

RAPORT Z BADANIA

DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ
SPOŁECZNYCH

RZEPIENNIK STRZYŻEWSKI 2018

Spis treści

WSTĘP	5
Cel badania.....	5
Problematyka badania	5
Przebieg badania oraz metodologia	6
Charakterystyka próby badawczej	7
CZEŚĆ I	8
Ogólna charakterystyka gminy Rzepiennik Strzyżewski.....	8
Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne	8
Zasoby w obszarze zdrowia i pomocy społecznej	10
Problemy w obszarze pomocy społecznej	11
Stan bezpieczeństwa na terenie gminy.....	31
CZEŚĆ II.....	34
Problemy społeczne w świadomości dorosłych mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski	34
Grupa badawcza.....	34
Cel badania.....	34
Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców	34
Postawy dorosłych mieszkańców wobec alkoholu	37
Postawy dorosłych mieszkańców gminy wobec narkotyków.....	41
Zjawisko przemocy w środowisku lokalnym	42
Przemoc w opiniach dorosłych mieszkańców	43
Relacje rodziców z dziećmi - postawy wobec wychowywania	44
Postawy mieszkańców wobec problemu hazardu.....	46
Postawy mieszkańców wobec palenia papierosów	47
CZEŚĆ III	51
Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów – II etap edukacji.....	51
Cel badania.....	51
Grupa badawcza.....	51

Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym.....	52
Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi.....	60
Palenie papierosów	60
Picie alkoholu.....	62
Uczniowie wobec problemu narkomanii	65
Uczniowie a inne zagrożenia	67
Komputer i Internet w życiu uczniów	67
Uczniowie a problem zjawiska cyberprzemocy.....	69
Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów - III etap edukacji	70
Cel badania.....	70
Grupa badawcza.....	70
Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym.....	71
Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi.....	79
Palenie papierosów	79
Picie alkoholu.....	84
Zażywanie narkotyków	88
Zażywanie dopalaczy.....	93
Młodzież a inne zagrożenia a inne zagrożenia.....	95
Komputer i Internet w życiu uczniów.....	95
Młodzież a cyberprzemoc	97
Analiza ankiet przeprowadzonych w klasach III gimnazjalnych w porównaniu do Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach	100
Cel badań	100
Grupa badawcza.....	100
Napoje alkoholowe	101
Narkotyki i dopalacze	107
Dostępność substancji psychoaktywnych	107
CZĘŚĆ IV	110
Problemy społeczne w świadomości sprzedawców napojów alkoholowych	110

Grupa badawcza.....	110
Cel badania.....	110
Wyniki badania	110
CZEŚĆ V.....	116
Podsumowanie	116
Diagnoza i profilaktyka zagrożeń społecznych	116
Strategiczne kierunki realizacji gminnego programu profilaktyki	120
BIBLIOGRAFIA.....	123
Spis publikacji.....	123
Źródła internetowe	123
Spis wykresów	124
Spis tabel.....	127

Szereg gwałtownych przemian technologicznych, ekonomicznych oraz społeczno-kulturowych jakie dokonały się na przestrzeni wieku XX miały bezpośredni wpływ na niemal każdą sferę życia społecznego, tym samym przyczyniając się do przeobrażenia już istniejących a także powstania wielu nowych problemów społecznych.

Mianem problemu społecznego określa się zjawisko niekorzystne dla społeczności, w której występuje i ocenione przez tą zbiorowość jako zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. Problem społeczny angażuje emocjonalnie i intelektualnie szerszą zbiorowość, wywołuje społeczne przekonanie i gotowość do podejmowania działań mających na celu zwalczanie lub przynajmniej ograniczanie zasięgu i skutków problemu społecznego.

Cel badania

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski.

Działania badawcze miały na celu:

- ◆ zidentyfikowanie problemów dotyczących między innymi uzależnień w różnych grupach wiekowych;
- ◆ uchwycenie czynników prowokujących do powstawania sytuacji problemowych;
- ◆ określenie skali oraz zakresu tych problemów;
- ◆ rozpoznanie i zdiagnozowanie skutków występujących problemów;
- ◆ propozycja rozwiązań / zmniejszanie negatywnych konsekwencji.

Problematyka badania

Badania ankietowe miały na celu analizę wybranych problemów społecznych.

W badaniu wśród osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. problem alkoholowy (alkoholizm) – częstotliwość spożywania alkoholu, znajomość osób nadużywających napoje wysokokowe;
2. problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność;
3. problem narkotykowy - dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki;

4. problem przemocy - występowanie przemocy domowej, znajomość rodzin dotkniętych problemem przemocy;
5. problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od gier hazardowych;
6. inne problemy społeczne – problem bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego.

W badaniu wśród uczniów zostały uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. problem alkoholowy – częstotliwość spożywania, dostępność, znajomość osób pijących, znajomość instytucji pomocowych;
2. problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność, znajomość osób palących, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
3. problem narkotykowy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość osób biorących narkotyki, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
4. problem zażywania dopalaczy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
5. problem przemocy - perspektywa ofiary oraz świadka przemocy, uczestnictwo w czynnym akcie przemocy, występowanie przemocy rówieśniczej i domowej;
6. problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od komputera czy Internetu.

Ponadto badaniem zostali objęci także pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Przebieg badania oraz metodologia

Dzieci objęte są ustawowym obowiązkiem nauki szkolnej, dlatego też badania zostały przeprowadzone w czasie zajęć. Wybór metody ilościowej sprawił, że najbardziej dogodną metodą była ankieta w formie aplikacji internetowej. Uczniowie wypełniali samodzielnie ankiety przed komputerem. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół na przeprowadzenie badań w ich placówkach. Próba populacji uczniów szkół z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski objęła łącznie 353 uczniów.

Charakterystyka próby badawczej

Dla określenia postaw mieszkańców wobec potencjalnych problemów społecznych badania ankietowe przeprowadzono w trzech grupach respondentów zróżnicowanych pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie.

Dorośli mieszkańcy gminy

- badania przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 100 osób, w tym 79 kobiet i 21 mężczyzn

Uczniowie szkół podstawowych

- 165 uczniów; w tym 73 chłopców oraz 92 dziewcząt- II etapu edukacji
- 188 uczniów; w tym 110 chłopców oraz 78 dziewcząt- III etapu edukacji

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- badania przeprowadzone w 17 punktach sprzedaży

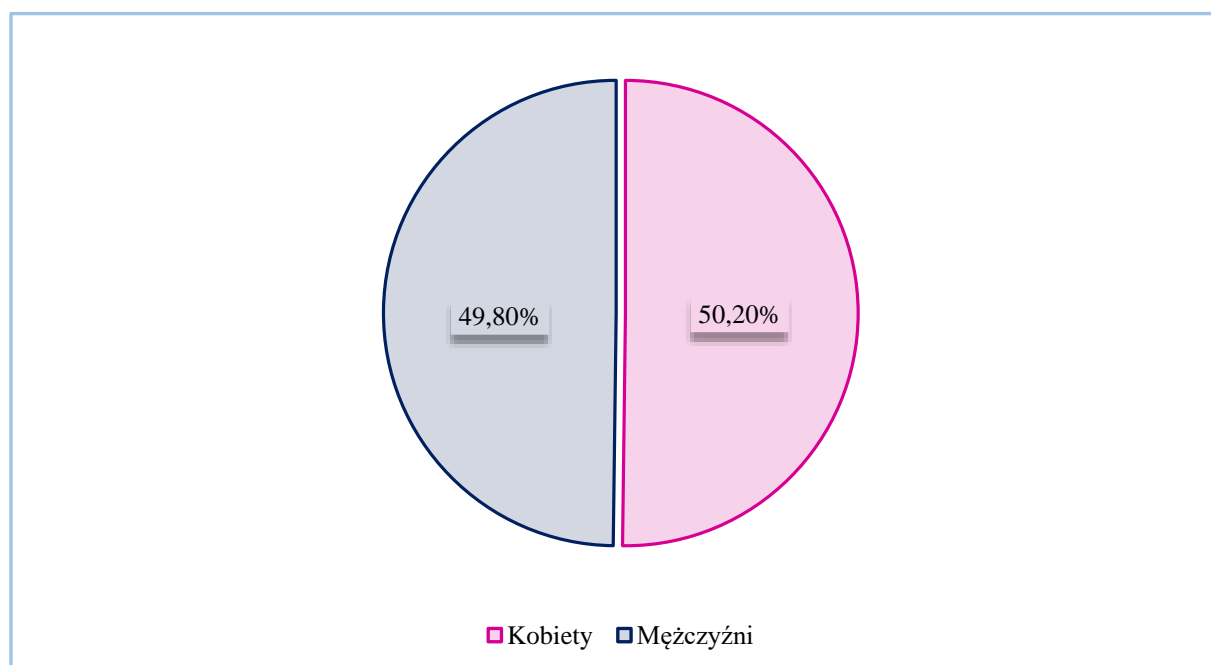
Ogólna charakterystyka gminy Rzepiennik Strzyżewski

Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne

Rzepiennik Strzyżewski to gmina wiejska, położona w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, należąca do powiatu tarnowskiego.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2017 r. gmina Rzepiennik Strzyżewskich liczy 6745 mieszkańców; z czego 50,2% stanowią kobiety (3387), a 49,8% mężczyźni (3358).

Na przestrzeni lat 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 1%.

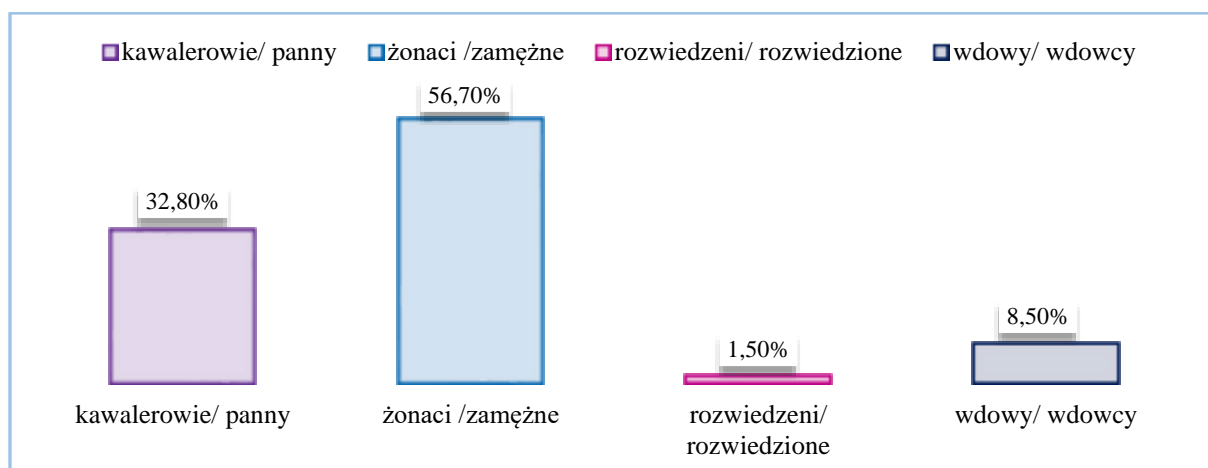

Wykres 1. Podział na płeć mieszkańców - statystyki na rok 2017

Zgodnie z statystykami w roku 2017 w gminie Rzepiennik Strzyżewski zawarto 36 małżeństw (co odpowiada 5,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców) oraz odnotowano 1,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

Charakterystyka stanu cywilnego mieszkańców:

32,8% mieszkańców gminy jest stanu wolnego, 56,7% żyje w małżeństwie; 1,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,5% to wdowy/wdowcy.

Wykres 2. Charakterystyka stanu cywilnego mieszkańców na 2017 rok

Przyrost naturalny:

Gmina Rzepiennik Strzyżewski ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 24. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 3,55 na 1000 mieszkańców gminy.

W 2017 roku odnotowano 86 urodzeń dzieci, w tym 39,5% dziewczynek i 60,5% chłopców.

Migracje ludności:

W 2017 roku w gminie Rzepiennik Strzyżewski zarejestrowano 41 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 68 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi -27.

W tym samym roku w gminie nie odnotowano żadnych zameldowań z zagranicy, ani też wymeldowań za granicę, w związku z czym saldo migracji zagranicznych wynosi 0.

Rynek pracy:

61,7% mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski jest w wieku produkcyjnym, 20,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 17,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Zgodnie z statystykami z roku 2017 na 1000 mieszkańców pracuje 76 osób, z czego 59,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 40,5% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w gminie na rok 2017 wynosiło 6,3%; w tym 7,2% wśród kobiet i 5,6% wśród mężczyzn.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie wynosi 3308,87 PLN, co odpowiada 73,10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski 467 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 56 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy.

Z pośród aktywnych zawodowo mieszkańców 59,9% pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 14,4% w przemyśle i budownictwie, 10,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,4% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Zasoby w obszarze zdrowia i pomocy społecznej

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- a) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- b) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,

- c) *zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,*
- d) *zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,*
- e) *integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,*
- f) *stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie¹.*

Problemy w obszarze pomocy społecznej

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W RZEPIENNIKU STRZYŻEWSKIM ORAZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1) OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest świadczenie pomocy społecznej osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, a nie są w stanie pokonać jej wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Nadmienić należy, że pracownik socjalny pracujący w Ośrodku wykonuje zadania zmierzające do poprawy sytuacji osób i rodzin. Za misję Ośrodka można uznać dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Misja ma wpływ na działania podejmowane w obszarze życia społecznego oraz wprowadzanie rozwiązań, które zmierzają do likwidowania problemów mieszkańców i tworzenia możliwości ich rozwoju.

W Ustawie o pomocy społecznej określone są zadania Ośrodka. Do nich w szczególności należy zaliczyć pracę socjalną. Polega ona na podejmowaniu działań na rzecz osób i rodzin. Działania te mają zmierzać do wzmocnienia, odzyskiwania zdolności osób lub rodzin do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Kolejnymi zadaniami są angażowanie społeczności lokalnej w celu zaspokajania niezbędnych potrzeb osób i rodzin, przyznawanie i wypłacanie świadczeń określonych w Ustawie o pomocy społecznej, analizowanie zjawisk, które wywołują potrzebę korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz rozbudowywanie infrastruktury socjalnej².

¹ <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoleczna/>

² <http://ops.pl/2016/05/osrodek-pomocy-spolecznej-rola-i-zadania/>

Zaprezentowane poniżej dane pochodzą ze statystyk prowadzonych przez gminę Rzepiennik Strzyżewski

1.Korzystający ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej:

- rok 2015 (liczba rodzin ogółem - 389)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 10
- rok 2016 (liczba rodzin ogółem - 313)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 5
- rok 2017 (liczba rodzin ogółem - 284)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 4

2.Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS:

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	2015 rok	2016 rok	2017 rok
świadczenia rzeczowe dla osób	Rodzin 304 (498 osób)	Rodzin 247 (406 osób)	Rodzin 209 (331 osób)
świadczenia pieniężne dla osób	Rodzin 168 (504 osoby)	Rodzin 122 (323 osoby)	Rodzin 131 (334 osoby)
świadczenia porady dla osób	2	3	5

Tabela 1. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS

3.Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej:

Powody przyznawania pomocy społecznej	2015 rok	2016 rok	2017 rok
niepełnosprawność	28	25	26
bezrobocie	118	100	87
ubóstwo	121	241	207
bezradność opieki. wychowawczej	18	11	11
długotrwała choroba	130	88	83
przemoc w rodzinie	0	1	2

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej

Jak pokazują powyższe statystyki, z roku na rok zmniejsza się ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy oferowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne, choć liczba rodzin korzystających z tego typu pomocy z biegiem lat również maleje.

Co więcej, najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej jest ubóstwo, kolejno bezrobocie oraz długotrwała choroba.

2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.³

Zaprezentowane poniżej dane pochodzą ze statystyk prowadzonych przez gminę Rzepiennik Strzyżewski

1.Procedura „Niebieskie Karty”:

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”	2015 rok	2016 rok	2017 rok
wpłynęło ogółem formularzy NK, w tym:	6	7	5
z policji	6	7	5

Tabela 3. Procedura "Niebieskie Karty"

³ <http://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoeczna/przemoc-w-rodzinie/262494,Czym-zajmuje-sie-Zespol-Interdyscyplinarny-ds-Przeciwdzialania-Przemocy-w-Rodzinie.html>

2. Osoby doświadczające i stosujące przemoc w rodzinie w związku z procedurą NK:

	2015 rok	2016 rok	2017 rok
liczba kobiet doświadczających przemoc w rodzinie	6	7	4
liczba mężczyzn doświadczających przemoc w rodzinie	0	0	1
liczba dzieci doświadczających przemoc w rodzinie	0	0	0
	2015 rok	2016 rok	2017 rok
liczba kobiet stosujących przemoc w rodzinie	0	0	1
liczba mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie	6	7	4
liczba nieletnich stosujących przemoc w rodzinie	0	0	0

Tabela 4. Osoby doświadczające i stosujące przemoc w związku z procedurą NK

3. Liczba NK skierowanych do prokuratury:

- 2015 - 3
- 2016 - 5
- 2017 - 1

4. Liczba NK skierowanych do sądu dla nieletnich:

- 2015 - 3
- 2016 - 2
- 2017 - 3

5. Liczba NK skierowanych na policję:

- 2015 - 4
- 2016 - 5
- 2017 - 1

6. Liczba NK skierowanych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w związku z przemocą w rodzinie, w której występuje problem alkoholu.

- 2015 - 4
- 2016 - 5
- 2017 - 2

7. Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepienniku Strzyżewskim
- 2) Punkt konsultacji dla osób doświadczających przemocy i sprawców przemocy
- 3) Zespół Interdyscyplinarny
- 4) Komisariat Policji w Ciężkowicach
- 5) Placówki medyczne
- 6) Placówki oświatowe działające na terenie gminy (Szkoły Podstawowe, Przedszkola)
- 7) Placówka Wsparcia Dziennego

Powyższe statystyki w zakresie działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wskazują, że ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety a mężczyźni jej sprawcami. Z danych możemy również odczytać, iż w roku 2017 liczba przypadków stosowania przemocy wobec kobiet zmalała.

3) Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań komisji należy m.in.:

- a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,*
- b) wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań związanych z nadużywaniem alkoholu i poddanie się leczeniu odwykowemu,*
- c) skierowanie w/w osoby na badania do biegłego psychiatry i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju leczenia,*
- d) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego,*
- e) złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do Sądu Rejonowego,*
- f) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,*
- g) przeprowadzanie kontroli punktów sprzedających napoje alkoholowe*
- h) przygotowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są w oparciu o corocznie uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii. W celu efektywnej i prawidłowej realizacji zaplanowanych działań Gminna Komisja współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rzepienniku Strzyżewskim, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją; placówkami oświatowymi z terenu gminy oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz profilaktyki.

Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Rzepiennik Strzyżewski za 2015 rok :

1. Opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rzepiennik Strzyżewski na 2015 rok
2. (...) wydano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, co do ich zgodności z zasadami określonymi przez Radę Gminy w drodze uchwał (dotyczy to lokalizacji

punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz limitów punktów sprzedaży). Na podstawie pozytywnych opinii, Wójt Gminy Rzepiennik Strzyżewski wydał 21 decyzji -zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

3. Dofinansowano koszt wyjazdu 4 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z terenu gminy na obóz szkoleniowy z elementami profilaktyki w Jarosławcu.
4. Zwrócono koszty poniesione na dojazdy na leczenie odwykowe 5 osobom uzależnionym od alkoholu. Kwota 1151,00 zł
5. Współpracowano z Centrum Zdrowia Tuchów.

W 2015 r. przez Centrum Zdrowia Tuchów realizowany był program terapeutyczny dla osób uzależnionych, będącymi mieszkańcami Gminy Rzepiennik Strzyżewski, finansowany ze środków gminnych. Program terapeutyczny realizowany był w terminie kwiecień – grudzień 2015r. Udział w nim wzięło łącznie czterech mieszkańców gminy. Pacjenci korzystali z sesji terapii indywidualnych, równolegle biorąc udział w terapii grupowej, finansowanej ze środków NFZ, lub też w ramach programu będącego przedmiotem porozumienia. Jeden z uczestników programu kontynuuje terapię nadal w ramach programu Poradni Leczenia Uzależnień (finansowanego ze środków NFZ). Jeden otrzymał zalecenia kontynuacji terapii w oddziale stacjonarnym leczenia uzależnień, kolejny z przyczyn zdrowotnych (w tym hospitalizacji po wypadku) przerwał terapię. Czwarty z uczestników złamał zasady kontraktu terapeutycznego przerwał terapię. Każdy z pacjentów był zdiagnozowany przez lekarza psychiatrę w ramach Poradni Leczenia Uzależnień. Wszyscy otrzymali zalecenia dotyczące dalszej formy leczenia i kierunków pracy.

W ramach przyznanej przez Gminę kwoty na realizację Programu (3000,00 zł) wykonano 37 sesji terapii indywidualnej oraz 10 sesji terapii grupowej. Zarejestrowano 51 razy pacjentów na sesje planowane w ramach programu, z czego 4 razy z winy pacjenta do spotkania nie doszło. Zgodnie z porozumieniem usługi te były kwalifikowane do zapłaty.

W trakcie trwania Programu uczestnicy zwiększyli wiedzę w zakresie uzależnień, dokonali autodiagnozy własnej destrukcji alkoholowej, wzmacniali motywację do dalszej terapii i utrzymywania abstynencji. Poznawali różne formy terapii, byli motywowani do korzystania z intensywniejszych oddziaływań w przypadku braku efektu w postaci pełnej abstynencji.

Należy podkreślić, iż w 2015 roku do Poradni Leczenia Uzależnień zgłosiło się 7 mieszkańców Gminy Rzepiennik Strzyżewski, natomiast do Poradni Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia – 6 mieszkańców. Środki przyznane przez Gminę na

realizację programów terapeutycznych pozwalają w obliczu niskich kontraktów z NFZ na udzielanie płynnie świadczeń bez kolejek osób oczekujących.

6. GKRPA kładła nacisk na działalność profilaktyczną wśród dzieci szkolnych i młodzieży planując i realizując wspólnie z dyrektorami szkół, przedszkoli oraz GOK różne formy pracy pozalekcyjnej z dziećmi. Były to działania na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej realizowane w ramach strategii informacyjnej, edukacyjnej i alternatywnej (organizowanie w wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu).

W zakresie strategii edukacyjnej w szkołach, nauczyciele prowadzili szereg zajęć w ramach lekcji oraz w ramach zajęć pozalekcyjnych mających na celu nauczanie dzieci odpowiednich zachowań w różnych sytuacjach. Szczególną uwagę zwracali na eliminowanie zachowań agresywnych, naukę zachowań asertywnych i postaw tolerancyjnych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspierała szkoły oraz inne organizacje na terenie gminy, które prowadzą działalność profilaktyczną, a jednocześnie promują wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia. Wykorzystując bazę jaką posiadają szkoły oraz kadrę pedagogiczną staramy się w jak największym stopniu wspomagać organizacje różnych form pracy pozalekcyjnej.

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- ✓ Zorganizowanie Konkursu Recytatorskiego w Zespole Szkół Publicznych w Olszynie dla klas I-III z terenu Gminy Rzepiennik Strzyżewski.
- ✓ W ramach Gminnego Programu, OSP w Rzepienniku Strzyżewskim zorganizowała konkurs wiedzy pożarniczej dla uczniów Szkoły Podstawowej w Rzepienniku Strzyżewskim oraz Gimnazjum w Rzepienniku Biskupim. W ramach programu, OSP w Olszynie zorganizowała konkurs plastyczny „Nie wypalaj suchych traw” oraz „Kiedy dzwonię po straż”.
- ✓ Zakupiono 1000 sztuk elementów odblaskowych, które jesienią 2015r. rozdane zostały mieszkańcom Gminy Rzepiennik Strzyżewski. Akcja rozdawania elementów odblaskowych miała miejsce w kościołach, na zebraniach wiejskich, część odblasków została przekazana przez Policję mieszkańcom poruszającym się bez odblasków po zmroku. Na ten cel wydatkowano 1159,28 zł.
- ✓ Przeprowadzono szereg spektakli oraz przedstawień profilaktycznych, profilaktyczno-wychowawczych dot. szkodliwości picia alkoholu oraz zażywania narkotyków i dopalaczy w szkołach oraz przedszkolach.
- ✓ Zorganizowano szereg warsztatów profilaktyczno- edukacyjnych dla młodzieży.

- ✓ W ramach programu zorganizowano prelekcję profilaktyczno-edukacyjną dla rodziców wg Programu WOW Akademia Wychowania do Wartości.
- ✓ Zrealizowano program profilaktyczno-edukacyjny dla dzieci i młodzieży ze Szkół Podstawowych oraz Gimnazjum. Program przeprowadzany był przez Panią Gabriellę Szczerbę – wychowawcę w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Krakowie, która zajmuje się profilaktyką uzależnień w gimnazjach i szkołach podstawowych.
- ✓ Zorganizowano szereg konkursów:
 - konkurs recytatorski, konkurs ortograficzny o Pióro Wójta (organizowane przez Zespół Szkół Publicznych w Olszynie),
 - konkurs „Rzepiennickie Święta”, konkurs „Plastyka Wielkanocna”, konkurs Bożonarodzeniowy (organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Rzepienniku Suchym)
- ✓ Zorganizowano Spotkanie z Barankiem Wielkanocnym dla dzieci niepełnosprawnych oraz Dzień Rodziny w Zespole Szkół Publicznych w Olszynie
- ✓ W ramach programu młodzież gimnazjalna z Olszyny odbyła wycieczkę do Sądu Rejonowego w Tarnowie, w którym nastąpiła prelekcja dot. przestępczości nieletnich oraz organizacji pracy w sądzie.
- ✓ Dofinansowano program „Już pływam”.
- ✓ Dofinansowano szereg wycieczek do kina czy teatru dzieciom pochodzącym z rodzin z problemami alkoholowymi.
- ✓ Zorganizowano koncert edukacyjny dla uczniów Gimnazjum w Rzepienniku Biskupim.
- ✓ Przeprowadzono szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla dzieci przedszkolnych w Turzy.
- ✓ Zakupiono zestaw książek profilaktycznych, których część rozdana została w Przedszkolach Publicznych oraz oddziałach przedszkolnych przez Wójta Gminy Rzepiennik Strzyżewskim w ramach akcji „Poczytaj mi mamo, poczytaj mi tato”.
- ✓ 1 czerwca 2015r. młodzi ludzie z terenu Gminy Rzepiennik Strzyżewski zintegrowani w działaniach promujących modę na życie wolne od uzależnień włączyli się w obchody „Ogólnopolskiego Głosu Profilaktyki”, zainicjowanego przez społeczność programu Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a Ty”. Celem akcji była edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej, promowanie mody na życie wolne od uzależnień, a także promocja innowacyjnych działań z zakresu profilaktyki rówieśniczej. Podczas imprezy wykonano wspólny gest, którego celem było

wybicie rytmu serca przez 60 sekund (tzw. „Zryw Wolnych Serc”, serc wolnych od uzależnień, przemocy i obojętności na drugiego człowieka).

- ✓ Dofinansowano działalność Stowarzyszenia „Wszystkie Dzieci Nasze Są” (dofinansowano piknik charytatywny „Każdy może nad morze” oraz wyjazd profilaktyczno- terapeutyczny nad morze dla dzieci niepełnosprawnych).
- ✓ Dofinansowano także działalność Stowarzyszenia Rozwoju Sołectwa Turza (dofinansowano Dzień Rodziny oraz spotkanie ze Św. Mikołajem).
- 7. Dofinansowano działalność domku trzeźwego alkoholika Egida w Turzy. Odbywają się tam spotkania, szkolenia, mitingi oraz inne imprezy dla rodzin dotkniętych chorobą alkoholową. Na ten cel wydatkowano 1850,00 zł.
- 8. W 2015r. w Urzędzie Gminy w Rzepienniku Strzyżewskim w każdą pierwszą środę miesiąca funkcjonował punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, dla rodzin osób uzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy. Punkt konsultacyjny prowadzony był przez terapeutę – specjalistę w zakresie uzależnień. Na ten cel wydatkowano 840,00 zł.
- 9. GKRPA w 2015 roku odbyła 3 posiedzenia w całym składzie. Były to spotkania w sprawie zaopiniowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok oraz w sprawie zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

GKRPA w każdy ostatni piątek miesiąca w godzinach 15.30 – 18.00 pełniła dyżur „Telefon zaufania”.

Podjęto czynności zmierzające do objęcia leczeniem odwykowym 13 osób zgłoszonych w 2015r. przez członków ich rodzin i Komisariat Policji w Ciężkowicach. W tym zakresie GKRPA spotykała się w ramach tzw. grupy roboczej tj. w składzie 3-osobowym celem odbycia rozmów motywujących. GKRPA w składzie 3-osobowym łącznie odbyła 8 posiedzeń.

GKRPA skierowała 5 uzależnionych osób na badanie przeprowadzane przez Biegłych zaprzysiężonych Sądu Okręgowego w Tarnowie w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu lecznictwa odwykowego. Na badanie zgłosiło się 3 pacjentów. Na ten cel wydatkowano 1080,00 zł.

Złożono 5 wniosków do Sądu Rejonowego w Tarnowie o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Do każdego wniosku należy uiścić opłatę sądową w wysokości 40,00 zł. Jest to wymagana opłata stała.

10. W listopadzie 2015 r. w klasach VI w szkołach podstawowych na terenie Gminy Rzepiennik Strzyżewski przeprowadzono pogadankę na temat szkodliwości spożywania alkoholu, papierosów i narkotyków. Przeprowadzono także ankietę. Celem ankiety było zbadanie na terenie naszej gminy zjawiska palenia papierosów i picia alkoholu oraz dostępu do substancji odurzających uczniów klas VI. Ankieta była anonimowa. Ankietę wypełniło 72 uczniów: 35 dziewcząt i 37 chłopców. Kilku uczniów podjęło próbę kupienia papierosów czy alkoholu, ale w każdym przypadku sprzedawca odmówił sprzedania tychże substancji. Nieznaczna część próbowała alkoholu czy papierosów. Znaczna część uczniów piła bądź nadal pije napoje energetyzujące. Większość uczniów rozumie szkodliwość palenia papierosów, picia napojów alkoholowych, energetyzujących oraz zażywania narkotyków. Uczniowie mają świadomość, że alkoholizm i nikotynizm są problemem społecznym.⁴

W 2015 roku do Komisji wpłynęło:

- 13 wniosków o leczenie odwykowe;
- 5 zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;
- 5 wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w roku 2015:

do 4,5% - 1 442 898,14 zł

od 4,5% do 18% - 146 383,84 zł

powyżej 18% - 1 124 968,67 zł

Razem: 2 714 250,65 zł

Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Rzepiennik Strzyżewski za 2016 rok :

1. Opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rzepiennik Strzyżewski na rok 2016
2. (...) wydano 4 postanowienia w sprawie zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co do ich zgodności z zasadami określonymi przez Radę Gminy w drodze uchwał (dotyczy to lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz limitów punktów sprzedaży). Na podstawie pozytywnych opinii, Wójt

⁴ Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Rzepiennik Strzyżewski za 2015 rok

Gminy Rzepiennik Strzyżewski wydał 10 decyzji – zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

3. GKRPA w roku 2016 wydała również 3 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, które obowiązywały i ważne były podczas Dożynek Gminnych i Wiejskich.
4. W roku 2016 przyjęto 19 oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych. Oświadczenia złożone były przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, złożono je w terminie (...).
5. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w roku 2016:
 - 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy),
 - 2 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).
6. GKRPA przeprowadziła 19 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Każdy przedsiębiorca został pouczony o zakazie sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym oraz pod zastaw. Zostały rozdane ulotki informujące o przestrzeganiu prawa przy sprzedaży i podawaniu alkoholu.
7. GKRPA w 2016 roku odbyła 2 posiedzenia w całym składzie. Były to spotkania w sprawie zaopiniowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok oraz w sprawie zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

GKRPA w każdy ostatni piątek miesiąca w godzinach 15.30- 18.00 pełniła dyżur „Telefon zaufania”. Koszt: 1464,00 zł.

8. W 2016 r. do GKRPA wpłynęło 20 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe. GKRPA przeprowadziła z 14 osobami uzależnionymi rozmowy motywujące. Wobec 21 osób podjęła jakiegokolwiek czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu. Przeprowadziła 55 rozmów z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. Większość uzależnionych osób zostało skierowanych do Biegłych Zaprzysiężonych Sądu Okręgowego w Tarnowie celem przeprowadzenia badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu lecznictwa odwykowego. Na badanie zgłosiło się 12 pacjentów. Na ten cel wydatkowano 4320,00 zł

Złożono 4 wnioski do Sądu Rejonowego w Tarnowie o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Do każdego wniosku należy uiścić opłatę sądową w wysokości 40,00 zł. Jest to wymagana opłata stała.

9. W 2016 r. członkowie GKRPA odbyli szkolenie z zakresu kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz w zakresie motywowania do leczenia osób uzależnionych od alkoholu. Koszt: 1400,00 zł.

10. Współpracowano z Centrum Zdrowia Tuchów.

W 2016 r. Gmina Rzepiennik Strzyżewski przystąpiła do porozumienia międzygminnego w zakresie realizacji „Programu terapeutycznego dla osób uzależnionych” finansowanego ze środków gminnych. Na ten cel GKRPA przeznaczyła kwotę 4000,00 zł.

Program terapeutyczny realizowany był w terminie styczeń – wrzesień 2016r. Udział w nim wzięło łącznie pięciu mieszkańców gminy. W ramach programu zrealizowano 49 sesji psychoterapii indywidualnej oraz 19 sesji psychoterapii grupowej. Każdy z pacjentów był zdiagnozowany przez lekarza psychiatrę w ramach Poradni Leczenia Uzależnień. Wszyscy otrzymali zalecenia dotyczące dalszej formy leczenia i kierunków pracy.

W trakcie trwania Programu uczestnicy zwiększyli wiedzę w zakresie uzależnień, dokonali autodiagnozy własnej destrukcji alkoholowej, wzmacniali motywację do dalszej terapii i utrzymywania abstynencji. Poznawali różne formy terapii, byli motywowani do korzystania z intensywniejszych oddziaływań w przypadku braku efektu w postaci pełnej abstynencji.

Środki przyznane przez Gminę na realizację programów terapeutycznych pozwalają w obliczu niskich kontraktów z NFZ na udzielanie płynnie świadczeń bez kolejek osób oczekujących. W ramach NFZ w 2016 r. w Poradni Leczenia Uzależnień ze świadczeń terapeutycznych korzystało 11 mieszkańców gminy.

11. Zwrócono koszty poniesione na dojazd na leczenie odwykowe 13 osobom uzależnionym od alkoholu.

12. GKRPA kładła nacisk na działalność profilaktyczną wśród dzieci szkolnych i młodzieży planując i realizując wspólnie z dyrektorami szkół, przedszkoli oraz GOK różne formy pracy pozalekcyjnej z dziećmi. Były to działania na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej realizowane w ramach strategii informacyjnej, edukacyjnej i alternatywnej (organizowanie i wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu).

W zakresie strategii edukacyjnej w szkołach, nauczyciele prowadzili szereg zajęć w ramach lekcji oraz w ramach zajęć pozalekcyjnych mających na celu nauczanie dzieci

odpowiednich zachowań w różnych sytuacjach. Szczególną uwagę zwracali na eliminowanie zachowań agresywnych, naukę zachowań asertywnych i postaw tolerancyjnych. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspierała szkoły oraz inne organizacje na terenie gminy, które prowadzą działalność profilaktyczną, a jednocześnie promują wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia. Wykorzystując bazę jaką posiadają szkoły oraz kadre pedagogiczną staramy się w jak największym stopniu wspomagać organizacje różnych form pracy pozalekcyjnej.

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- ✓ Dofinansowanie kosztów spektakli, mobilnych teatrzyków dot. szkodliwości picia alkoholu oraz zażywania narkotyków i dopalaczy w szkołach oraz przedszkolach, dofinansowanie wyjazdów do teatru, kina, wycieczek,
- ✓ Dofinansowanie Szkolnego Dnia Orientacji Zawodowej,
- ✓ Dofinansowanie Szkolnego Konkursu Pięknego Czytania, konkursu ortograficznego „Pióro Wójta”, Konkursu Recytatorskiego Poezji Karola Wojtyły, XV Międzyszkolnego Konkursu Recytatorskiego Poezji Prozy Dziecięcej, konkursu fotograficznego „Zjawiska fizyczne w obiektywie”, konkursu „Mistrz klawiatury”, konkursu plastyki Wielkanocnej.
- ✓ Dofinansowanie projektu profilaktycznego połączonego z koncertem hip-hop z wartościami chrześcijańskimi „Nie zmarnuj swojego życia”, w którym wzięła udział młodzież gimnazjalna z terenu całej gminy.
- ✓ Dofinansowanie V spotkania z Barankiem Wielkanocnym, w którym udział wzięły dzieci niepełnosprawne z terenu całej gminy,
- ✓ Dofinansowanie Dnia Rodziny,
- ✓ Dofinansowanie Narodowego Czytania,
- ✓ Pokrycie kosztów wyjazdu na obóz szkoleniowo – wypoczynkowy,
- ✓ Dofinansowanie Konkursu Wiedzy Pożarniczej, konkursu „Nie wypalaj suchych traw” oraz „Kiedy dzwonię po straż” organizowanych przez OSP
- ✓ Dofinansowanie umundurowania Strażackiej Orkiestry Dętej,
- ✓ Dofinansowanie turnieju jednostek OSP,
- ✓ Dofinansowanie spotkania edukacyjnego z dietetykiem w Przedszkolu Publicznym w Turzy, szkolenia profilaktycznego dla nauczycieli z tego Przedszkola w zakresie: „Trudne zachowania dziecka w przedszkolu”,
- ✓ Dofinansowanie Światowego Dnia Ziemi,
- ✓ Dofinansowanie szkolenia Pierwszej Pomocy Przedmedycznej dla dzieci i nauczycieli,
- ✓ Dofinansowanie projektu profilaktycznego „Rozsądek drogą do sukcesu”,

- ✓ Dofinansowanie projektu „Bóg się mamo nie pomylił” organizowanego przez Stowarzyszenie „Wszystkie Dzieci Nasze Są”,
- ✓ Dofinansowanie Dnia Dziecka wraz z akcją „Ogólnopolski głos profilaktyki – Zryw wolnych serc” zorganizowanego przez GKRKP wspólnie z Policją i innymi gminnymi organizacjami,
- ✓ Dofinansowanie warsztatów interdyscyplinarnych w ramach alternatywnego spędzania wolnego czasu,
- ✓ Zakup trzech zestawów plansz dot. szkodliwości dopalaczy i narkotyków,
- ✓ Dofinansowanie realizacji szkolnych programów profilaktyki we wszystkich szkołach,
- ✓ Dofinansowania działań pozalekcyjnych,
- ✓ Dofinansowanie uczniom klas IV kursu nauki pływania „Już Pływam”,
- ✓ Dofinansowanie XXX-lecia klubu abstynenta EGIDA w Gorlicach, w którym udział wzięli uzależnieni mieszkańcy z terenu Gminy Rzepiennik Strzyżewski,
- ✓ Zakupiono elementy odblaskowe, które rozdane zostały mieszkańcom Gminy Rzepiennik Strzyżewski. Akcja rozdawania elementów odblaskowych miała miejsce przy kościołach, na zebraniach wiejskich, część odblasków została przekazana przez Policję mieszkańcom poruszającym się bez odblasków po zmroku. Na ten cel wydatkowano 499,80 zł.
- ✓ Dofinansowanie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w szkołach,
- ✓ Dofinansowano działalność Stowarzyszenia „Wszystkie Dzieci Nasze Są” oraz Stowarzyszenia Rozwoju Sołectwa Turza.⁵

W 2016 roku do Komisji wpłynęło:

- 20 wniosków o leczenie odwykowe;
- 12 zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;
- 4 wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w roku 2016:

do 4,5% - 1 384 049,12 zł

od 4,5% do 18% - 143 313,81 zł

powyżej 18% - 1 143 575,25 zł

Razem: 2 670 938,18 zł

⁵ Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Rzepiennik Strzyżewski za 2016 rok

Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Rzepiennik Strzyżewski za 2017 rok :

1. Opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rzepiennik Strzyżewski na rok 2018
2. (...) wydano 6 postanowień w sprawie zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co do ich zgodności z zasadami określonymi przez Radę Gminy w drodze uchwał (dotyczy to lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz limitów punktów sprzedaży).
3. Na podstawie pozytywnych opinii, Wójt Gminy Rzepiennik Strzyżewski wydał 14 decyzji- zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.
4. Wójt Gminy w roku 2017 wydał również 4 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, które obowiązywały i ważne były podczas imprez na otwartym powietrzu.
5. Wójt Gminy w 2017 roku wydał 6 decyzji o wygaśnięciu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z powodu likwidacji punktów sprzedaży.
6. W roku 2017 przyjęto 19 oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych. Oświadczenia złożone były przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, złożono je w terminie. (...)
7. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w roku 2017:
 - 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy),
 - 2 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).
11. GKRPA w 2017 roku odbyła 3 posiedzenia w całym składzie. Były to spotkania w sprawie zaopiniowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok oraz w sprawie zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
12. GKRPA w każdy ostatni piątek miesiąca w godzinach 15.30 – 18.00 pełniła dyżur „Telefon zaufania”. Koszt: 1342,00 zł.
13. W 2017 r. do GKRPA wpłynęło 14 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe.

GKRPA przeprowadziła z 3 osobami uzależnionymi rozmowy motywujące. Wobec 14 osób podjęła jakiegokolwiek czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu. Przeprowadziła rozmowy z 9 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym.

Uzależnieni kierowani byli do Biegłych Zaprzysiężonych Sądu Okręgowego w Tarnowie celem przeprowadzenia badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu lecznictwa odwykowego. Na badanie zgłosiło się 5 pacjentów. Na ten cel wydatkowano 1800,00 zł.

Złożono 5 wniosków do Sądu Rejonowego w Tarnowie o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Do każdego wniosku należy uiszczyć opłatę sądową w wysokości 40,00 zł. Jest to wymagana opłata stała.

14. W 2017 r. GKRPA zorganizowała szkolenie dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców, w którym udział wzięło 15 osób.

15. Współpracowano z Centrum Zdrowia Tuchów.

W 2017 r. Gmina Rzepiennik Strzyżewski przystąpiła do porozumienia międzygminnego w zakresie realizacji „Programu terapeutycznego dla osób uzależnionych” finansowanego ze środków gminnych. Na ten cel GKRPA przeznaczyła kwotę 4000,00 zł.

Program terapeutyczny realizowany był w terminie styczeń – sierpień 2017 r. Udział w nim wzięło łącznie 6 mieszkańców gminy. W ramach programu zrealizowano 57 sesji psychoterapii indywidualnej oraz 11 sesji psychoterapii grupowej.

Każdy z pacjentów był zdiagnozowany przez lekarza psychiatrę w ramach Poradni Leczenia Uzależnień. Wszyscy otrzymali zalecenia dotyczące dalszej formy leczenia i kierunków pracy.

W trakcie trwania Programu uczestnicy zwiększyli wiedzę w zakresie uzależnień, dokonali autodiagnozy własnej destrukcji alkoholowej, wzmacniali motywację do dalszej terapii i utrzymywania abstynencji. Poznawali różne formy terapii, byli motywowani do korzystania z intensywniejszych oddziaływań w przypadku braku efektu w postaci pełnej abstynencji.

Środki przyznane przez Gminę na realizację programów terapeutycznych pozwalają w obliczu niskich kontraktów z NFZ na udzielanie płynnie świadczeń bez kolejek osób oczekujących.

W ramach NFZ w 2017 r. w Poradni Leczenia Uzależnień ze świadczeń terapeutycznych korzystało 8 mieszkańców gminy.

16. Zwrócono koszty poniesione za dojazdy na leczenie odwykowe 7 osobom uzależnionym od alkoholu- koszt 3150,00 zł

17. GKRPA kładła nacisk na działalność profilaktyczną wśród dzieci szkolnych i młodzieży planując i realizując wspólnie z dyrektorami szkół, przedszkoli oraz GOK różne formy pracy pozalekcyjnej z dziećmi. Były to działania na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej realizowane w ramach strategii informacyjnej, edukacyjnej i alternatywnej.

W zakresie strategii edukacyjnej w szkołach, nauczyciele prowadzili szereg zajęć w ramach lekcji oraz w ramach zajęć pozalekcyjnych mających na celu nauczanie dzieci odpowiednich zachowań w różnych sytuacjach. Szczególną uwagę zwracali na eliminowanie zachowań agresywnych, naukę zachowań asertywnych i postaw tolerancyjnych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspierała szkoły oraz inne organizacje na terenie gminy, które prowadzą działalność profilaktyczną, a jednocześnie promują wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia. Wykorzystując bazę jaką posiadają szkoły oraz kadrę pedagogiczną staramy się w jak największym stopniu wspomagać organizacje różnych form pracy pozalekcyjnej.

Najważniejsze działania w tym zakresie to:

- ✓ Dofinansowanie kosztów spektakli, mobilnych teatrzyków dot. szkodliwości picia alkoholu oraz zażywania narkotyków i dopalaczy w szkołach oraz przedszkolach, dofinansowanie wyjazdów do teatru, kina, wycieczek,
- ✓ Dofinansowanie wyjazdów do opery na spektakl „Zapobieganie cyberprzemocy”, na spektakl w ramach innowacji „Z kulturą na ty”,
- ✓ Dofinansowanie profilaktycznych pogadarek, prelekcji,
- ✓ Dofinansowanie Szkolnego Konkursu Pięknego Czytania, konkursu ortograficznego „Pióro Wójta”, Konkursu Recytatorskiego Poezji Karola Wojtyły, XVI Międzyszkolnego Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Dziecięcej, konkursu logopedyczno-plastycznego, konkursu plastyki Wielkanocnej i konkursu palm wielkanocnych,
- ✓ Dofinansowanie zajęć rekreacyjno-sportowo-edukacyjnych,
- ✓ Zakup materiałów edukacyjno-szkoleniowych z zakresu profilaktyki uzależnień dla szkół,
- ✓ Zakup materiałów profilaktycznych w postaci ulotek i plakatów- koszt 1000,50 zł
- ✓ Dofinansowanie VI spotkania z Barankiem Wielkanocnym, w którym udział wzięły dzieci niepełnosprawne z terenu całej gminy,
- ✓ Dofinansowanie Dnia Rodziny,
- ✓ Dofinansowanie Konkursu Wiedzy Pożarniczej, konkursu „Nie wypalaj suchych traw” oraz „Kiedy dzwonię po straż” organizowanych przez OSP,

- ✓ Dofinansowanie spotkania integracyjnego klubu EGIDA, w którym udział wzięli mieszkańcy z Gminy Rzepiennik Strzyżewski, a celem którego było promowanie trzeźwego stylu życia,
- ✓ Dofinansowanie warsztatów profilaktycznych, warsztatów profilaktyczno-wychowawczych, profilaktyczno-edukacyjnych,
- ✓ Dofinansowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli, wychowawców w obszarze problematyki uzależnień,
- ✓ Dofinansowanie szkolenia Pierwszej Pomocy Przedmedycznej dla dzieci i nauczycieli,
- ✓ Dofinansowanie Dnia Dziecka wraz z akcją „Ogólnopolski głos profilaktyki – Zryw wolnych serc” zorganizowanego przez GKRPA wspólnie z Policją i innymi gminnymi organizacjami,
- ✓ Dofinansowanie realizacji szkolnych programów profilaktyki we wszystkich szkołach,
- ✓ Dofinansowania działań pozalekcyjnych,
- ✓ Dofinansowanie uczniom klas IV kursu nauki pływania „Już Pływam”,
- ✓ Zakupiono elementy odblaskowe, które rozdane zostały mieszkańcom Gminy Rzepiennik Strzyżewski. Akcja rozdawania elementów odblaskowych miała miejsce przy kościołach, na zebraniach wiejskich, część odblasków została przekazana przez Policję mieszkańcom poruszającym się bez odblasków po zmroku. Na ten cel wydatkowano 500,00 zł
- ✓ Zakupiono 70 kamizelek odblaskowych w ramach akcji „Odblaskowa szkoła”,
- ✓ Dofinansowanie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w szkołach,
- ✓ Dofinansowano działalność Stowarzyszenia „Wszystkie Dzieci Nasze Są” oraz Stowarzyszenia Rozwoju Sołectwa Turza,
- ✓ Policja wraz z sekretarzem GKRPA przeprowadzili pogadankę w Przedszkolu Publicznym w Turzy na temat bezpiecznego poruszania się po drodze, bezpiecznych wakacji, dzieci rozdawały kierowcom „listy dzieci do kierowców” promujące trzeźwą i bezpieczną jazdę samochodem.⁶

W 2017 roku do Komisji wpłynęło:

- 14 wniosków o leczenie odwykowe;
- 5 zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;

⁶ *Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Rzepiennik Strzyżewski za 2017 rok*

- 5 wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w roku 2017:

do 4,5% - 1 476 527,13 zł

od 4,5% do 18% - 151 255,99 zł

powyżej 18% - 1 237 295,67 zł

Razem: 2 865 078,79

Dane przedstawione w Sprawozdaniach z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za lata 2015-2017 wskazują, że na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski realizowany jest szereg działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży. Strategia obejmuje przede wszystkim realizację programów profilaktycznych w szkołach, spektakli, a także organizowanie różnego rodzaju form spędzania czasu wolnego tj. spotkań integracyjnych, zajęć pozalekcyjnych, konkursów. Organizowane są również szkolenia i warsztaty profilaktyczne dla kadry pedagogicznej, a także inne spotkania angażujące do uczestnictwa społeczność lokalną oraz promujące zdrowy i aktywny tryb życia.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (obecnie ogółem 18) w tym:

do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

do 4,5% - 16 punktów

od 4,5% do 18% - 13 punktów

powyżej 18% - 13 punktów

do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

do 4,5% - 3 punkty

od 4,5% do 18% - 1 punkt

powyżej 18% - 2 punkty

Stan bezpieczeństwa na terenie gminy

Bezpieczeństwo stanowi nieodłączny element funkcjonowania społeczności lokalnych, wyraża się ono w zaspokojeniu podstawowych jego potrzeb w tym potrzeby bycia bezpiecznym w sensie podmiotowym jak i przedmiotowym. Szczególne zadania w tym obszarze pełni samorząd terytorialny, którego zasadniczym celem jest między innymi zapewnianie bezpieczeństwa na swoim obszarze działania. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców danej jednostki terytorialnej są jednym z czynników rozwojowych i zarazem jej atrakcyjności. Z kolei brak zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa odczuwany przez mieszkańców i przedsiębiorców, to główny powód ich odpływu⁷.

Negatywne zdarzenia zarejestrowane przez Policję w gminie Rzepiennik Strzyżewski mające związek ze spożywaniem alkoholu w latach 2015- 2017

1.Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu:

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:	2015 rok	2016 rok	2017 rok
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	14	7	4
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	7	5	4
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	0	0	0
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	0	0	0
przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	0	0	0
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem:	Brak danych	20	28
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0

Tabela 5. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

⁷ http://studium.kutno.pl/wp-content/uploads/2017/04/Hoffmann_T_Studium_nr_3_2015.pdf

2.Przestępstwa na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski:

Przestępstwa na terenie gminy	2015 rok	2016 rok	2017 rok
kradzież z włamaniem	0	1	0
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	4	6	1
pobicie	0	0	0
uszkodzenie mienia	1	0	1
kradzież mienia	4	1	1
Inne	36	29	36

Tabela 6. Przestępstwa na terenie gminy

3.Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych:

Rok 2015:

Znęcanie się nad rodziną: 4/ 4/ 4

Groźba karalna 0/0/0

Uchylanie się od płacenia alimentów: 3/ 3 / 3

Inne: 38/ 34/ 38

Rok 2016:

Znęcanie się nad rodziną: 6/ 5/ 6

Groźby karalne: 1/ 0/ 1

Uchylanie się od płacenia alimentów: 5/ 5/ 5

Inne: 27/ 24/ 27

Rok 2017:

Znęcanie się nad rodziną: 1/ 1/ 1

Groźby karalne: 2/ 0/ 2

Uchylanie się od płacenia alimentów: 8/ 8/ 8

Inne: 26/ 21/ 26

4. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

Rok 2015 wszczęcie procedur: 8

Rok 2016 wszczęcie procedur: 6

Rok 2017 wszczęcie procedur: 5

Powyższe dane dotyczące interwencji policji związanych z nadużywaniem alkoholu wskazują, iż na przestrzeni lat 2015-2017 nastąpił spadek liczby przypadków prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości jak również po spożyciu alkoholu.

W ciągu ostatnich trzech lat nie odnotowano żadnych wypadków ani też innych przestępstw popełnionych pod wpływem alkoholu. W roku 2017 wzrosła natomiast ogólna liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia. Nie zarejestrowano żadnych przypadków związanych z pobiciami.

Ponadto analizując statystyki dotyczące przestępstw na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski możemy zauważyć, że kradzieże z włamaniem oraz kradzieże czy uszkodzenia mienia zdarzają się raczej sporadycznie.

Z danych dotyczących interwencji związanych z przemocą w rodzinie możemy odczytać, że w roku 2017 nastąpił ich spadek

Ponadto zauważamy, że statystyki w zakresie innych przestępstw wskazują, że w roku 2016 nastąpił spadek liczby tego typu zdarzeń natomiast w roku 2017 ich liczba ponownie wzrosła do poziomu z roku 2015.

CZĘŚĆ II

Problemy społeczne w świadomości dorosłych mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski

Grupa badawcza

Badanie zostało przeprowadzone na grupie reprezentatywnej 100 dorosłych mieszkańców z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski. W badaniu wzięło udział 79 kobiet i 21 mężczyzn, w przedziale wiekowym od 30 do 56 roku życia.

Cel badania

Kwestionariusz ankiety przeprowadzony wśród badanych dorosłych miał na celu zbadanie zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności takich, jak:

- 1) bezrobocie, wykluczenie społeczne;
- 2) spożywanie alkoholu, uzależnienie od alkoholu;
- 3) rozpowszechnienie oraz dostępność narkotyków w środowisku;
- 4) przemoc w rodzinie, zachowania agresywne;
- 5) problem uzależniania od gier na pieniądze, uczestnictwo w grach loteryjnych;
- 6) postawy wobec palenia papierosów.

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

W pierwszym pytaniu poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem, jako mniej lub bardziej istotny.

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w trakcie badania.

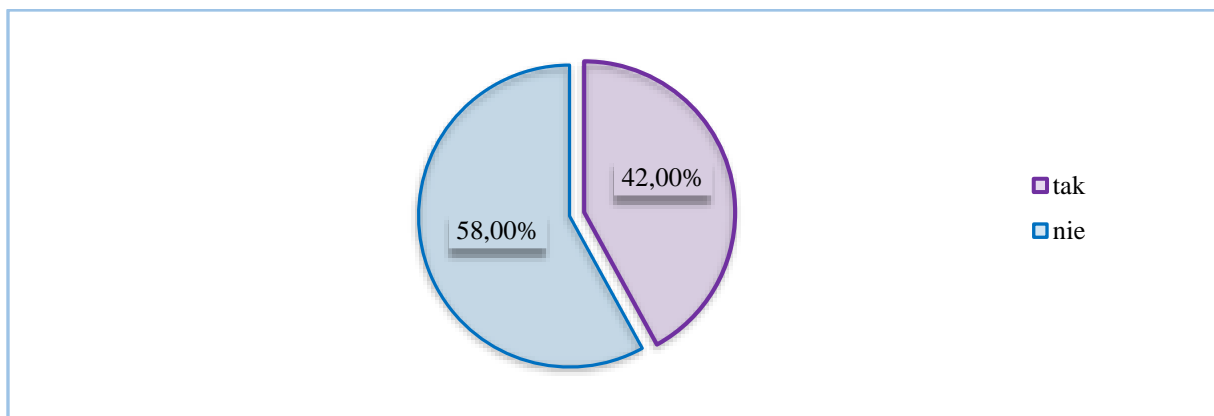
Problemy społeczne	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
bezrobocie	1%	<u>25%</u>	44%	30%	0%
alkoholizm	1%	<u>49%</u>	44%	6%	0%
zubożenie społeczeństwa	0%	21%	58%	21%	0%
kryzys rodziny	0%	19%	59%	22%	0%
wzrost przestępczości	0%	6%	50%	44%	0%
narkomania	0%	11%	50%	39%	0%
kryzys norm moralnych	0%	5%	55%	40%	0%
problemy mieszkaniowe	0%	4%	57%	39%	0%
zanieczyszczenie środowiska	1%	20%	54%	25%	0%

Tabela 7 Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy

Na pierwszym miejscu badani usytuowali problem alkoholizmu. Wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Kolejnym problemem, który mieszkańcy wskazali jako istotny jest bezrobocie. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Budzi obawy o własny los i możliwości przetrwania całej rodziny, a także odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej, co z kolei może prowadzić do różnego rodzaju uzależnień.

Następnie zapytaliśmy ankietowanych o to „czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w środowisku lokalnym?”. 58% badanych stwierdziło, że takie osoby nie stanowią zagrożenia, zaś 42% mieszkańców było przeciwnego zdania.

Wykres 3. Czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa?

Ponadto, w zakresie oceny poziomu rozpowszechnienia zjawiska picia alkoholu w środowisku lokalnym, mieszkańcy gminy Rzepiennik Strzyżewski skłaniają się ku stwierdzeniu, iż spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich lat jest zdecydowanie mniejsze. Taką opinię wyraziło 72% badanych. Zdaniem 13% ankietowanych, widok osób pijących alkohol w miejscach publicznych jest rzadszym zjawiskiem, natomiast 5% sądzi, że takie sytuacje można zaobserwować częściej. Dla 82% mieszkańców częstotliwość takich zdarzeń utrzymuje się na podobnym poziomie.

Co więcej, 93% badanych wyraziło zdanie, że widok osób pijących lub awanturujących się pod wpływem alkoholu jest zdecydowanie rzadszy biorąc pod uwagę ostatnie lata. 4% uważa, że utrzymuje się on na podobnym poziomie, a 3% zadeklarowało, że jest to zjawisko częstsze.

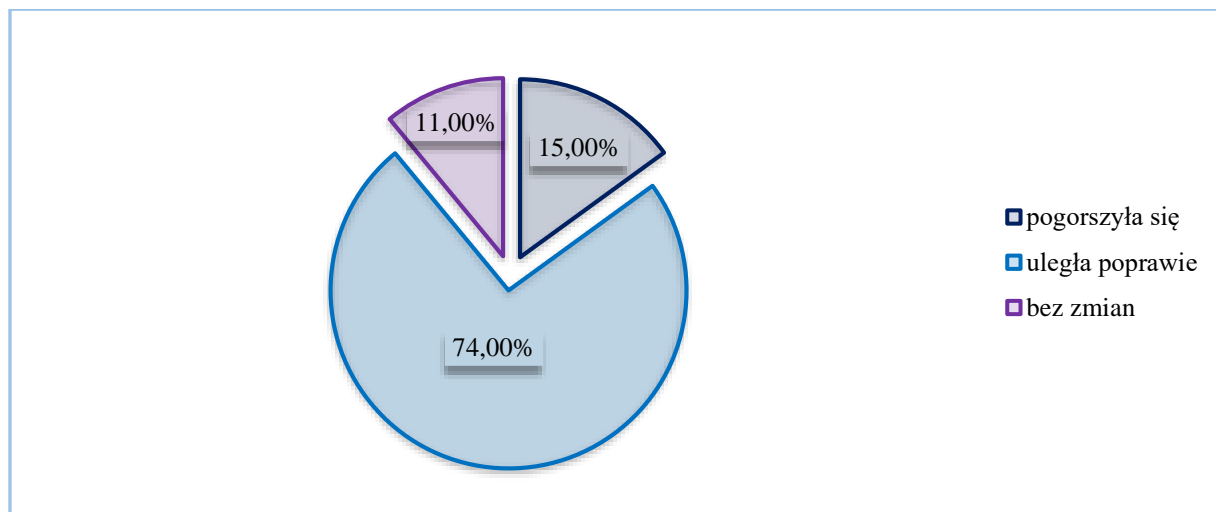
Ponadto, według 96% ankietowanych rzadsze są przypadki rozstrzygania spraw przez alkohol jak np. płacenie alkoholem.

Zdaniem 72% mieszkańców spożywanie alkoholu przez dorosłych oraz nieletnich w ciągu ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Dla kolejnych 22% skala tego zjawiska zmniejsza się, natomiast pozostałe 6% zadeklarowało, że jest to coraz częstsze zjawisko.

Analiza zjawisk w czasie ostatnich 10 lat	Częściej	Podobnie	Rzadziej
widok osób pijących alkohol w miejscach publicznych	5%	82%	13%
widok osób pijących lub awanturujących się pod wpływem alkoholu	3%	4%	93%
przypadki rozstrzygania spraw przez alkohol	1%	3%	96%
ilość alkoholu spożywana przez dorosłych i nieletnich	6%	72%	22%

Tabela 8. Analiza zjawiska spożywania alkoholu w czasie ostatnich 10 lat

Mieszkańcy zostali poproszeni także o ocenę zmiany w zakresie kultury picia alkoholu. 74% badanych mieszkańców uważa, że kultura picia alkoholu w ostatnich latach w Polsce uległa poprawie; kolejne 15% respondentów jest zdania, że pogorszyła się, a pozostałe 11% uważa, że poziom kultury picia alkoholu nie zmienił się.

Wykres 4. Czy kultura spożywania alkoholu na przestrzeni ostatnich lat uległa poprawie czy pogorszyła się?

Postawy dorosłych mieszkańców wobec alkoholu

Badania CBOS na rok 2015 pokazują, że napoje alkoholowe ogółem spożywa 89,7% badanych, abstynencję zaś deklaruje nieco ponad 10%. Widzimy zatem, że spożywanie jakichkolwiek napojów alkoholowych jest naprawdę popularnym zjawiskiem, a osób niepijących jest niewiele. Nieco ponad 3% badanych spożywa napoje alkoholowe codziennie. Najwięcej, bo ponad 18% badanych pije średnio 2-3 razy w miesiącu. Co więcej, respondenci deklarują, że spożywają napoje alkoholowe przez średnio 52 dni w roku, możemy zatem stwierdzić, iż przeciętny konsument pije co 7 dni, tj. raz w tygodniu⁸.

Niestety spożywanie alkoholu niesie za sobą daleko idące szkody. Nie sposób je wszystkie wymienić, ale warto wspomnieć choćby o zdrowotnej degradacji pijących (alkohol uważany jest za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko przedwczesnego zgonu, szczególnie wśród mężczyzn). Powoduje on także szkody społeczne (przestępstwa, wypadki drogowe, przemoc, rozpad rodziny) oraz ekonomiczne. Pomimo, iż wyżej wymienione szkody są daleko idące i wymiennie (finansowo) bardzo wysokie, ciągle nie udaje

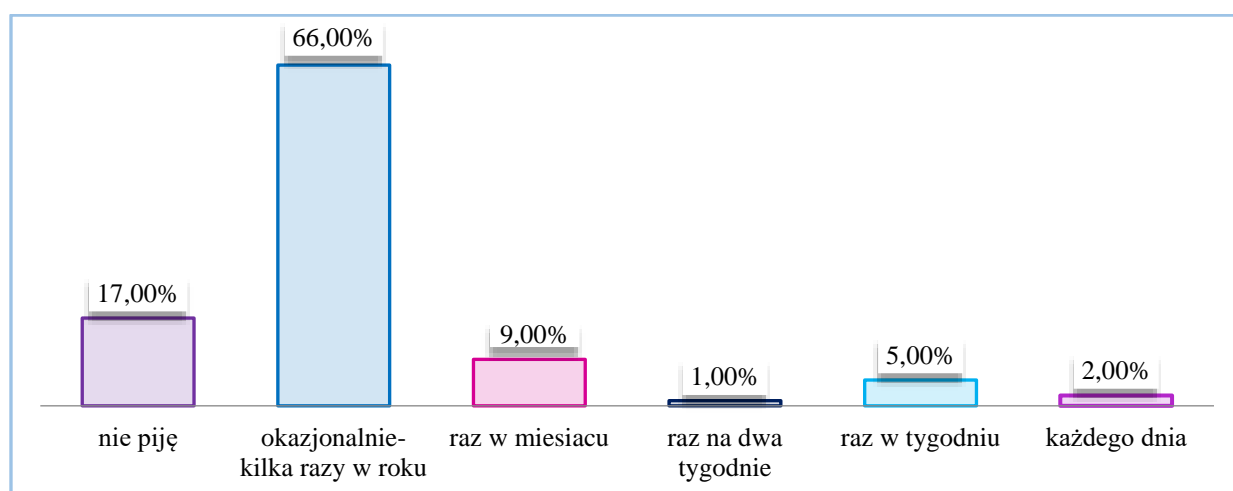
⁸ CBOS, *Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych, 2015r.*

się opanować zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu, zarówno wśród dorosłych jak i młodszych mieszkańców naszego kraju.

Deklaracje badanych mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski dotyczące aktualnych zachowań związanych ze spożywaniem alkoholu wskazują, że alkohol jest obecny w życiu badanych, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna.

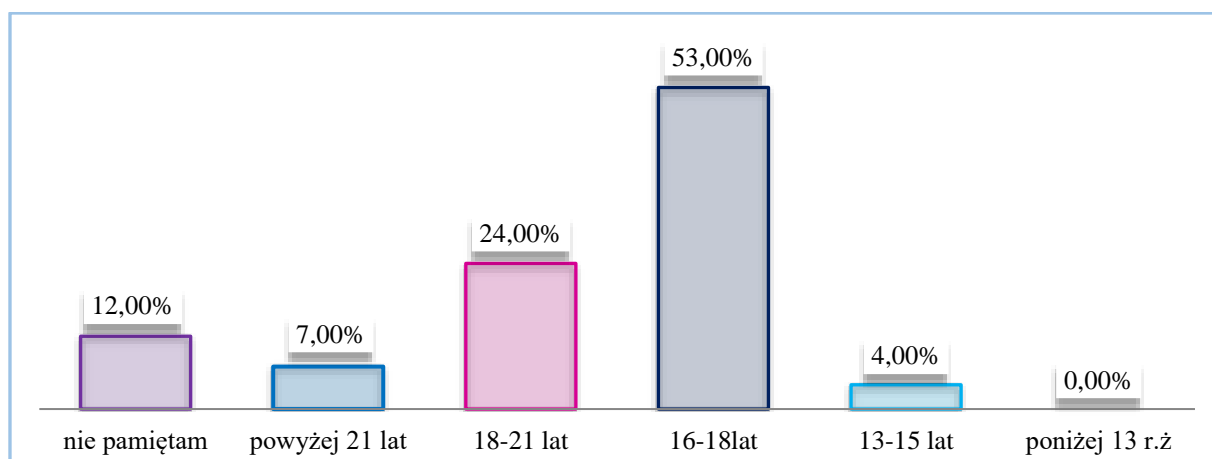
Okazuje się, bowiem, iż najliczniejsza grupa tj. 66% ankietowanych spożywa napoje alkoholowe okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. 2% ankietowanych deklaruje spożycie alkoholu każdego dnia, a kolejne 5% spożywa alkohol raz w tygodniu. 1% mieszkańców przyznaje, że spożywa napoje procentowe raz na 2 tygodnie, a 9% raz w miesiącu. Pozostałe 17% respondentów deklaruje abstynencję.

Uwzględniając płeć respondentów, zarówno kobiety (72,15%), jak i mężczyźni (42,86%) najczęściej odpowiadali, że piją alkohol okazjonalnie.

Wykres 5. Jak często spożywasz alkohol?

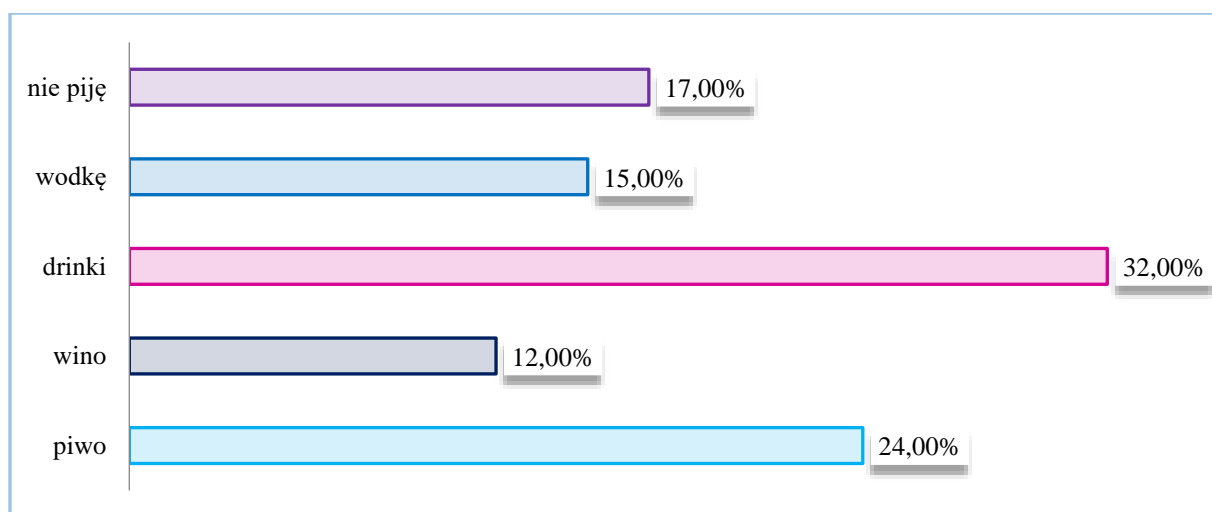
Oceniając z perspektywy czasu swój pierwszy kontakt z alkoholem, mieszkańcy najczęściej wskazywali, wiek pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Taką odpowiedź wybrało 53% badanych; w tym 58,23% kobiet oraz 33,33% mężczyzn. Pomiędzy 18 a 21 rokiem życia inicjację alkoholową rozpoczęło 24% osób biorących udział w ankiecie, a po ukończeniu 21 lat 7% badanych. Pojawiły się również odpowiedzi, które jako moment inicjacji alkoholowej wskazywały wiek pomiędzy 13 a 15 rokiem życia; taka odpowiedź została wybrana przez 4% respondentów. Pozostałe 12% stwierdziło, iż nie pamięta wieku rozpoczęcia swojej inicjacji alkoholowej.

Wykres 6. W jakim wieku po raz pierwszy piłaś/piłeś alkohol?

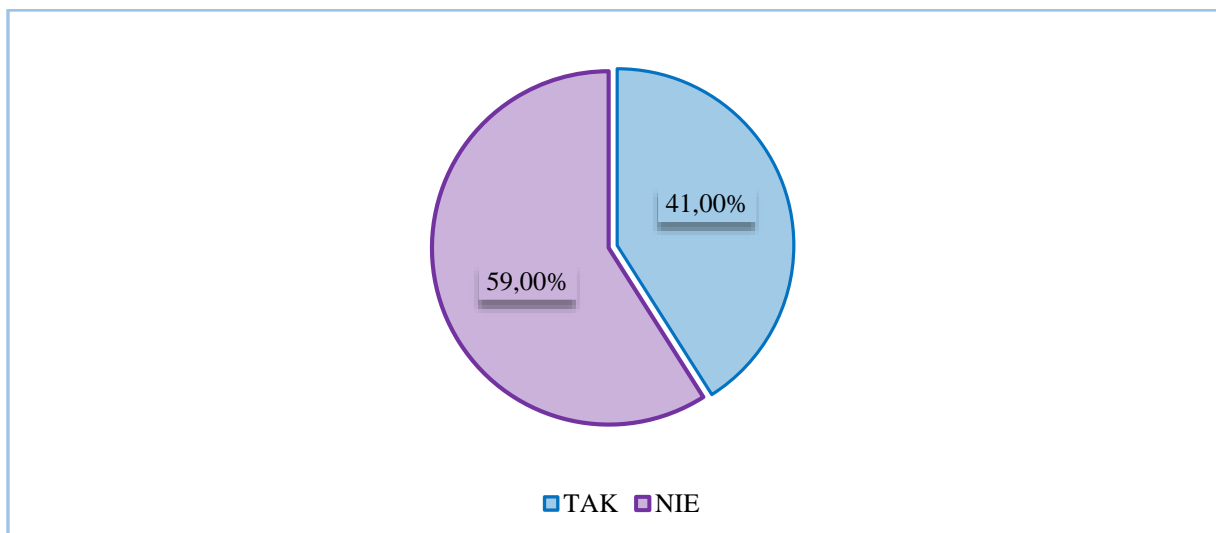
W odpowiedzi na pytanie odnośnie rodzaju spożywanego alkoholu, respondenci najczęściej wskazywali, że piją drinki. Odpowiedź tę wybrało 32% badanych. Kolejno piwo wybrane przez 24% ankietowanych; wódka wskazana przez 15% badanych oraz wino przez 12% . Pozostałe 17% respondentów zadeklarowało abstynencję.

Analizując to pytanie z uwzględnieniem płci respondenta widzimy, że preferencje co do rodzaju spożywanego alkoholu są wtedy różne. Wśród kobiet najczęściej wybierane spośród alkoholi są drinki; takie preferencje zadeklarowało 37,97% badanych. Natomiast jak wskazało 66,67% ankietowanych mężczyzn, alkohol najczęściej wybierany przez nich, to wódka.

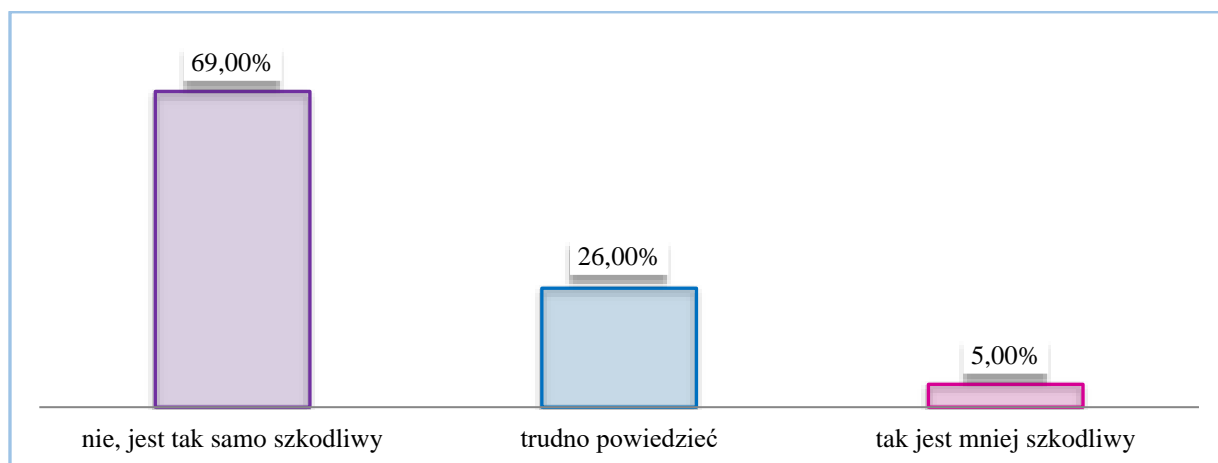
Wykres 7. Jaki rodzaj alkoholu spożywasz najczęściej?

Kolejno w kwestionariuszu pojawiło się pytanie odnośnie znajomości osób nadużywających alkohol w środowisku badanych. 41% mieszkańców z gminy deklaruje, że zna w swoim środowisku takie osoby. Pozostałe 59% twierdzi, iż takich znajomości nie ma.

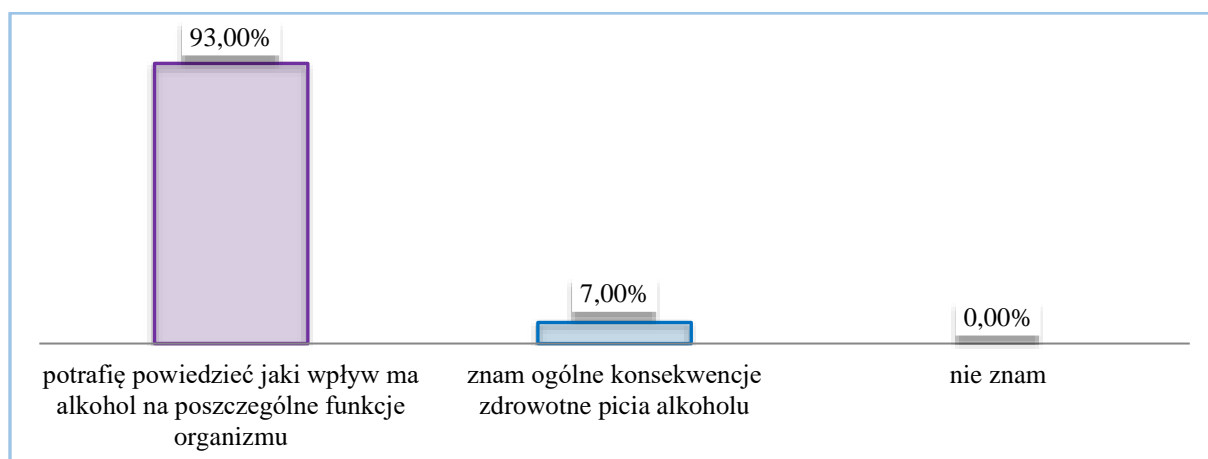
Wykres 8. Czy znasz osoby nadużywające alkohol w Twoim środowisku?

Dobrym sygnałem są wyniki obrazujące wiedzę mieszkańców dotyczącą szkodliwości alkoholu zawartego w piwie, winie i wódce. 69% ankietowanych ma świadomość, iż alkohol zawarty w piwie czy winie jest tak samo szkodliwy jak ten zawarty w wódce i innych wyżej procentowych alkoholach. Kolejne 26% nie ma zdania na ten temat, natomiast 5% uważa, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny.

Wykres 9. Czy alkohol zawarty w piwie i winie jest mniej groźny od tego zawartego w wódce?

Zdecydowana większość, bo 93% mieszkańców deklaruje, że zna ogólne konsekwencje zdrowotne picia alkoholu, a 7% ankietowanych potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Żaden z ankietowanych nie przyznał się do braku wiedzy na ten temat.

Wykres 10. Czy zna Pani/Pan ogólne konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

Ponadto, mieszkańcy zapytani o opinię na temat dostępności alkoholu uważają w 88%, że nie należy podnosić dolnej granicy wieku, od której można sprzedawać alkohol. Kolejno 8% badanych było zdania, że alkohol powinien być dostępny od 20 roku życia, a 4% jako odpowiedni wskazało wiek 21 lat.

Większość ankietowanych tj. 78% uważało, że dostęp do alkoholu powinien być kontrolowany, 10% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 12% nie miało opinii na ten temat.

Postawy dorosłych mieszkańców gminy wobec narkotyków

Pomimo tego, iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tej substancji psychoaktywnej.

Spośród badanych mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski, 89% nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. Pozostałe 11% respondentów przyznało, że zna do pięciu osób, które sięgają po tego typu substancje. Co ciekawe wszystkie deklaracje dotyczące posiadania tego typu znajomości zostały złożone przez kobiety

Zapytaliśmy także mieszkańców, czy w swoim otoczeniu znają miejsca, w których można zdobyć narkotyki. 13% badanych przyznało, że posiada taką wiedzę.

Sięganie po alkohol w sytuacjach kryzysowych to jeden z sygnałów ryzykownego picia alkoholu, mogącego grozić uzależnieniem. Podobnie używanie narkotyków w takich sytuacjach nasila ich uzależniające działanie. Niepokojącym jest fakt, iż w opinii aż 77% mieszkańców spożywanie alkoholu może być dobrym sposobem na radzenie sobie ze stresem, w zależności od sytuacji. 22% respondentów było zdania, że alkohol nie pomaga w rozwiązywaniu takich problemów, a pozostały 1% nie wyraził swojego zdania na ten temat.

W przypadku narkotyków wszyscy ankietowani stwierdzili, że tego typu używki nie pomagają w radzeniu sobie ze stresem.

Używki jako sposób na poradzenie sobie ze stresem	Alkohol	Narkotyki
tak uważam, że pomoże	0%	0%
zależy od sytuacji	77%	0%
nie wiem	1%	0%
nie pomaga	22%	100%

Tabela 9. Używki jako sposób na poradzenie sobie ze stresem

Mieszkańcy gminy Rzepiennik Strzyżewski są dosyć radykalni w zakresie poglądów dotyczących szkodliwości substancji zwanych dopalaczami. 95% badanych, było zgodnych w twierdzeniu, że dopalacze są równie szkodliwe jak narkotyki, a pozostałe 5% przyznało, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Zjawisko przemocy w środowisku lokalnym

W ostatnich latach do publicznej wiadomości dociera wiele informacji na temat różnych form przemocy, zarówno domowej jak i w środowisku lokalnym. Badanie zjawiska przemocy, szczególnie domowej jest trudnym przedsięwzięciem, bowiem wymaga od respondenta podzielenia się bardzo trudnymi, intymnymi osobistymi doświadczeniami. Przemoc traktują jako sytuację poniżającą, wstydliwą, stąd ogromne bariery przez przyznaniem się do tego typu incydentów.

Badania CBOS dotyczące doświadczania zjawiska przemocy wśród Polaków pokazują, iż przemoc oraz inne formy agresji nie są czymś nadzwyczajnym w życiu Polaków, gdyż coraz częściej można zaobserwować tego typu incydenty na ulicy, w miejscach publicznych, w pracy, w szkole, środkach komunikacji miejskiej.

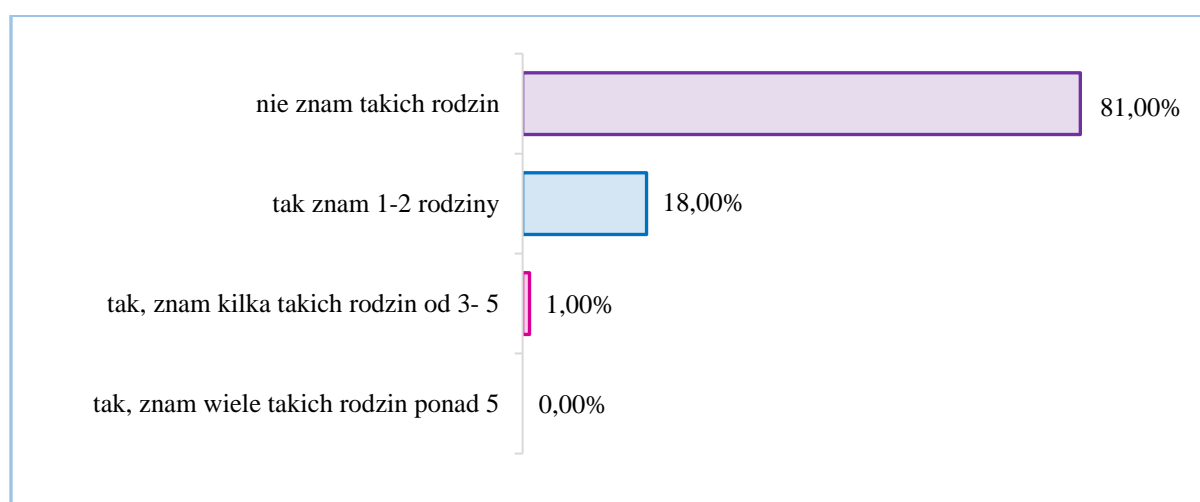
Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. Wprawdzie przyzwolenie na stosowanie kar fizycznych jako środka wychowawczego ma w Polsce coraz mniej zwolenników, jednak opinia publiczna jest wciąż sceptycznie nastawiona, co do wprowadzenia całkowitego zakazu stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Za jej głosem do niedawna szło także polskie prawo, dopuszczające stosowanie kar fizycznych, jeżeli nie powodują one uszczerbku na zdrowiu

dziecka. Jednak sami zwolennicy karania fizycznego przyznają się, iż kary takie są upokarzające dla dzieci.

Przemoc w opiniach dorosłych mieszkańców

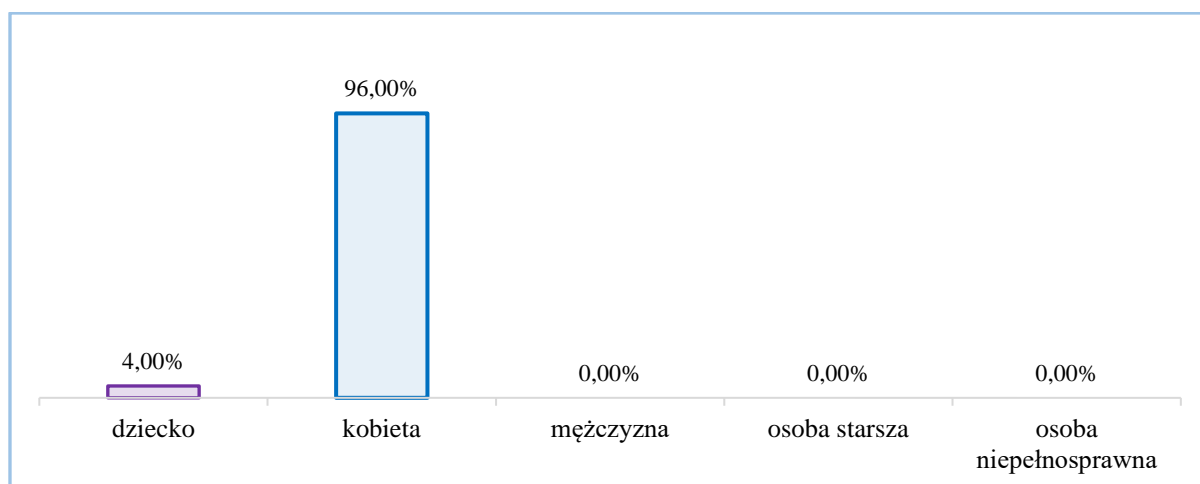
Gdy zapytaliśmy mieszkańców o to, czy ich zdaniem obecnie przemoc w rodzinie jest zjawiskiem coraz częstszym 37% ankietowanych; w tym 45,57% kobiet i 4,76% mężczyzn potwierdziło, że tak jest. 48% respondentów nie miało zdania na ten temat, a pozostałe 15% uważało, że zjawiska przemocy w rodzinie występują coraz rzadziej.

Ponadto badania pokazały, iż wśród ankietowanych 18% zna 1-2 rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 1% przyznał się do posiadania znajomości kilku takich rodzin. Deklaracje dotyczące posiadania tego typu znajomości zostały złożone głównie przez kobiety. Pozostałe 81% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Wykres 11. Czy zna Pan/Pani rodziny w których według Pana/Pani stosowana jest przemoc?

Następnie respondenci zostali zapytani, kto ich zdaniem najczęściej bywa ofiarą przemocy. 96% ankietowanych przyznało, że ofiarą najczęściej jest kobieta, a według pozostałych 4% badanych ofiarą jest dziecko. Nikt nie wskazał by ofiarą przemocy był mężczyzna, osoba starsza czy też niepełnosprawna.

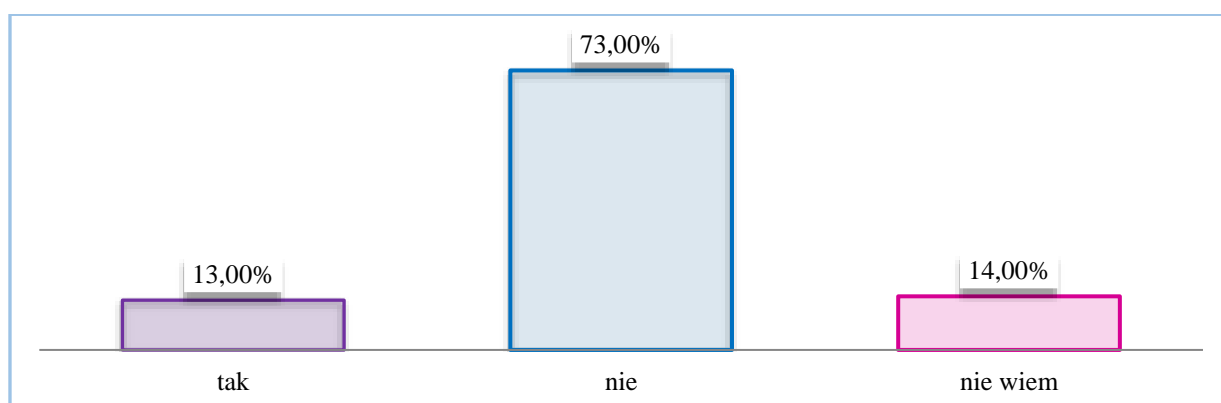

Wykres 12. Kto według Pana/Pani najczęściej bywa ofiarą przemocy w rodzinie?

Relacje rodziców z dziećmi - postawy wobec wychowywania

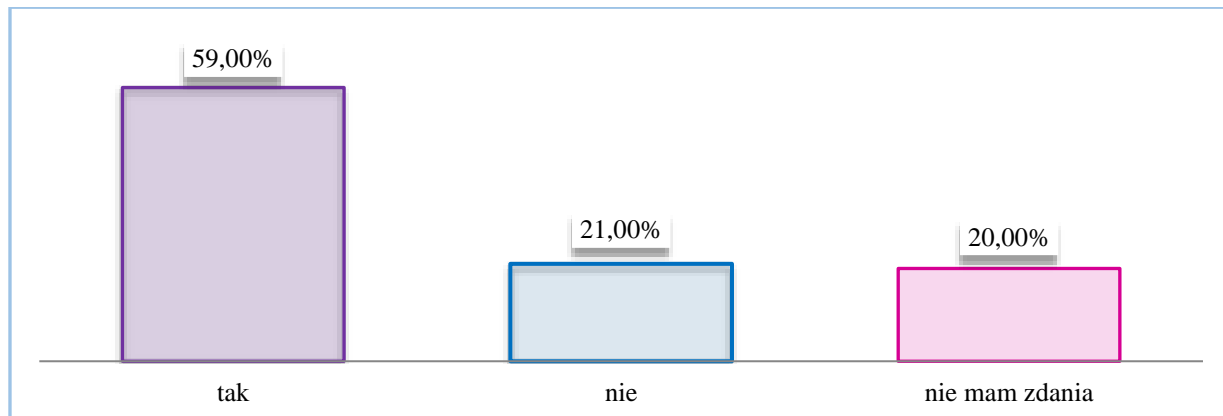
Dorośli mieszkańcy gminy Rzepiennik Strzyżewski w zdecydowanej większości są przekonani, co do tego, iż kary fizyczne i surowe traktowanie dziecka nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Warto jednak poznać szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytania oscylujące wokół problematyki przemocy.

Na pytanie czy dziecko powinno bać się rodziców uzyskaliśmy następujące odpowiedzi. Wśród ankietowanych znalazła się grupa, która jest zwolennikiem rygorystycznego wychowywania dzieci. 13% badanych uważa, iż dziecko powinno bać się rodziców, bo wtedy łatwiej jest uzyskać posłuszeństwo i szacunek. Przeciwnych takiej postawie jest większość respondentów tj.73%, którzy twierdzą, że dziecku w okresie dorastania nie powinien towarzyszyć lęk przed rodzicami. Pozostałe 14% nie miało zdania na ten temat.

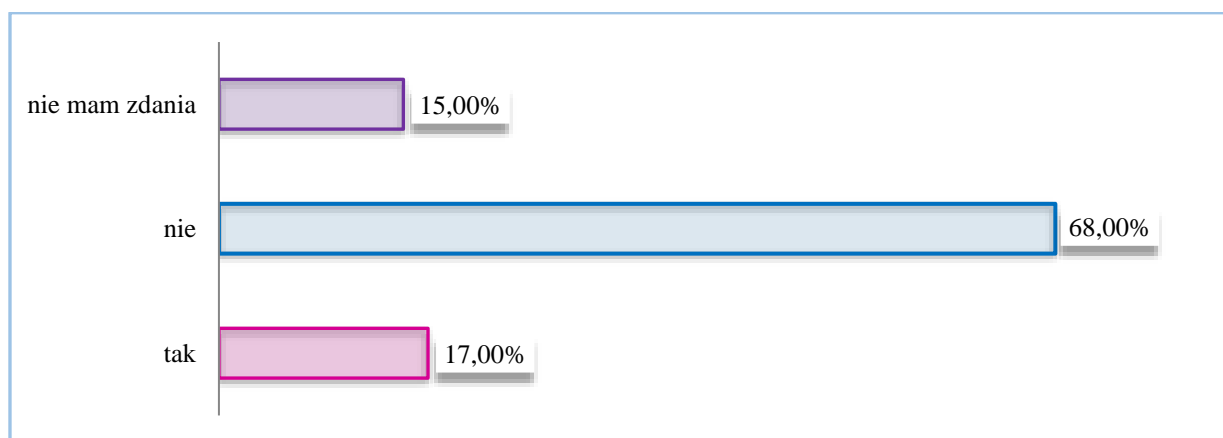
Wykres 13. Czy według Pana/i dziecko powinno bać się rodziców?

Na podstawie przeprowadzonych ankiet dowiedzieliśmy się także, że większość badanych tj. 59% popiera wprowadzenie ustawowego zakazu stosowania kar cielesnych; 21% respondentów jest temu przeciwnych, a pozostałe 20% nie ma opinii na ten temat.

Wykres 14. Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem ustawowego zakazu stosowania kar cielesnych?

Co więcej z badań wynika, że 68% ankietowanych nie pochwała stosowania kar cielesnych w procesie wychowywania dzieci, natomiast 17% nadal uważa, że jest to dobra metoda wychowawcza. Pozostałe 15% respondentów nie ma zdania na ten temat.

Wykres 15. Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne?

Zapytaliśmy także ankietowanych, czy znają w swoim otoczeniu rodziców, którzy stosują kary cielesne. 27% badanych przyznało, iż zna w swoim środowisku przypadki bicia dzieci przez swoich opiekunów. Pozostałe 73% respondentów stwierdziło, że nie zna takich przypadków.

Postawy mieszkańców wobec problemu hazardu

Badania ankietowe przeprowadzone w 2017 roku przez CBOS na temat hazardzistów, pokazują, że w ciągu ostatniego roku przed badaniem niemal połowa Polaków przynajmniej raz uczestniczyła w grze na pieniądze. Ponadto problem hazardu dużo częściej dotyka mężczyzn niż kobiety. Co więcej, jest on najbardziej nasilony w grupie wiekowej od 35 do 44 lat oraz od 18 do 24 lat⁹.

Pytając mieszkańców o to, czy brali udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję czy operatorów telefonicznych przez wysyłanie smsów, dowiedzieliśmy się, że większość ankietowanych tj. 69% nigdy nie podjęła udziału w tego typu grach, a 11% zadeklarowało jednorazowe uczestnictwo. Kolejne 19% potwierdziło, że brało udział w takich konkursach od 2 do 9 razy, a pozostały 1% przyznał, że było to ponad 10 razy.

Ponadto, większość badanych, bo 83% nigdy nie uczestniczyła w grach na automatach w salonie gier. 14% ankietowanych przyznało, że takie zdarzenie miało miejsce jednorazowo, a 3% zadeklarowało, że kilka razy, od 2 do 9.

39% mieszkańców; w tym 29,11% kobiet oraz 76,19% mężczyzn przyznało się do wielorazowego (10 razy lub więcej) udziału w obstawianiu zakładów bukmacherskich np. STS, Toto mix itp. Kolejne 13% zadeklarowało, że kilka razy zdarzyło im się brać w czymś takim udział, a 1% potwierdziło jednorazowe uczestnictwo. Pozostałe 45% ankietowanych stanowczo zaprzeczyło by kiedykolwiek korzystali z tego typu zakładów.

Oprócz tego, z deklaracji 93% badanych wynika, iż nigdy nie uczestniczyli w grach na pieniądze organizowanych w Internecie. 5% ankietowanych przyznało się do jednorazowego uczestnictwa w tego typu grach; 1% potwierdził kilkurazowe uczestnictwo (2-9 razy) i tyle samo procent przyznało, że zdarzyło się im zagrać ponad 10 razy.

⁹ CBOS, *Hazardziści*, 2017r.

Postawy mieszkańców wobec problematyki hazardu	Nigdy	1 raz	Kilka razy (2 do 9)	10 razy lub więcej
czy brał Pan/Pani udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych przez wysyłanie smsów?	69%	11%	19%	1%
czy kiedykolwiek grał/grąła Pan/Pani na automatach w salonie gier?	83%	14%	3%	0%
czy kiedykolwiek obstawiał Pan/Pani zakłady bukmacherskie np. STS, Toto mix itp.?	45%	3%	13%	39%
czy kiedykolwiek grał/grąła Pan/Pani w jakąkolwiek grę na pieniądze w Internecie	93%	5%	1%	1%

Tabela 10. Postawy mieszkańców wobec hazardu

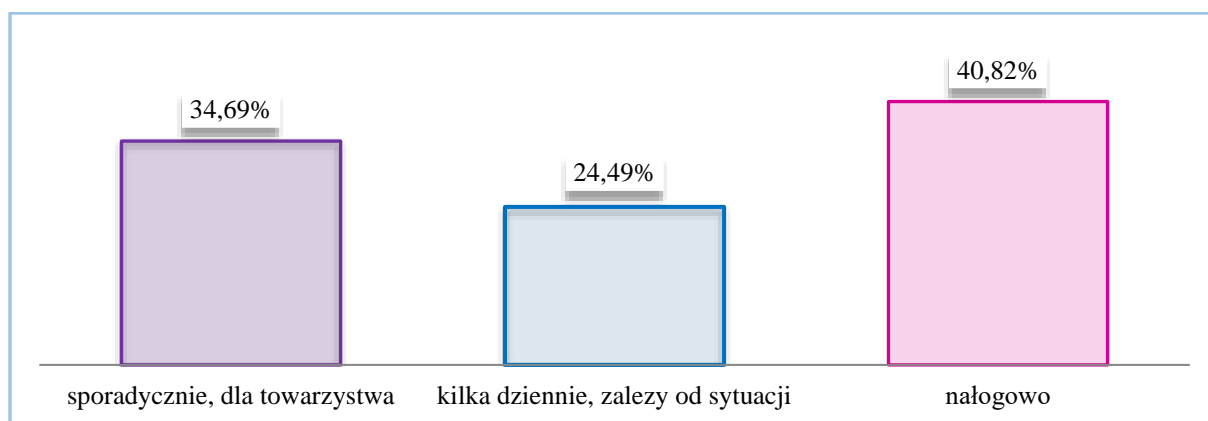
Postawy mieszkańców wobec palenia papierosów

Badania CBOS z 2012 roku dotyczące postaw Polaków wobec palenia papierosów pokazują, że jedna trzecia dorosłych Polaków pali papierosy. Dobrym sygnałem jest malejąca z roku na rok liczba palących, choć jest to niewielka ilość. Osoby przyznające się do palenia najczęściej robią to regularnie, deklarując, że jest to palenie nałogowe, a więc każdego dnia. Ponadto badania pokazują, iż palenie papierosów jest uwarunkowane od płci, gdyż dwukrotnie częściej mężczyźni sięgają po papierosy¹⁰.

W trakcie ankietyzacji nie zabrakło więc pytania o to, czy mieszkańcy palą papierosy. Wśród badanych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski 49%; w tym 41,77% kobiet oraz 76,19% mężczyzn przyznało się do palenia, natomiast pozostałe 51% zaprzeczyło.

Wśród mieszkańców, którzy przyznali się do palenia 40,82% zadeklarowało, że pali nałogowo. Przy uwzględnieniu podziału na płeć wśród palaczy nałogowych znalazło się 18,18% kobiet i 87,50% mężczyzn. Kolejno 34,69% spośród palących odpowiedziało, że pali sporadycznie dla towarzystwa. Pozostałe 24,49% przyznało, że pali kilka razy dziennie i jest to zależne od sytuacji.

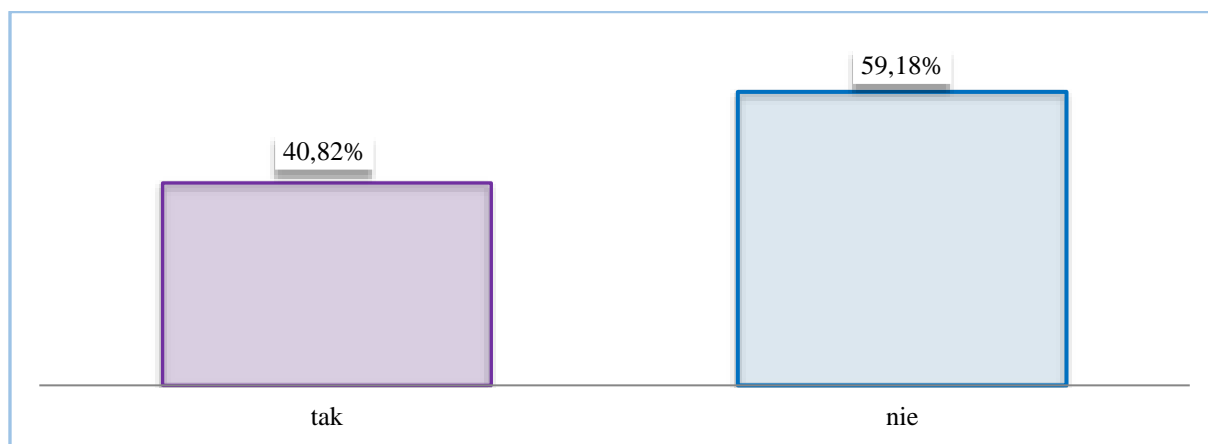
¹⁰ CBOS, *Postawy wobec palenia papierosów, 2012 r.*

Wykres 16. Jak często Pan/Pani pali papierosy?

Warto dodać, iż badania ankietowe przeprowadzone przez CBOS w roku 2016 na temat zdrowia i prozdrowotnych zachowań Polaków pokazują, że co czwarty ankietowany jest zdania, iż niepalenie przyczynia się do poprawy zdrowia¹¹. W przypadku mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski w opinii 59,18% ankietowanych palenie nie ma szkodliwego wpływu na zdrowie; natomiast pozostałe 40,82% ma świadomość, tego że papierosy mają negatywne konsekwencje zdrowotne.

Ponadto 34,69% ankietowanych przyznało, że pali papierosy przy dzieciach. Taką deklarację złożyło 30,30% badanych kobiet i 43,75% mężczyzn.

Wykres 17. Czy palenie szkodzi Pana/Pan zdrowiu?

Analiza przedstawiona w rozdziale dotyczącym problemów społecznych w opinii dorosłych mieszkańców pokazują, iż badani jako najistotniejszy z nich w gminie Rzepiennik Strzyżewski postrzegają problem alkoholizmu, a kolejno wskazują bezrobocie.

¹¹ CBOS, *Zdrowie i prozdrowotne zachowania Polaków, 2016 r.*

Dane odnoszące się do postaw wobec alkoholu pokazały, że mieszkańcy spożywają napoje procentowe okazjonalnie, pijąc najczęściej drinki. Analizując wyniki przy uwzględnieniu podziału na płeć zauważamy, że jest to trunek najbardziej popularny wśród kobiet, natomiast w grupie mężczyzn najczęściej wybieranym alkoholem jest wódka. Wiek inicjacji alkoholowej, jak wskazała większość badanych szacuje się na 16-18 lat. Ankietowani mieszkańcy deklarują sporą wiedzę na temat alkoholu. 69% ma świadomość, że bez względu na to jaki rodzaj alkoholu spożywa (piwo, wino, czy wódkę) to jego szkodliwość jest taka sama. Co więcej 93% badanych zna ogólne konsekwencje zdrowotne spożywania alkoholu, a 7% potrafi dokładnie powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Ponadto w wyniku ankietyzacji dowiedzieliśmy się, że w otoczeniu badanych mieszkańców zauważalne są przypadki nadużywania alkoholu; 41% respondentów przyznało, że zna takie osoby.

W przypadku danych dotyczących zjawiska narkomani dowiedzieliśmy się, że większość badanych nie zna w swoim otoczeniu osób, które zażywają narkotyki. Większość nie posiada także wiedzy na temat tego, gdzie można zakupić narkotyki.

Niepokojącym jest fakt, że aż 77% mieszkańców uważa, iż spożywanie alkoholu może być dobrym sposobem na radzenie sobie ze stresem, w zależności od sytuacji. Narkotyki uważane są natomiast za nie najlepszą ucieczkę przed problemami.

Ponadto, odczytując dane dotyczące postaw wobec palenia papierosów, dowiedzieliśmy się, że 49% badanych pali papierosy. Ponad 59% badanych nie widzi szkodliwego wpływu palenia papierosów na własne zdrowie, a blisko 35% przyznaje, że pali przy dzieciach.

Analizując wyniki dotyczące zjawiska przemocy, zauważamy, że takie sytuacje są dużo częściej znane kobietom i to głównie one postrzegają je jako rosnący problem. 19% respondentów przyznaje, że zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie, a badani jako ofiarę przemocy najczęściej wskazują kobietę.

Ankietowani mieszkańcy gminy Rzepiennik Strzyżewski nie są zwolennikami rygorystycznego wychowania dzieci. Większość z nich tj. 73% jest zdania, że dziecko nie powinno bać się rodziców, a 68% uważa, że rodzic nie ma prawa stosować kar cielesnych.

W przypadku danych dotyczących postaw wobec hazardu, możemy odczytać, że mieszkańcy gminy najczęściej deklarują, że nigdy nie byli uczestnikami gier o charakterze hazardowym. 39% ankietowanych przyznało, że korzystało z zakładów bukmacherskich, jak na przykład STS ponad 10 razy, natomiast 13% zadeklarowało kilkakrotne uczestnictwo. Jeśli chodzi o pozostałe formy gier tj. konkursy organizowane przez gazety, telewizję, operatorów

telefonicznych poprzez wysyłanie smsów; gra na automatach w salonie gier czy też gry internetowe za pieniądze respondenci potwierdzili pojedyncze lub kilkukrotne uczestnictwo.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów – II etap edukacji

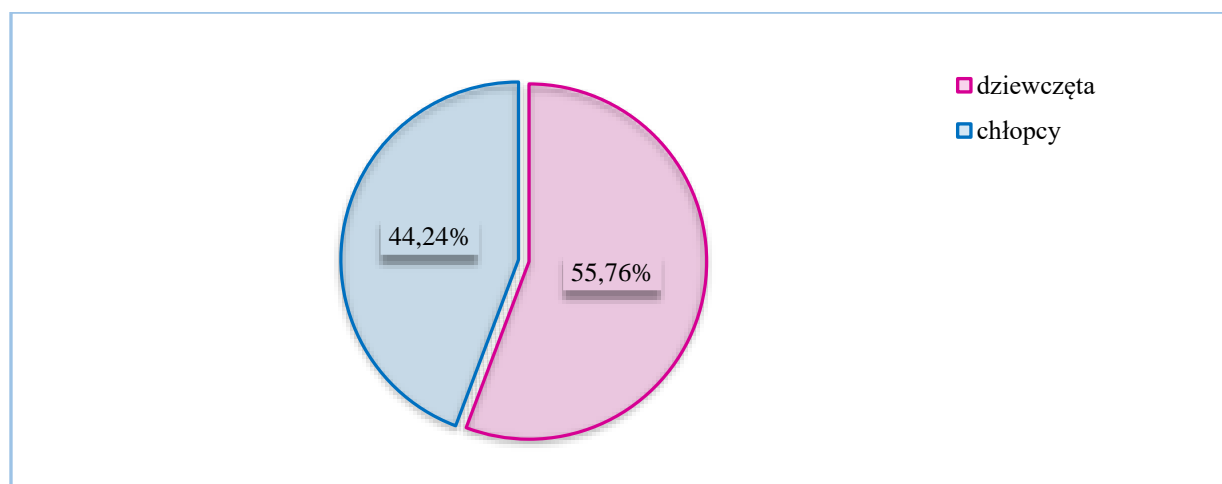
Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonej ankiety była analiza następujących problemów społecznych:

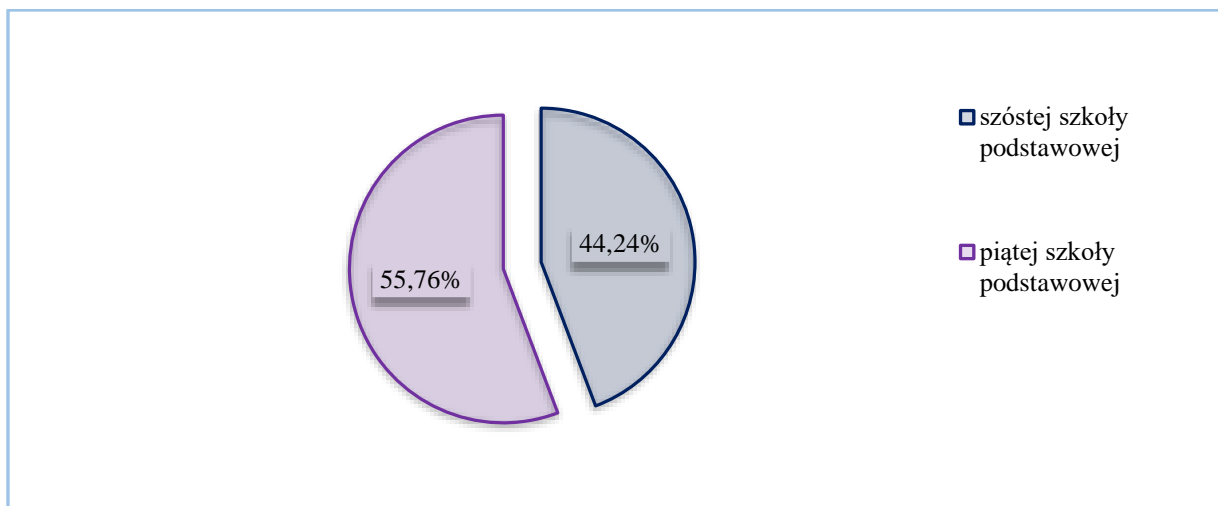
- 1) przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym;
- 2) używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picie alkoholu, palenie papierosów;
- 3) używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

Grupa badawcza

W badaniu wzięło udział 165 uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski. Wśród badanych było 92 dziewcząt i 73 chłopców.

Wykres 18. Podaj swoją płeć?

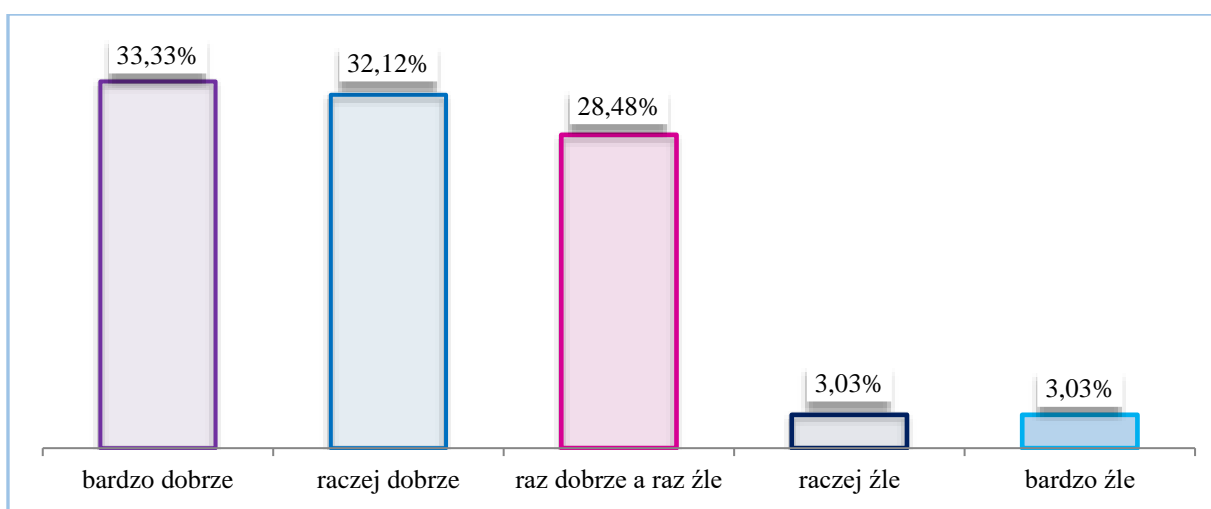

Wykres 19. Jesteś uczniem klasy?

Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym

Analizując klimat, w którym funkcjonują uczniowie klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski dowiadujemy się, że ankietowani najczęściej w swojej szkole czują się bardzo dobrze. Odpowiedzi tej udzieliło 33,33% uczniów. Kolejno 32,12% stwierdziło, że czuje się raczej dobrze; 28,48% uczniów oceniło swoje samopoczucie w szkole jako zmienne, raz dobre a raz złe. 3,03% przyznało, że w szkole czują się raczej źle i tyle samo procent stwierdziło, że bardzo źle.

W przypadku analizy tego pytania z uwzględnieniem płci respondenta, dziewczęta przyznawały najczęściej, że czują się w szkole bardzo dobrze lub raczej dobrze; takie odpowiedzi zostały wskazane po równo przez 36,96% ankietowanych. W grupie chłopców przeważała odpowiedź wskazująca, że w szkole czują się raz dobrze a raz źle; taką odpowiedź wybrało 36,99% badanych.

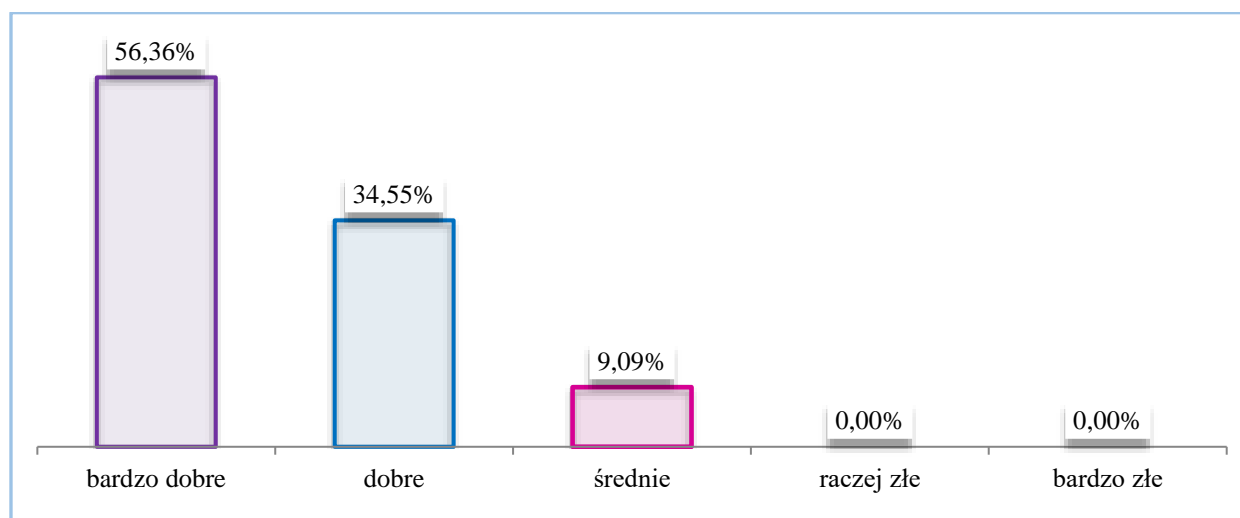
Wykres 20. Jak się czujesz w swojej szkole?

Uczniowie zostali spytani o to, czy potrzebują kontaktu z psychologiem lub pedagogiem szkolnym. 95,76% odpowiedziało, że nie ma takiej potrzeby, natomiast 4,24% potwierdziło chęć takiego kontaktu. Ponadto 37,58% ankietowanych odpowiedziało, że ma kontakt z psychologiem lub pedagogiem szkolnym. 45,45% zadeklarowało, że nie ma takiego kontaktu, a pozostałe 16,97% stwierdziło, że w szkole nie ma psychologa ani pedagoga.

Zapytaliśmy także uczniów, czy zdarza im się wagarować. Zaledwie 0,61% przyznało się do celowego opuszczania zajęć, natomiast pozostałe 99,39% zaprzeczyło takiemu działaniu.

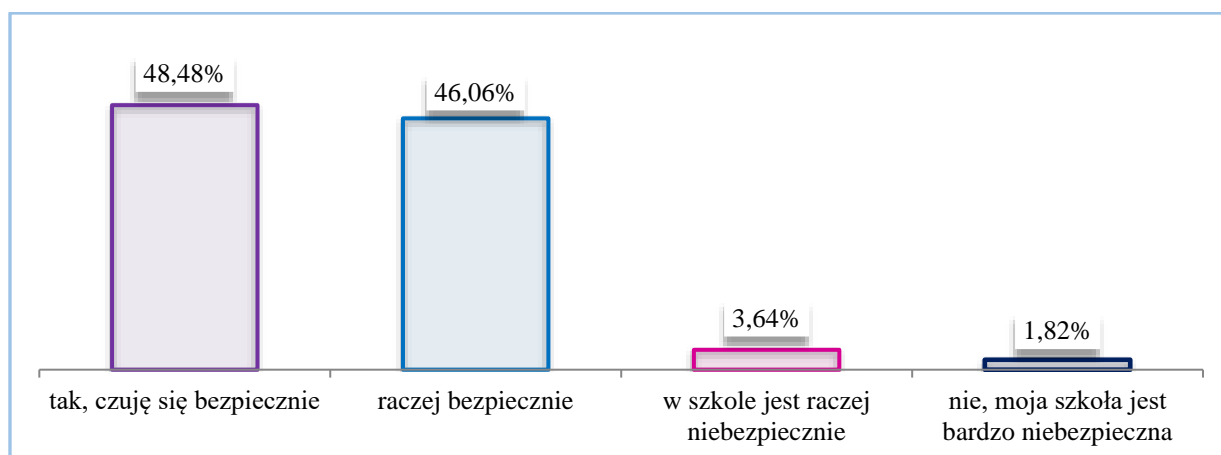
Co więcej, uczniowie najczęściej oceniali swoje zachowanie na lekcjach i na przerwach w szkole jako bardzo dobre; taką odpowiedź wybrało 56,36%. Kolejno jako dobre swoje zachowanie postrzega 34,55% ankietowanych. Przeciętne noty wystawiło sobie 9,09% uczniów. Nikt z badanych nie ocenił swojego zachowania jako raczej złego.

Uwzględniając płeć respondenta, większość dziewcząt (70,65%) postrzega swoje zachowanie jako bardzo dobre, natomiast wśród chłopców najczęściej wybieraną odpowiedzią (45,21%) było zachowanie dobre.

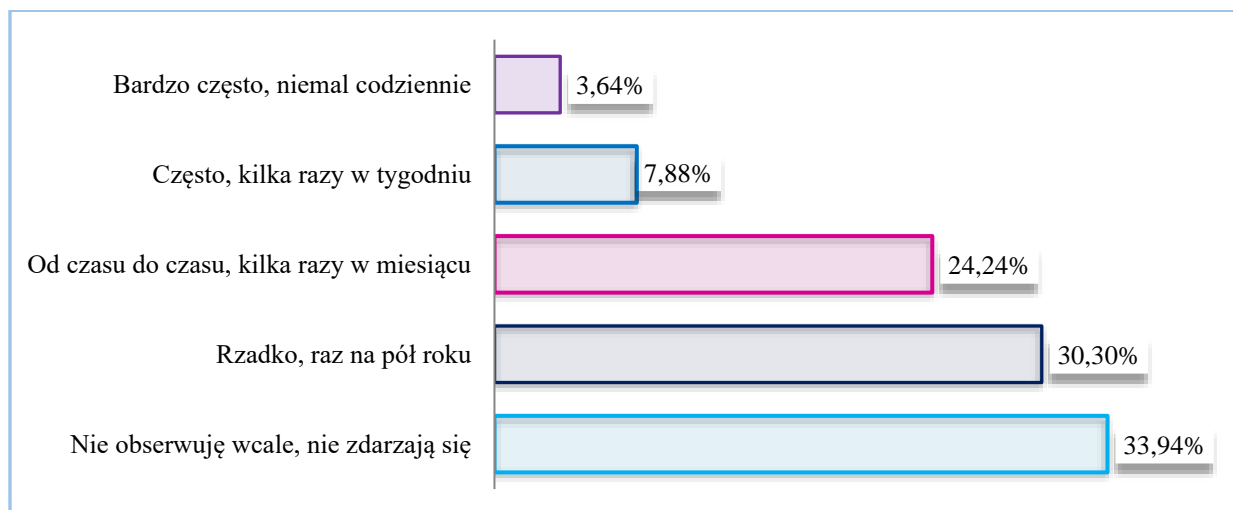
Wykres 21. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?

Noty uczniów w stosunku do poziomu bezpieczeństwa w szkole są wysokie. Zdecydowana większość badanych zadeklarowała, iż szkoła jest miejscem bezpiecznym. Jak wynika z analizy danych, 48,48% ankietowanych czuje się w szkole bezpiecznie, a kolejne 46,06% stwierdziło, że raczej bezpiecznie. 3,64% badanych postrzega szkołę jako miejsce raczej niebezpieczne, a 1,82% nawet jako bardzo niebezpieczne.

Wykres 22. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

Zapytaliśmy również ankietowanych jak często obserwują zjawiska przemocy w szkole. 33,94% ankietowanych stwierdziło, że takie sytuacje w ogóle się nie zdarzają. 30,30% uczniów klas V i VI przyznało, iż obserwuje tego typu zjawiska rzadko, raz na pół roku. 24,24% badanych zadeklarowało, że jest świadkiem przemocy wobec innych uczniów kilka razy w miesiącu. 7,88% przyznało, że zjawiska przemocy zdarzają się często, kilka razy w tygodniu, a 3,64% ankietowanych odpowiedziało, że takie zjawisko obserwuje bardzo często, niemal codziennie.

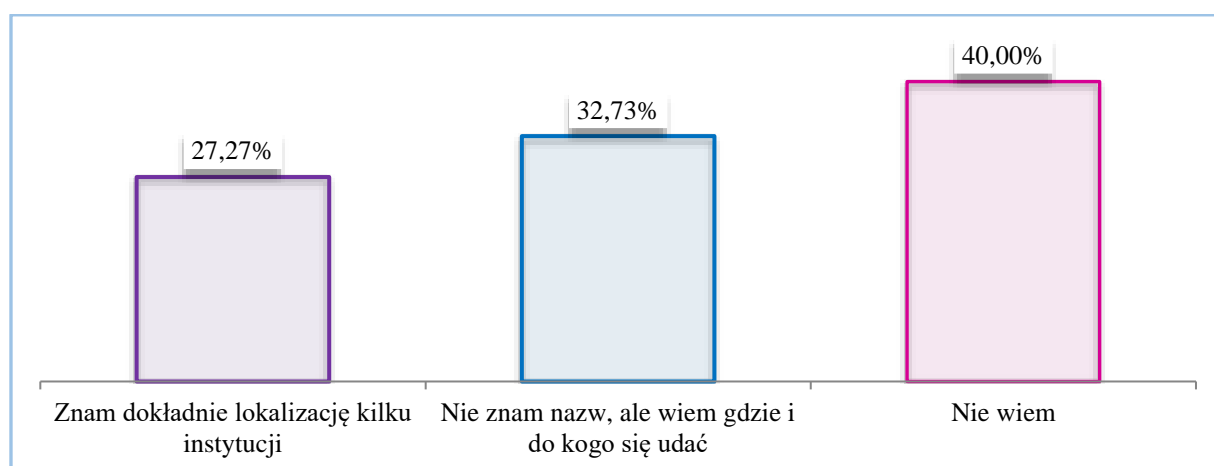

Wykres 23. Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole?

Poprosiliśmy także uczniów o odpowiedź czy uważają, że byli kiedyś ofiarą jakiegoś rodzaju przemocy. Z badania wynika, że osobiście doświadczyło jej 14,55% uczniów; w tym 7,61% dziewcząt i 23,29% chłopców. Ponadto 17,58% ankietowanych; w tym 11,96% dziewcząt i 24,66% chłopców przyznało, że są w szkole uczniowie, których się boją.

Bycie ofiarą przemocy, jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniało się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają.

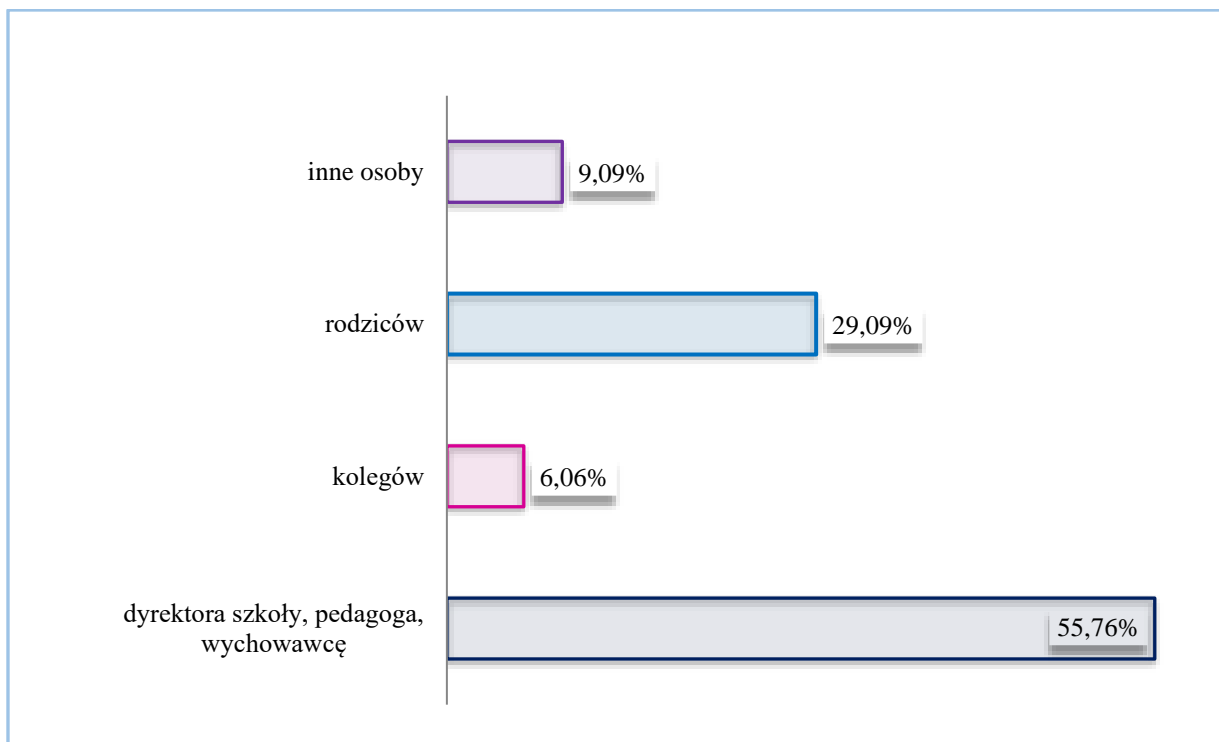
Jeśli chodzi o znajomość instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą, 27,27% przyznało, że zna dokładną lokalizację kilku instytucji, które zajmują się niesieniem pomocy osobom pokrzywdzonym. 32,73% ankietowanych, zadeklarowało, że nie zna nazw takich instytucji, ale wie, gdzie i do kogo udać się po pomoc. Bardzo niepokojący jest wynik, iż pozostałe 40% uczniów nie zna w swoim środowisku instytucji, które zajmują się niesieniem pomocy osobom dotkniętym przemocą. Brak takiej wiedzy zadeklarowało 40,22% dziewcząt oraz 39,73% chłopców.

Wykres 24. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?

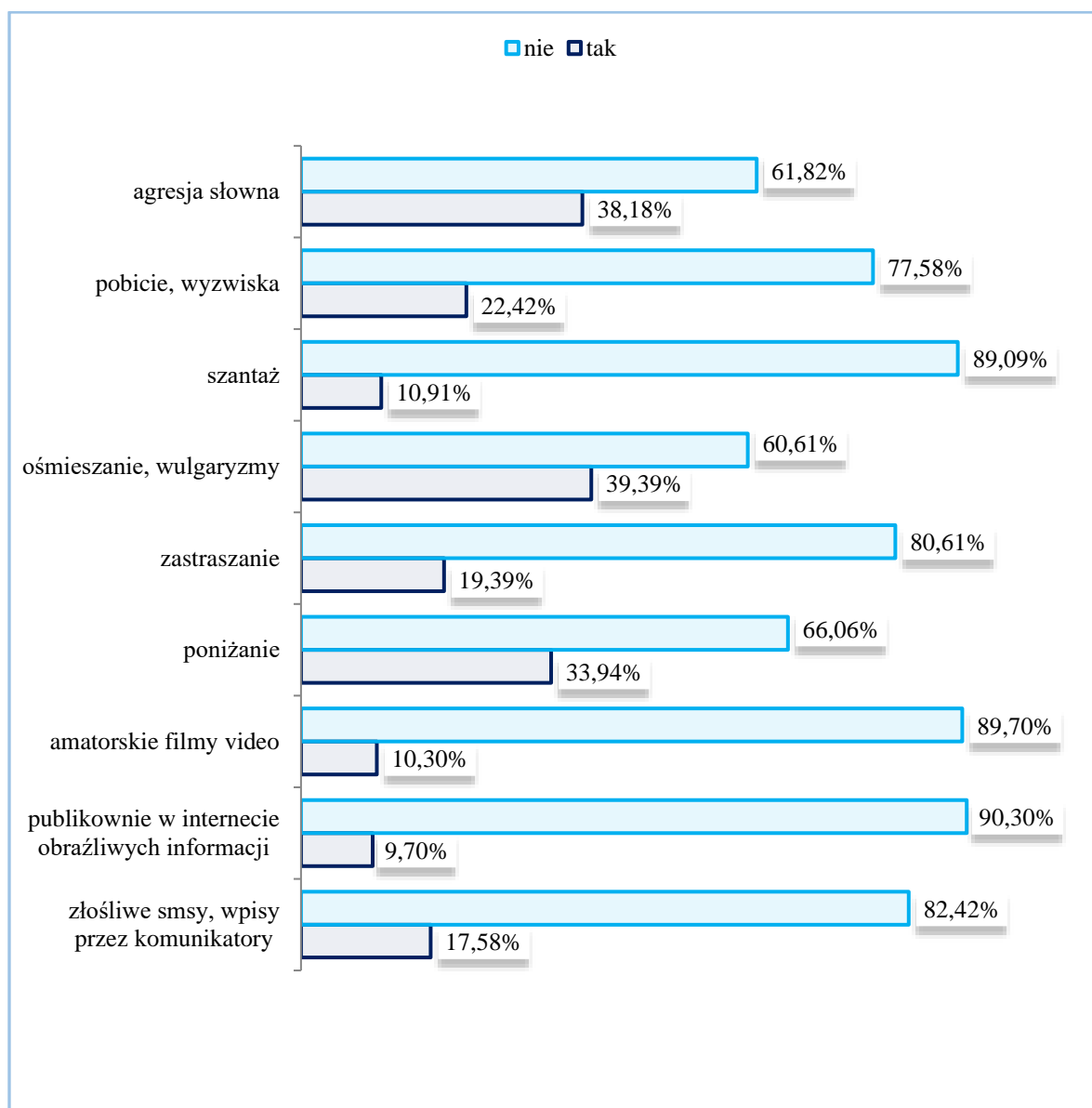
Na pytanie kogo przede wszystkim uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy 55,76% uczniów odpowiedziało, że wychowawcę, dyrektora szkoły lub pedagoga. 29,09% zawiadomiłoby o takim fakcie rodziców. 9,09% wskazało na inne osoby (m.in. policję), a pozostałe 6,06% uczniów w sytuacji zagrożenia przemocą szukałoby wsparcia wśród swoich kolegów.

Uzyskany w tym pytaniu wynik jest bardzo pozytywny, gdyż świadczy o tym, iż uczniowie darzą zaufaniem swoich nauczycieli, pedagoga oraz dyrekcję i w sytuacji zagrożenia właśnie do nich zwrócą się z problemem. Dzięki temu grono pedagogiczne będzie w stanie szybko zareagować i wskazać takiej osobie najlepszą ścieżkę rozwiązania problemu.

Wykres 25. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?

W kolejnym pytaniu poprosiliśmy uczniów o odpowiedź czy spotkali się z konkretnymi formami przemocy. 17,58% respondentów przyznało, że zna zjawiska przemocy takie jak: złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory np. Gadu-Gadu, Skype i inne. Z publikowaniem w Internecie obraźliwych informacji zetknęło się 9,70% badanych uczniów, a z amatorskimi filmami video 10,30% ankietowanych. 19,39% badanych zna zjawisko zastraszania, a 10,91% spotkało się z próbami szantażu. Pobicia i wyzwiska są znane 22,42% respondentów. Z poniżaniem zetknęło się 33,94% uczniów, a 38,18% ankietowanych spotkało się z agresją słowną. Najczęściej spotykaną formą przemocy okazało się ośmieszanie i wulgaryzmy, wskazane przez 39,39% uczniów. Ośmieszanie i wulgaryzmy okazały się także najczęściej znaną formą przemocy wśród dziewcząt (39,13%), natomiast w grupie chłopców zostały wskazane jako drugie w kolejności, zaraz po agresji słownej, wybranej przez 41,10%.

Wykres 26. Czy znasz przypadki stosowania którejs z wymienionych form przemocy?

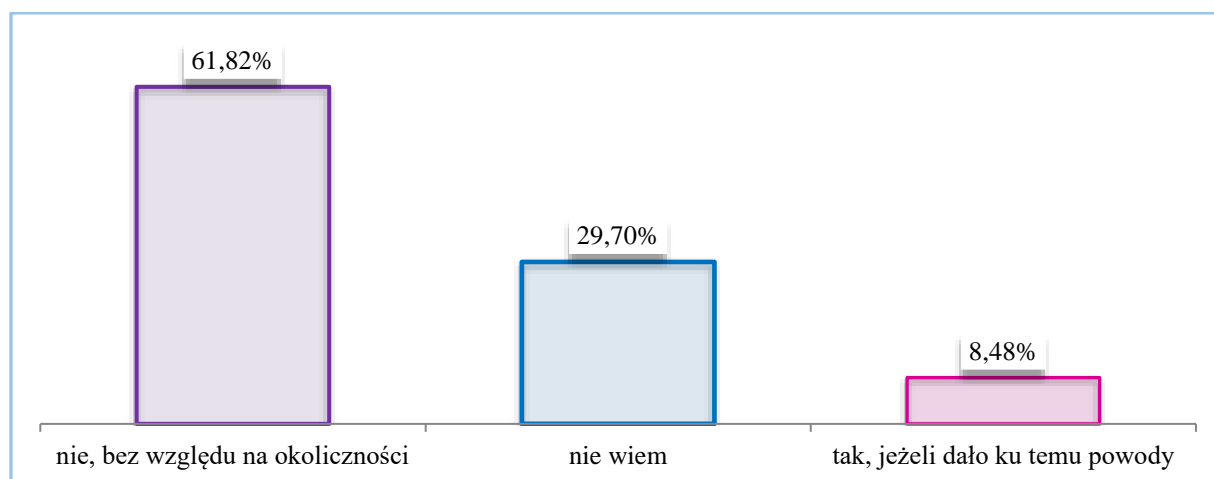
Następnie zapytaliśmy więc uczniów, czy kiedykolwiek sami doświadczyli którejs z form przemocy wymienionej w poprzednim pytaniu. 26,67% badanych, w tym 21,74% dziewcząt i 32,88% chłopców przyznało, że takie zdarzenia miały miejsce. Pozostali uczniowie tj. 73,33% odpowiedzieli, że w stosunku do nich takie zachowania nigdy się nie wydarzyły.

Co więcej, poprosiliśmy uczniów II etapu edukacji o odpowiedź czy poza terenem szkoły również spotykają się z aktami przemocy. Wśród ankietowanych 13,94% przyznało, że spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą, pozostałe 86,06% zaprzeczyło by takie sytuacje miały miejsce. Występowanie przemocy poza murami szkolnymi jest dużo częściej znane w grupie chłopców, co potwierdza rozkład odpowiedzi z uwzględnieniem podziału na

pleć. Wśród osób, które potwierdziły tego typu sytuacje znalazło się 21,92% chłopców i 7,61% dziewcząt.

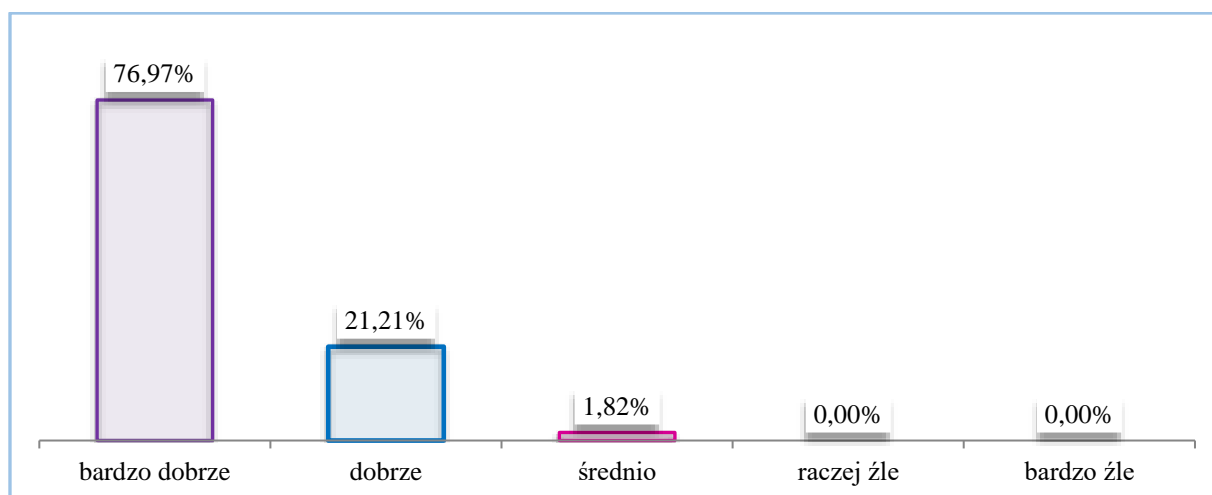
Chcieliśmy także dowiedzieć się, czy któryś z badanych uczniów brał czynny udział w akcie przemocy. Wśród respondentów znalazło się 11,52% badanych; w tym 6,52% dziewcząt i 17,81% chłopców, którzy przyznali się do stosowania przemocy. Pozostali uczniowie tj. 88,48% odpowiedzieli, że nigdy nie brali udziału w czynnym akcie przemocy.

Ponadto w ankiecie pojawiły się pytania odnośnie oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytaliśmy badanych o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko; 61,82% uczniów odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa uderzyć swojego dziecka bez względu na okoliczności. W ocenie 8,48% mogą to zrobić, jeśli są ku temu powody. Pozostałe 29,70% uczniów nie umiało wyrazić swojej opinii na dany temat.

Wykres 27. Czy uważasz, że rodzice mają prawo uderzyć swoje dziecko?

Co więcej, badani uczniowie oceniają w większości pozytywnie swoje relacje z rodzicami. 76,97% określiło je jako bardzo dobre, a 21,21% jako dobre. 1,82% oceniło je na poziomie średnim. Nikt z ankietowanych nie ocenił swoich relacji z rodzicami jako złych. Odpowiedź wskazująca na bardzo dobry poziom relacji została wybierana najczęściej zarówno w grupie dziewcząt (81,25%), jak również chłopców (71,23%).

Wykres 28. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

Ponadto, pytając uczniów o to, czy mogą porozmawiać na temat swoich problemów z rodzicami, większość z nich bo 66,06% odpowiedziało, że ma pełne zaufanie do swoich najbliższych. Była to odpowiedź najczęściej wskazywana zarówno przez dziewczęta (71,74%), jak i chłopców (58,90%). Kolejno 30,91% było zdania, iż czasem coś powie rodzicom, ale nie zawsze, natomiast pozostałe 3,03% stanowili ankietowani deklarujący, że raczej nie mówią o swoich problemach.

Następnie zapytaliśmy uczniów klas V i VI szkół podstawowych, czy w swoim domu czują się bezpiecznie. 98,79% uczniów odpowiedziało twierdząco na to pytanie, pozostałe 1,21% przyznało, że w domu nie czuje się bezpiecznie.

Powyższe zestawienie wyników dotyczące problemu agresji i przemocy w środowisku szkolnym pokazuje, iż badani uczniowie z klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski w swojej szkole czują się najczęściej bardzo dobrze. Szkoła postrzegana jest przez nich jako miejsce bezpieczne i darzą zaufaniem swoje grono pedagogiczne. Swoje zachowanie uczniowie najczęściej oceniali na poziomie bardzo dobrym. Można zatem wysunąć opinie, że środowisko szkolne, w którym przebywają badani uczniowie stwarza dla nich przyjazne warunki.

Ponadto, jak twierdzi większość ankietowanych zjawiska przemocy w szkole raczej się nie zdarzają, a jeśli już to występują rzadko, raz na pół roku. Niemniej jednak 14,55% badanych przyznało, że osobiście doświadczyło przemocy, a 17,58% zna w szkole uczniów, przed

którymi odczuwa lęk. Co więcej aż 40% badanych zasygnalizowało brak wiedzy na temat instytucji świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą.

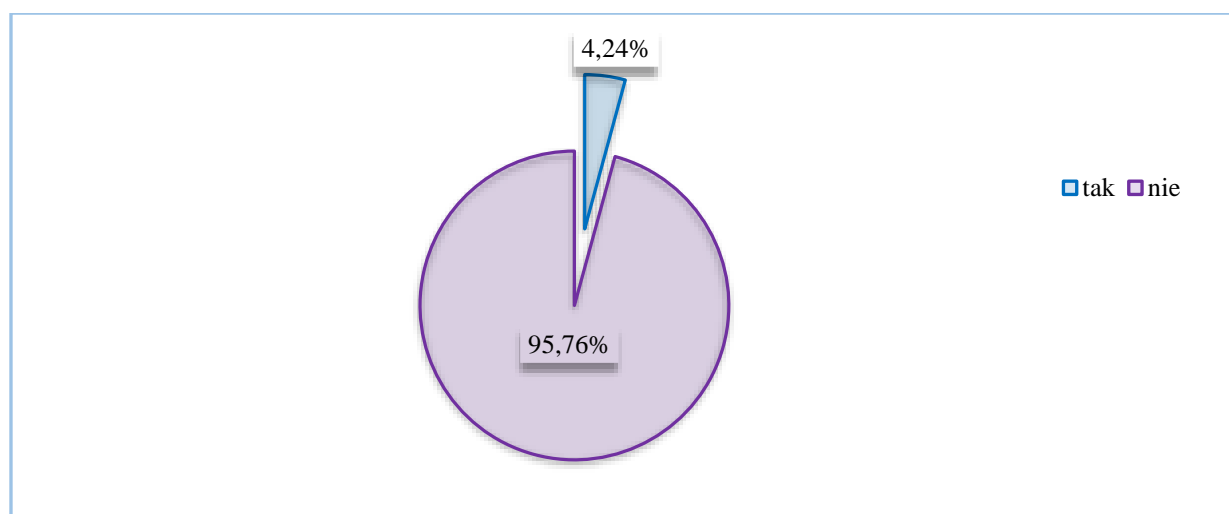
Pytając uczniów o znajomość konkretnych form przemocy; 39,39% potwierdziło, że spotkało się z ośmieszaniem i wulgaryzmami, 38,18% z agresją słowną, a 33,94% z poniżaniem. Ponadto blisko 27% uczniów udzieliło odpowiedzi, że osobiście doświadczyło między innymi tych form przemocy. W grupie ankietowanych 13,94% zadeklarowało, iż spotyka także przemoc poza murami szkolnymi; a 11,52% przyznało, że uczestniczyło w czynnym akcie przemocy. Warto zaznaczyć, że w grupie osób, które stosowały przemoc znalazło się ponad dwukrotnie więcej chłopców niż dziewcząt.

W danych dotyczących relacji z rodzicami, dowiedzieliśmy się, że ankietowani najczęściej postrzegają je jako bardzo dobre; darzą rodziców pełnym zaufaniem a dom jest dla nich miejscem, w którym czują się bezpiecznie.

[Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi](#)

[Palenie papierosów](#)

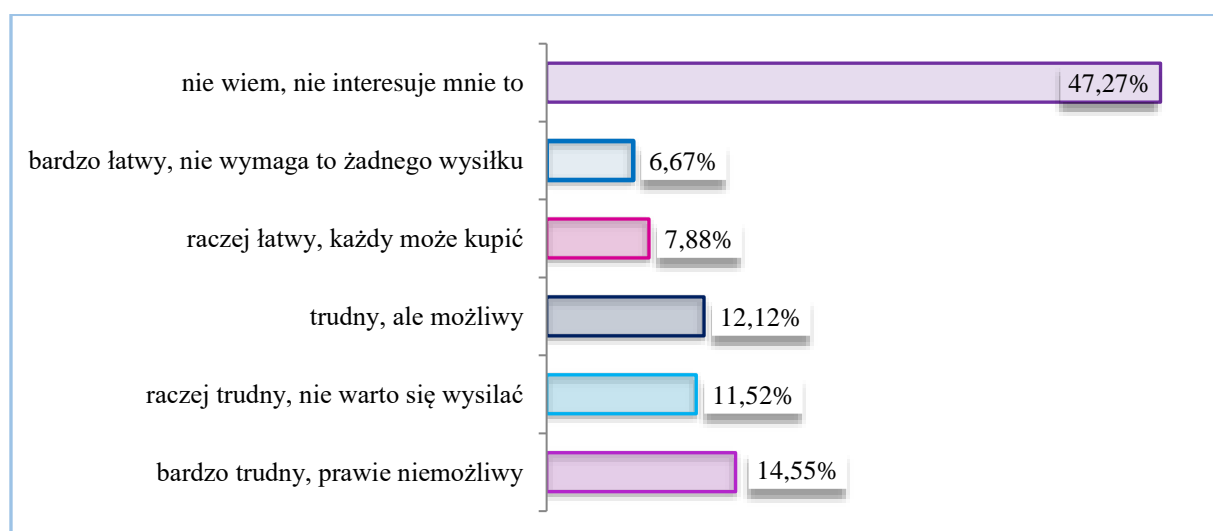
Kolejna część ankiety dotyczyła doświadczeń uczniów z wyrobami nikotynowymi. Zapytaliśmy badanych czy mają już za sobą inicjację nikotynową. Wśród uczniów z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski 4,24% ankietowanych przyznało się do zapalenia papierosa. Deklaracje te zostały złożone wyłącznie przez chłopców. Pozostałe 95,76% uczniów odpowiedziało, że jeszcze nigdy nie zdarzyło im się zapalić.

Wykres 29. Czy paliłeś/paliłaś kiedyś papierosa?

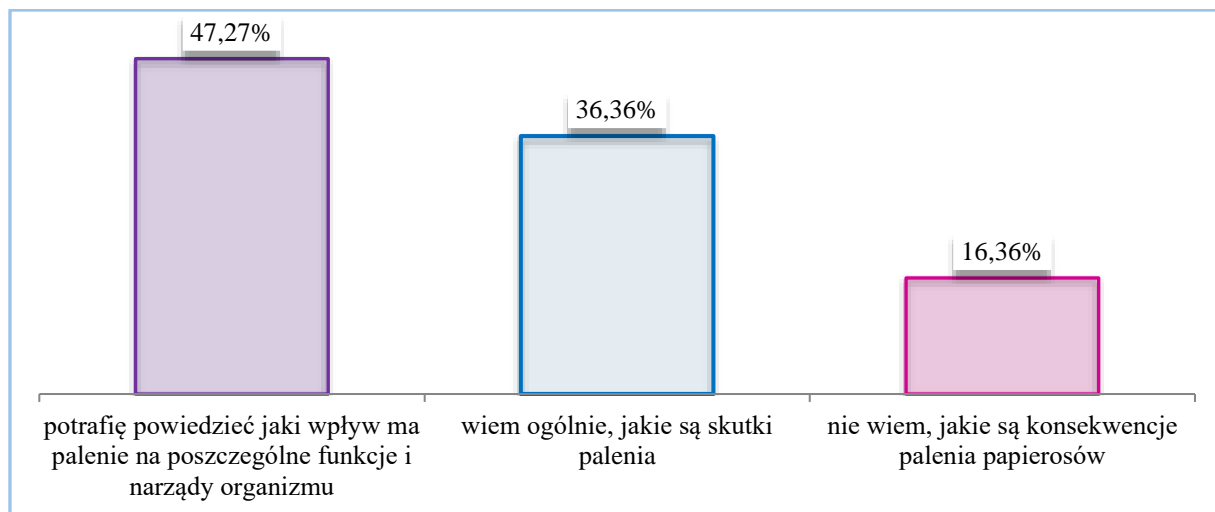
Zapytaliśmy także uczniów, czy w swoim środowisku znają osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po papierosy. 33,33% badanych; w tym 36,96% dziewcząt i 28,77% chłopców przyznało, że zna takie osoby. Pozostałe 66,67% zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

W kolejnym pytaniu poprosiliśmy uczniów o ocenę dostępności do papierosów. 7,88% badanych uważa, że zakup papierosów jest łatwy i właściwie każdy może je kupić; a zdaniem 6,67% jest to zadanie raczej łatwe i nie wymaga większego wysiłku. Kolejno 12,12% uczniów twierdzi, że jest to trudne zadanie, ale możliwe. 11,52% uważa zakup papierosów za raczej trudny i niewarty wysiłku, a 14,55% odpowiada, że jest to zadanie bardzo trudne, praktycznie niemożliwe. Pozostałe 47,27% deklaruje, że nie umie ocenić dostępności papierosów, ponieważ się tym nie interesuje.

Wykres 30. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?

Ponadto uczniowie dość wysoko oceniają swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji palenia. 36,36% uczniów zna ogólne skutki palenia, a 47,27% potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma palenie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 16,36% uczniów przyznało, że nie wie jakie są konsekwencje palenia papierosów.

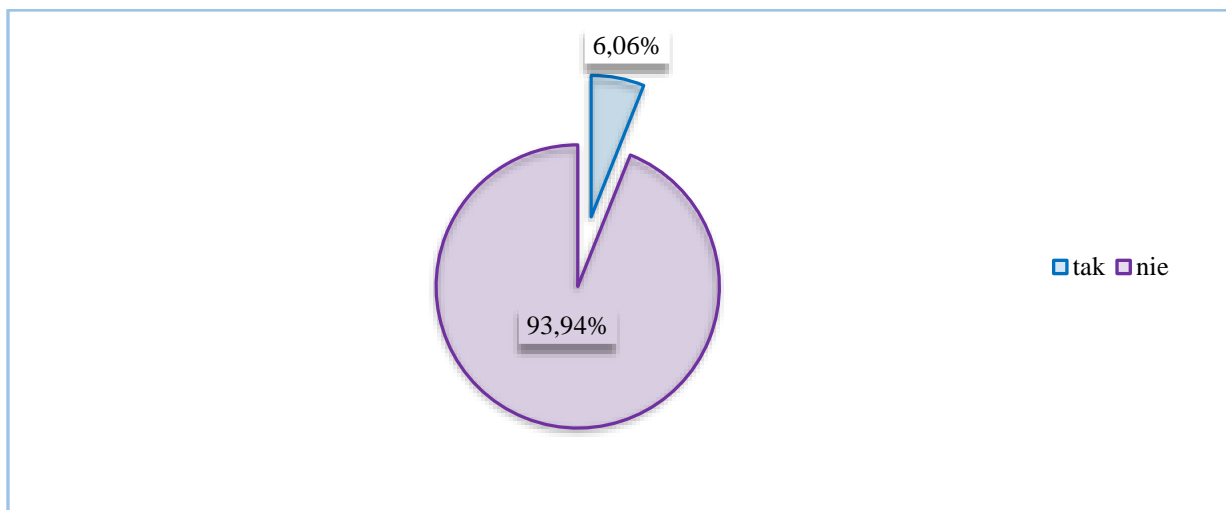
Wykres 31. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?

Powyższe dane uzyskane w podrozdziale poświęconym paleniu papierosów pokazują, iż większość badanych uczniów z gminy Rzepiennik Strzyżewski nie miało styczności z wyrobami nikotynowymi. Niemniej jednak 4,24% uczniów, wśród których znaleźli się sami chłopcy przyznało się do palenia. Ponadto 33,33% uczniów zadeklarowało, że zna niepełnoletnie osoby palące, a niestety posiadanie takich znajomości może przekładać się na wcześniejsze rozpoczęcie palenia. Zadowolający jest wynik dotyczący poziomu wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych palenia papierosów, gdyż ponad 47% potrafi powiedzieć jaki wpływ ma palenie na poszczególne funkcje organizmu, a 36,36% deklaruje, że zna ogólne skutki palenia.

Jeśli chodzi o dostępność papierosów w opinii badanych, jest on najczęściej bardzo trudny, wręcz niemożliwy.

Picie alkoholu

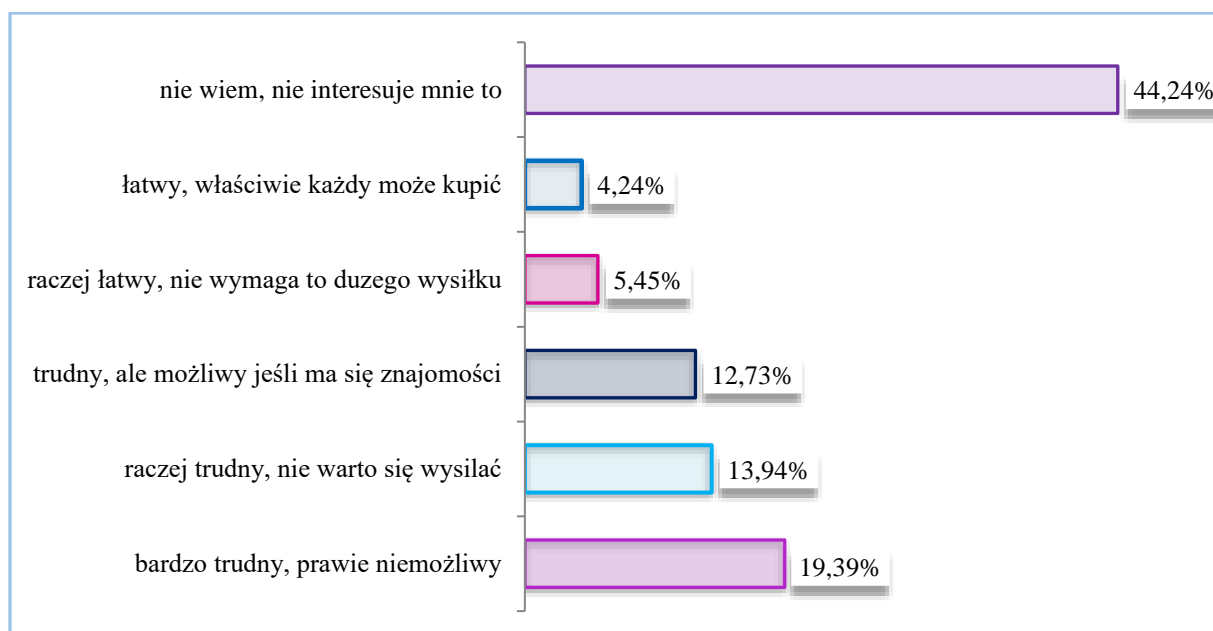
Wśród uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski pierwszy kontakt z alkoholem zadeklarowało 6,06% uczniów, w tym 3,26% dziewcząt oraz 9,59% chłopców. Pozostali badani tj. 93,94% przyznali, że jeszcze nigdy nie pili alkoholu.

Wykres 32. Czy piłaś/piłeś kiedyś alkohol?

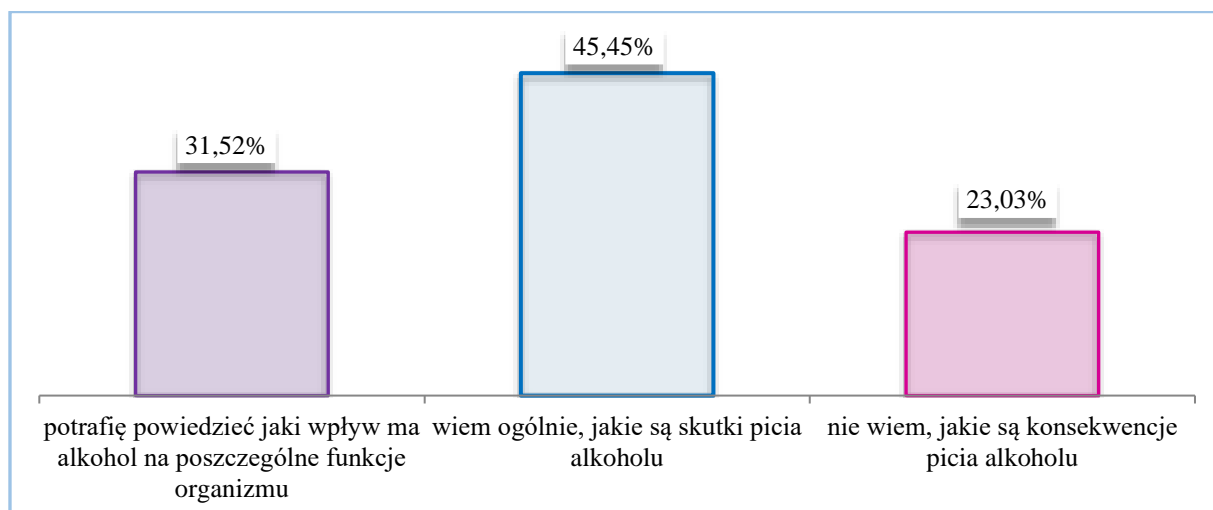
W kolejnym pytaniu chcieliśmy dowiedzieć się, czy biorący udział w badaniu uczniowie znają w swoim otoczeniu osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol. 29,70% ankieterowanych uczniów przyznało, że zna takie osoby. W grupie tej znalazło się 28,26% dziewcząt oraz 31,51% chłopców z ogółu badanych. Pozostałe 70,30% przyznało, że nie ma takich znajomości.

Ponadto, większość badanych uczniów klas V i VI szkół podstawowych uważa alkohol za towar trudno dostępny. 19,39% ankieterowanych jest zdania, że zakup alkoholu jest bardzo trudny, wręcz niemożliwy. 13,94% uważa, że jest to zadanie raczej trudne, dlatego nie warto nawet podejmować wysiłku. 12,73% stwierdza, że zakup alkoholu jest trudny, ale prosząc odpowiednie osoby jest to osiągalne. 5,45% deklaruje, że dostęp do alkoholu jest raczej łatwy i nie wymaga dużego wysiłku ani znajomości, a 4,24% badanych twierdzi, że właściwie każdy może swobodnie nabyć napoje alkoholowe. Pozostałe 44,24% odpowiedziało, że nie wie ponieważ się tym nie interesuje.

Wykres 33. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?

W badaniach nie zabrakło też pytania o znajomość konsekwencji zdrowotnych spożywania alkoholu. 45,45% uczniów zadeklarowało, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 31,52% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Niepokojący jest fakt, że ponad 23% ankietowanych przyznało, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

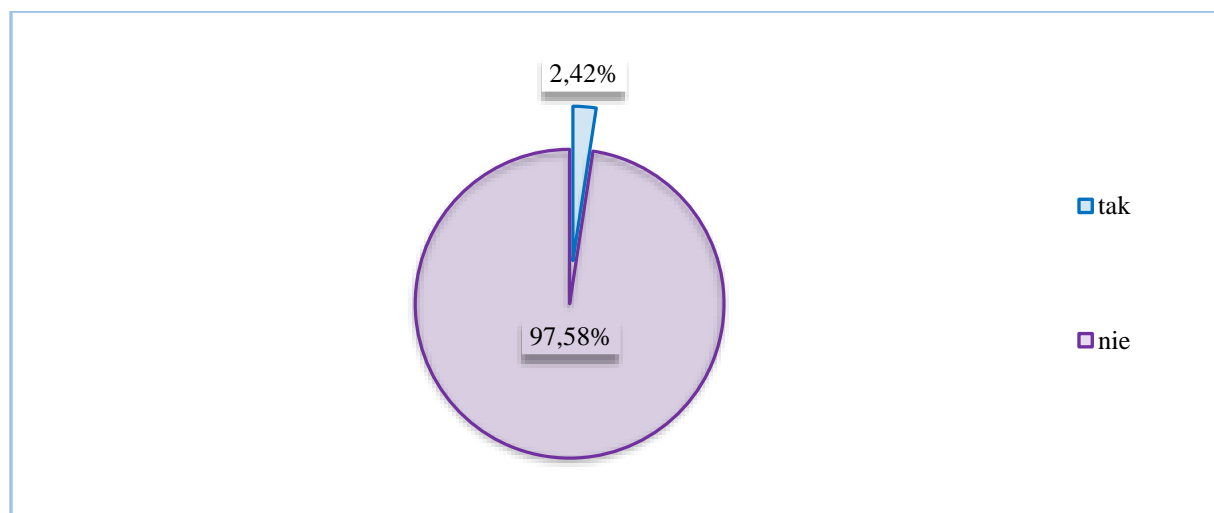

Wykres 34. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

Powyższa analiza dotycząca podrodziału na temat spożywania alkoholu pokazuje, iż ponad 6% ankietowanych deklaruje odbycie inicjacji alkoholowej. Ponadto blisko 30% badanych przyznaje, że zna niepełnoletnich spożywających napoje procentowe, choć dostęp do alkoholu w opinii badanych najczęściej jest bardzo trudny, prawie niemożliwy. Poziom wiedzy wśród uczniów dotyczący konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu można ocenić na wysokim poziomie, należy jednak zwrócić uwagę, że dość liczna grupa deklaruje brak wiedzy na ten temat i konieczne jest podjęcie działań informacyjno-profilaktycznych w tym zakresie.

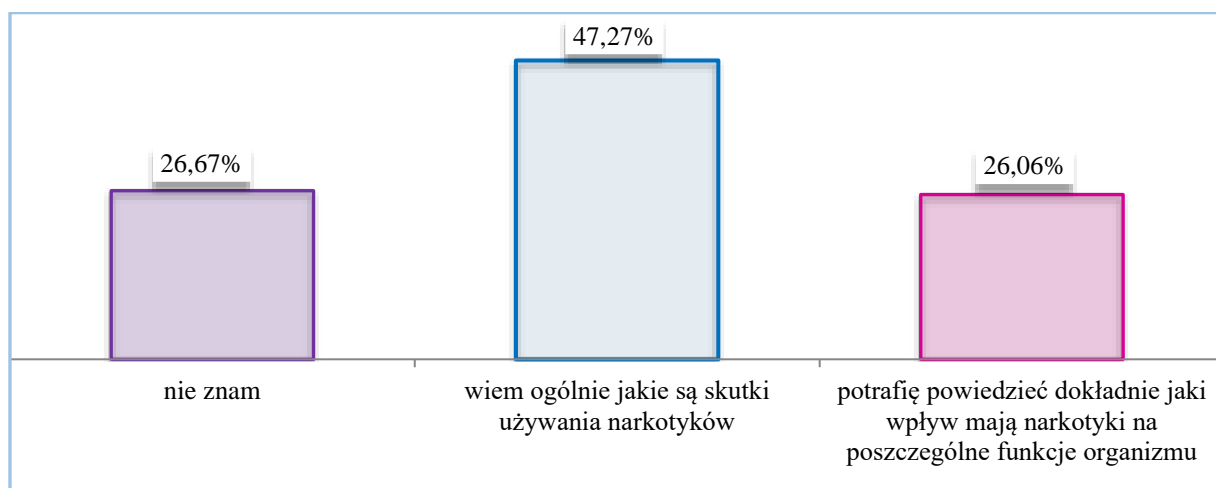
Uczniowie wobec problemu narkomanii

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas V i VI szkoły podstawowej na temat problemu narkomanii wynika, że 2,42% uczniów zna w swoim środowisku osoby zażywające tego typu substancje. Do posiadania takich znajomości przyznali się wyłącznie chłopcy, a pozostałe 97,58% badanych stwierdziło, że nie zna żadnych osób, które zażywają narkotyki.

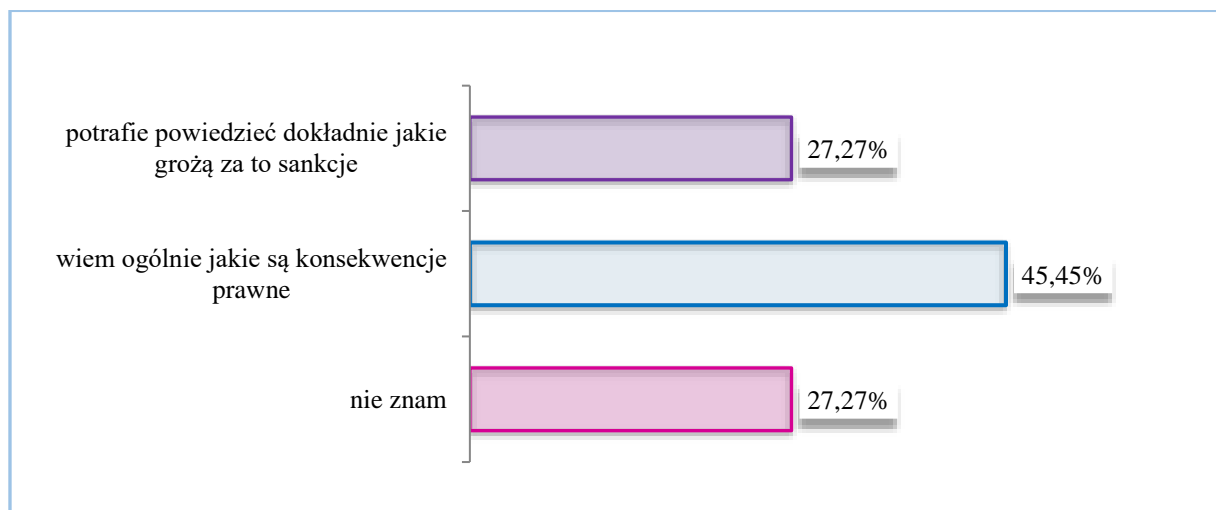

Wykres 35. Czy znasz osoby w swoim środowisku, które zażywają narkotyki?

Gdy zapytaliśmy o konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków 47,27% badanych uczniów przyznało, że wie ogólnie, jakie są skutki zdrowotne ich zażywania. 26,06% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, jednak 26,67% nie posiada wiedzy w tym temacie. Ponadto 27,27% uczniów nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. 45,45% badanych uczniów wie jakie są ogólne kary, a 27,27% potrafi powiedzieć dokładnie, jakie grożą za to sankcje.

Wykres 36. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?

Wykres 37. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?

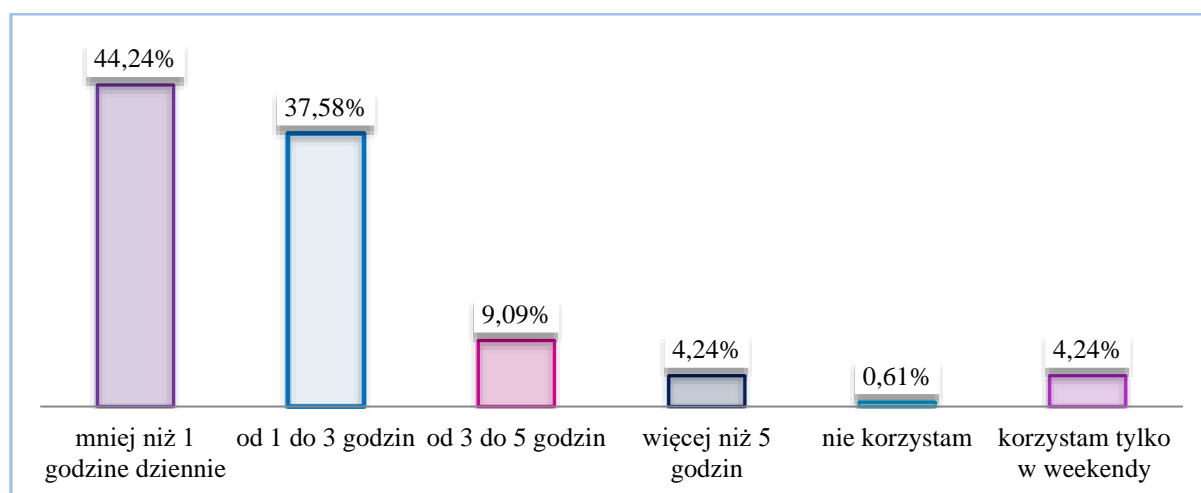
Powyższe dane dotyczące problemu narkomanii pokazują, iż większość uczniów z gminy Rzepiennik Strzyżewski nie zna w swoim środowisku osób zażywających narkotyki. Do posiadania takich znajomości przyznało się 2,42% i warto zaznaczyć, że byli to wyłącznie chłopcy.

W przypadku danych dotyczących poziomu wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków wynika, iż ponad 73% badanych wie jaki wpływ mają narkotyki na nasze zdrowie. Podobny procent ankietowanych zna również konsekwencje prawne posiadania narkotyków.

Uczniowie a inne zagrożenia

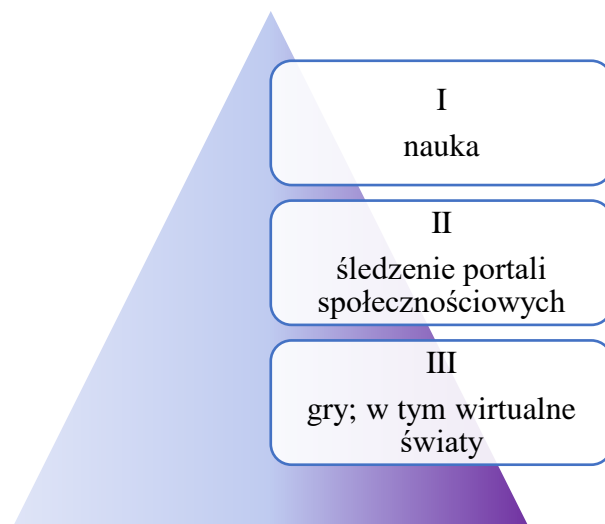
Komputer i Internet w życiu uczniów

Zdecydowana większość uczniów z klas V i VI z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski posiada swój komputer, telefon czy tablet. Zapytani o to, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na korzystanie z tych sprzętów elektronicznych, najczęściej odpowiadali, że jest to mniej niż jedną godzinę dziennie; taką odpowiedź wskazało 44,24% uczniów. Była to także najczęściej wybierana odpowiedź w grupie dziewcząt (57,61%); natomiast większość chłopców zadeklarowała, że korzystają ze sprzętów elektronicznych od 1 do 3 godzin w ciągu dnia (46,58%).

Wykres 38. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?

Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na odwiedzanie stron internetowych w związku z nauką, kolejno śledzenie portali społecznościowych oraz gry w wirtualne światy. Najrzadziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora.

Uczniowie zapytani o to, czy często zawierają nowe znajomości w Internecie najczęściej odpowiadali, że takie sytuacje nie mają miejsca; taką odpowiedź wybrało 55,76% ankietowanych. Kolejno 36,36% zadeklarowało, że zawiera takie znajomości raczej okazjonalnie, natomiast pozostałe 7,88% przyznało, że takie sytuacje zdarzają się bardzo często. Wyniki badań wskazują, że tego typu znajomości zawierane są znacznie częściej przez chłopców.

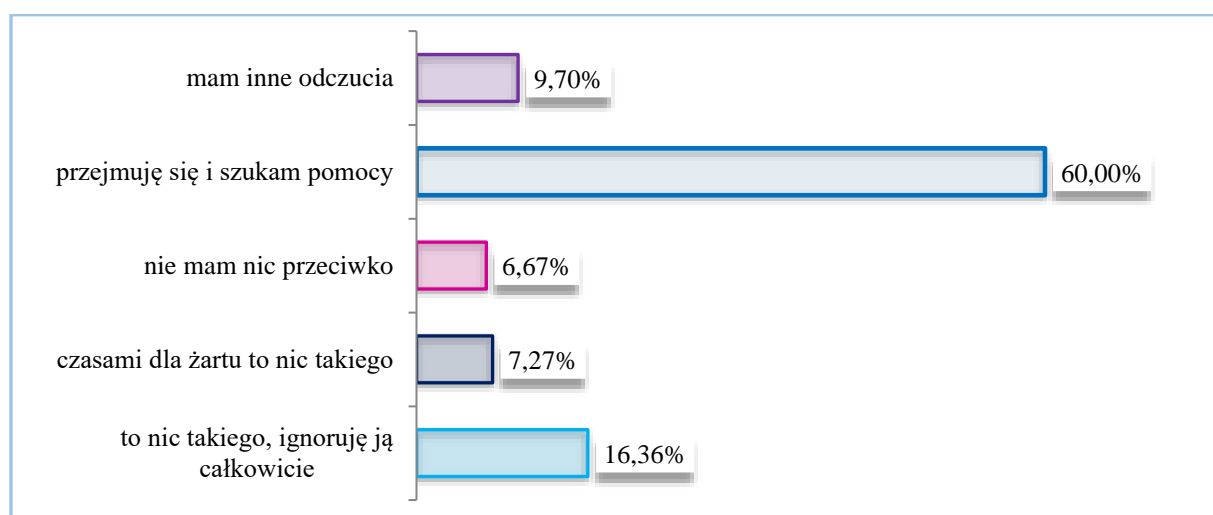
Powyższe wyniki uzyskane w części badania dotyczącej używania komputera, tabletu czy telefonu przez uczniów klas piątych i szóstych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski pokazują, iż uczniowie najczęściej korzystają z tych sprzętów poniżej 1 godziny na dobę. Jak deklarują badani, wykorzystują go najczęściej do odwiedzania stron internetowych przy okazji nauki.

Nieco niepokojący jest wynik, iż ponad 44% ankietowanych przyznaje, że zdarza się im zawierać nowe znajomości w Internecie. Jak wiadomo młode osoby często są bardzo łatwowierne i niestety zawieranie tego typu znajomości może nieść za sobą poważne konsekwencje.

Uczniowie a problem zjawiska cyberprzemocy

W badaniu nie zabrakło pytań na temat coraz częściej obecnego w szkołach zjawiska jakim jest cyberprzemoc. 79,39% uczniów, zadeklarowało, że wie, na czym polega to zjawisko. Następne pytanie pokazało, że aż 60% uczniów przejmują się i stara się szukać pomocy wobec aktów cyberprzemocy. Kolejno 16,36% ignoruje cyberprzemoc, a 7,27% jest zdania, że czasami dla żartu to nic takiego. 6,67% badanych nie ma nic przeciwko takiemu zjawisku, natomiast pozostałe 9,70% uczniów ma inne odczucia.

Analizując wyniki badań zauważamy, że bez względu na płeć uczniowie są wrażliwi wobec cyberprzemocy, gdyż zarówno większość dziewcząt (77,17%) jak i chłopców (38,36%) zadeklarowało, że przejmują się tym zjawiskiem i szuka pomocy.

Wykres 39. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?

Gdy zapytaliśmy uczniów, czy wbrew ich woli wykonano im film lub zrobiono zdjęcie, 15,76%; w tym 14,13% dziewcząt oraz 17,81% chłopców potwierdziło, że taka sytuacja miała miejsce. 58,18% zaprzeczyło takiej sytuacji, a pozostałe 26,06% nie przypomina sobie takiego zdarzenia.

Zapytaliśmy także uczniów, czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. 52,12% uczniów potrafi wskazać choć jedną instytucję lub organizację, która zajmuje się taką pomocą. Niestety pozostała część badanych tj.47,88% nie zna ani jednej takiej organizacji.

Podsumowując powyżej przedstawione wyniki badań nasuwa się wniosek, iż nauczyciele i rodzice powinni więcej rozmawiać z dziećmi o zjawisku cyberprzemocy, gdyż jego występowanie jest coraz bardziej popularne, a szerokie grono uczniów nie posiada

wystarczającej wiedzy na temat tego gdzie należy się zgłosić w przypadku doświadczenia takiej formy przemocy. Niezbędnym jest zatem podjęcie działań profilaktyczno-informacyjnych w tym zakresie.

Dane zebrane w podrozdziale dotyczącym cyberprzemocy pokazują, iż badani w większości wiedzą, czym jest to zjawisko. Najczęstszą reakcją uczniów wobec cyberprzemocy, bez względu na płeć jest szukanie pomocy.

Co więcej, blisko 16% badanych przyznaje, że ktoś bez ich zgody zrobił im zdjęcie czy też nakręcił film, dlatego niepokojącym jest fakt, iż prawie 48% uczniów nie zna instytucji czy organizacji pomagających w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów - III etap edukacji

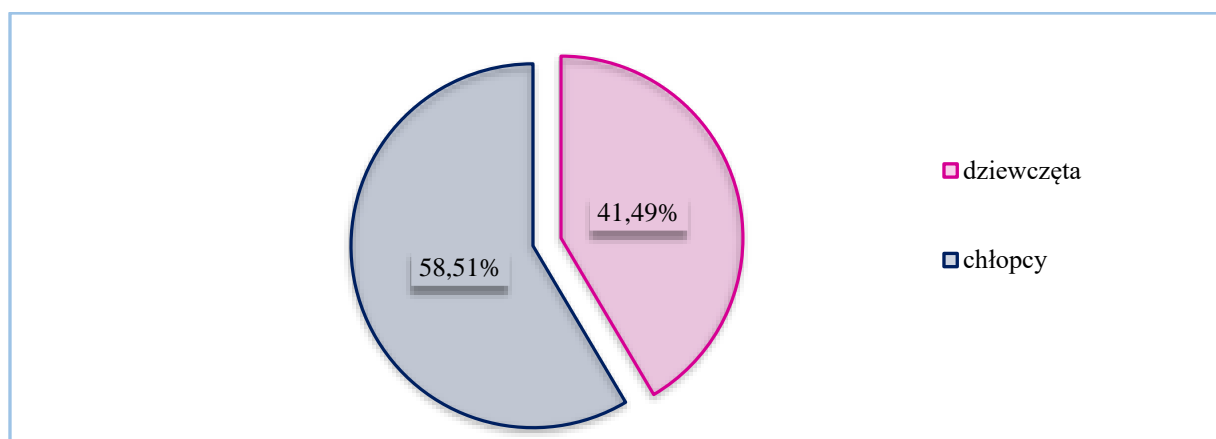
Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonej ankiety była analiza następujących problemów społecznych:

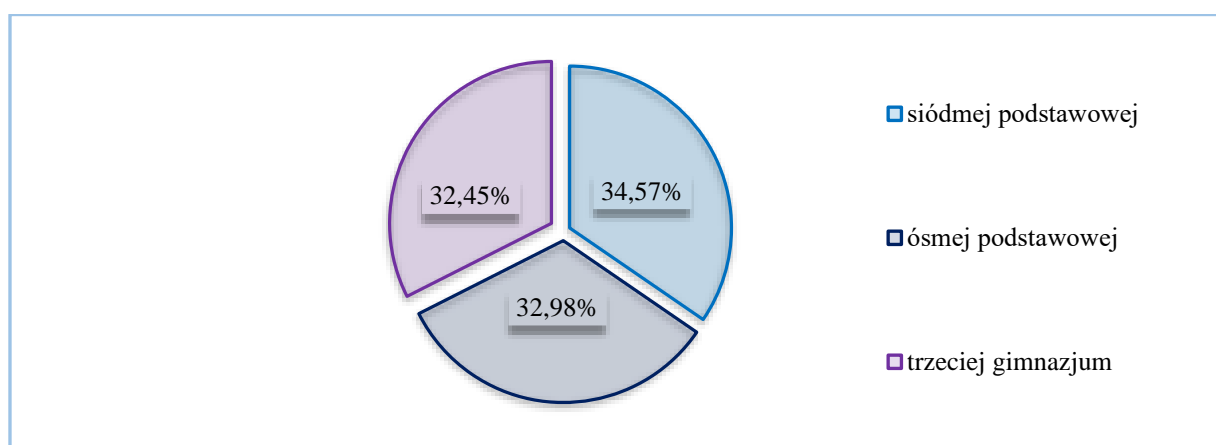
- 1) problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym;
- 2) używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picia alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków i dopalaczy;
- 3) używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

Grupa badawcza

Badania wśród uczniów prowadzone były za pomocą anonimowej ankiety internetowej. W badaniu wzięło udział 188 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski. Wśród badanych było 110 chłopców i 78 dziewcząt.

Wykres 40 Podaj swoją płeć

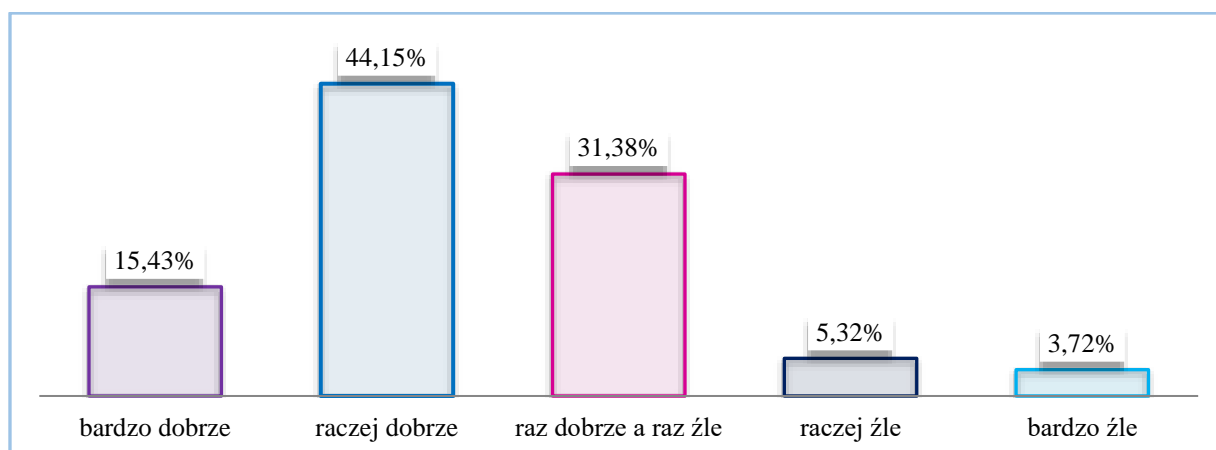
Wykres 41. Jesteś uczniem klasy?

Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym

„Szkoła jest jednym ze źródeł przemocy i równocześnie znaczącym środowiskiem w życiu dziecka. Przez swoje intencjonalne oddziaływanie nie tylko stymuluje intelektualny rozwój ucznia, ale także wspiera kształcenie cech jego osobowości. Bardzo ważną rolę w tym procesie odgrywa klimat oraz relacje interpersonalne dziecka zarówno z nauczycielami jak i z uczniami. Jest to równocześnie obszar, na którym młody człowiek styka się z przemocą i tę przemoc odczuwa”¹².

W trakcie ankietyzacji zapytaliśmy, jak uczniowie czują się w swojej szkole. Najliczniejsza grupa badanych tj. 44,15% stwierdziła, że w szkole czuje się raczej dobrze. Kolejno 31,38% zadeklarowało, że raz dobrze, a raz źle, a 15,43% stwierdziło, że czują się bardzo dobrze. 5,32% oceniło swoje samopoczucie w szkole jako raczej złe, a pozostałe 3,72% jako bardzo złe.

¹² Tracz-Drał J., *Agresja i przemoc w szkołach*, dostęp online: http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatopracowania/34/plik/ot-613_2.pdf

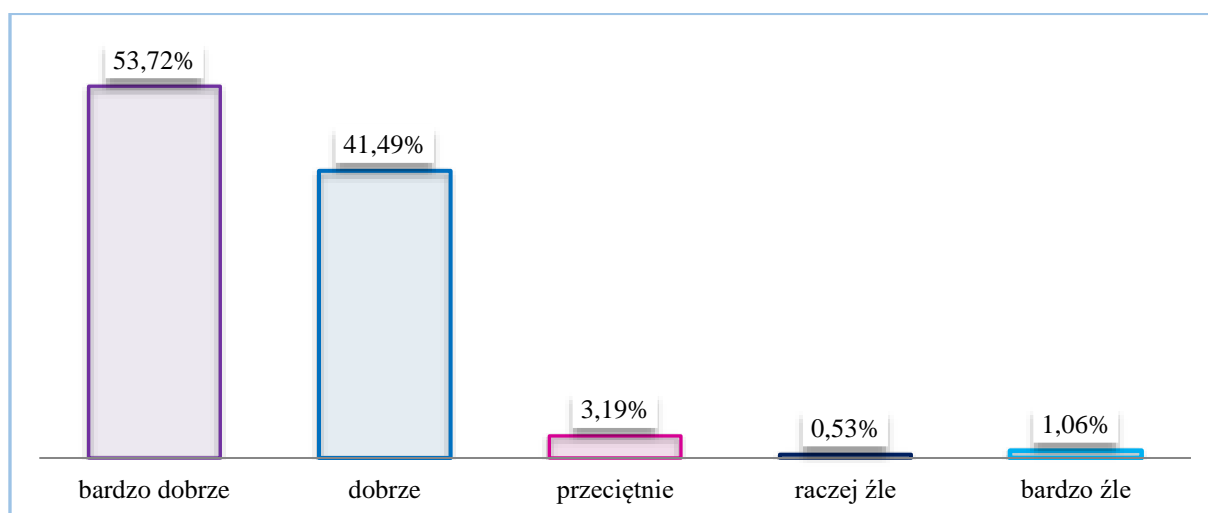

Wykres 42. Jak oceniasz swoje samopoczucie w szkole?

Zapytaliśmy także uczniów, czy zdarza im się wagarować. 6,91%; w tym 7,69% dziewcząt oraz 6,36% chłopców przyznało, że w ciągu ostatnich miesięcy zdarzyło im się celowo opuścić zajęcia. Pozostałe 93,09% zaprzeczyło takiej sytuacji.

Uczniowie oceniając swoje zachowanie w szkole i na przerwach najczęściej określali je jako bardzo dobre; taką odpowiedź wskazało 53,72% badanych. Kolejno 41,49% ankietowanych oceniło swoje zachowanie jako dobre; przeciętne noty wystawiło sobie 3,19% uczniów. 0,53% przyznało się do raczej złego zachowania w szkole, a pozostałe 1,06% stwierdziło, że zachowuje się bardzo źle.

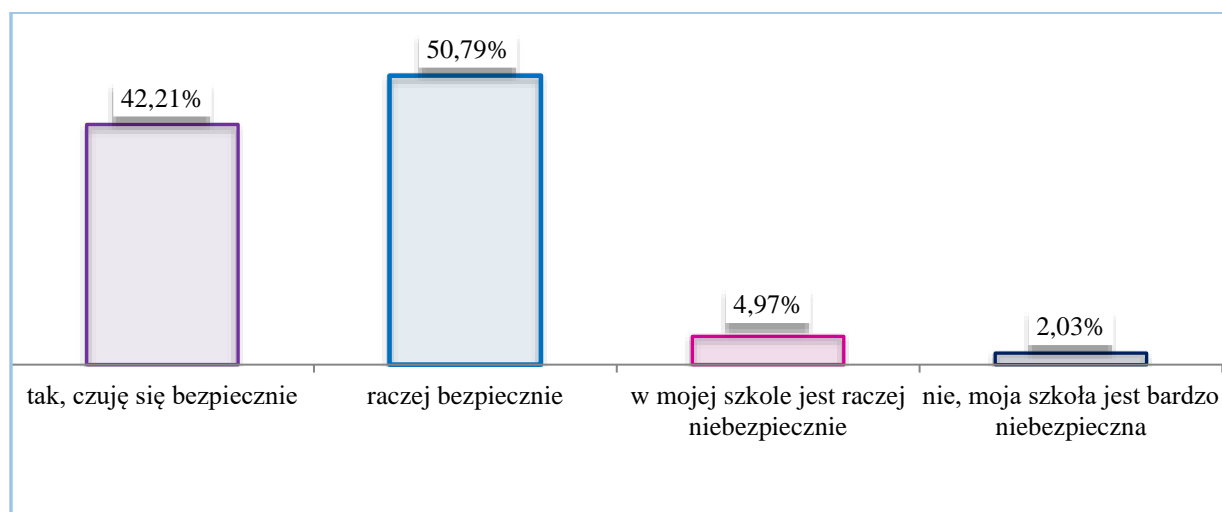
Biorąc pod uwagę płeć respondentów, w grupie dziewcząt przeważało zachowanie bardzo dobre (71,79%), natomiast wśród chłopców zachowanie dobre (50,91%).

Wykres 43. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?

Wysokie były również noty uczniów w stosunku do poziomu bezpieczeństwa w szkole. 46,81% badanych zadeklarowało, iż w szkole czuje się raczej bezpiecznie, a 42,02%

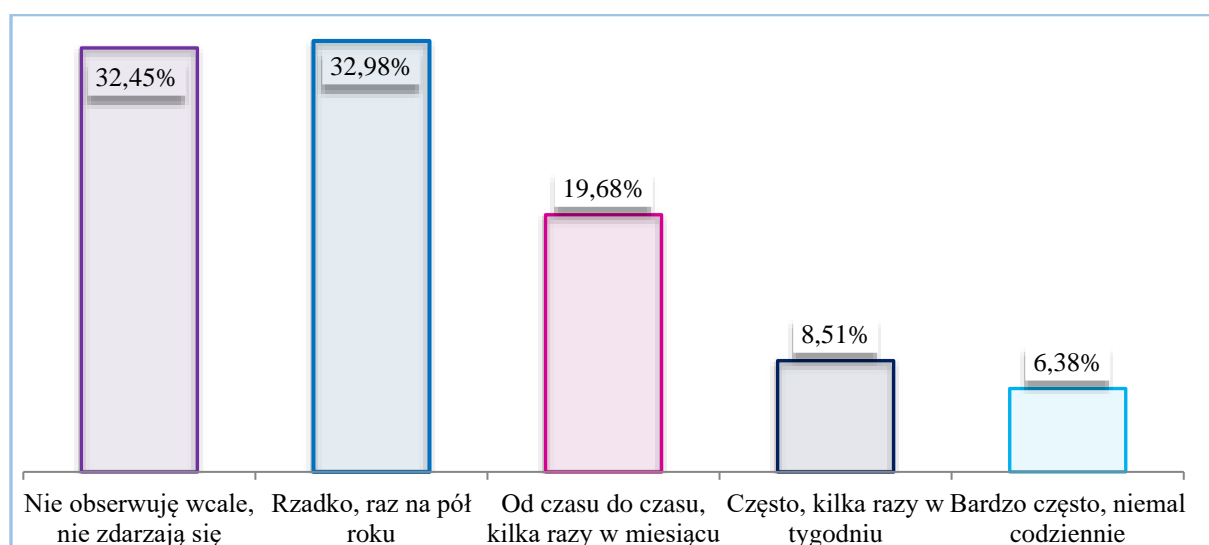
stwierdziło, że bezpiecznie. W opinii 6,38% ankietowanych szkoła to raczej niebezpieczne miejsce, a dla pozostałych 4,79% wręcz bardzo niebezpieczne.

Wykres 44. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

Pomimo, że uczniowie wysoko oceniają swoje poczucie bezpieczeństwa w szkole, to jednak zdarza im się obserwować w szkole zjawiska przemocy rówieśniczej.

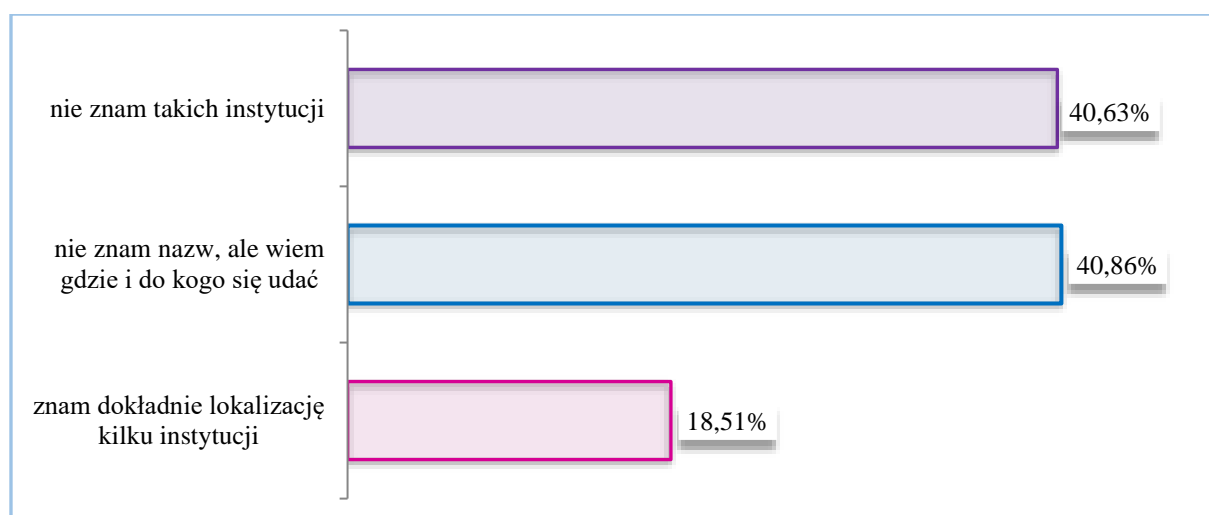
Zapytaliśmy więc jak często zdarzają się w szkole tego typu sytuacje. 32,98% ankietowanych stwierdziło, że takie sytuacje mają miejsce rzadko, raz na pół roku. 19,68% przyznało, że było świadkiem przemocy wobec innych uczniów kilka razy w miesiącu. 8,51% badanych obserwuje takie zjawisko kilka razy w tygodniu, a 6,38% stwierdziło, że obserwuje zjawiska przemocy bardzo często, niemal codziennie. Pozostałe 32,45% młodych ludzi odpowiedziało, iż w szkole nie obserwuje wcale zjawisk przemocy.

Wykres 45. Jak często obserwujesz zjawisko przemocy w szkole?

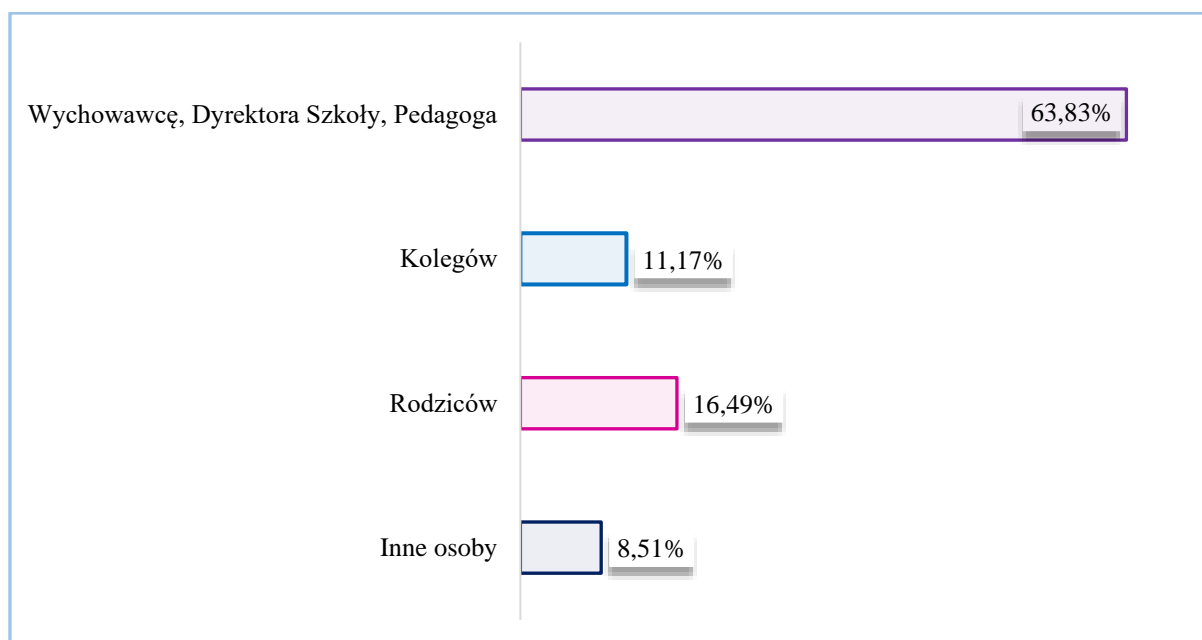
W wyniku badań dowiedzieliśmy się, iż osobiście doświadczyło przemocy 15,96% uczniów; w tym 19,23% dziewcząt i 13,64% chłopców. Ponadto 14,89% ankietowanych; w tym 14,10% dziewcząt i 15,45% chłopców przyznało, że są w szkole uczniowie, których się boją.

Zapytaliśmy także badanych o instytucje, które zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą. 21,28% ankietowanych zadeklarowało, że zna dokładną lokalizację kilku instytucji, które zajmują się niesieniem pomocy osobom pokrzywdzonym. 50% badanych przyznało, że nie zna nazw takich instytucji, ale wie gdzie i do kogo udać się po pomoc. Nieco niepokojący jest wynik wskazujący, iż 28,72% stanowią uczniowie, którzy nie znają w swoim środowisku instytucji zajmujących się niesieniem pomocy osobom dotkniętym przemocą. Brak takiej wiedzy zadeklarowało 28,21% dziewcząt oraz 20,09% chłopców.

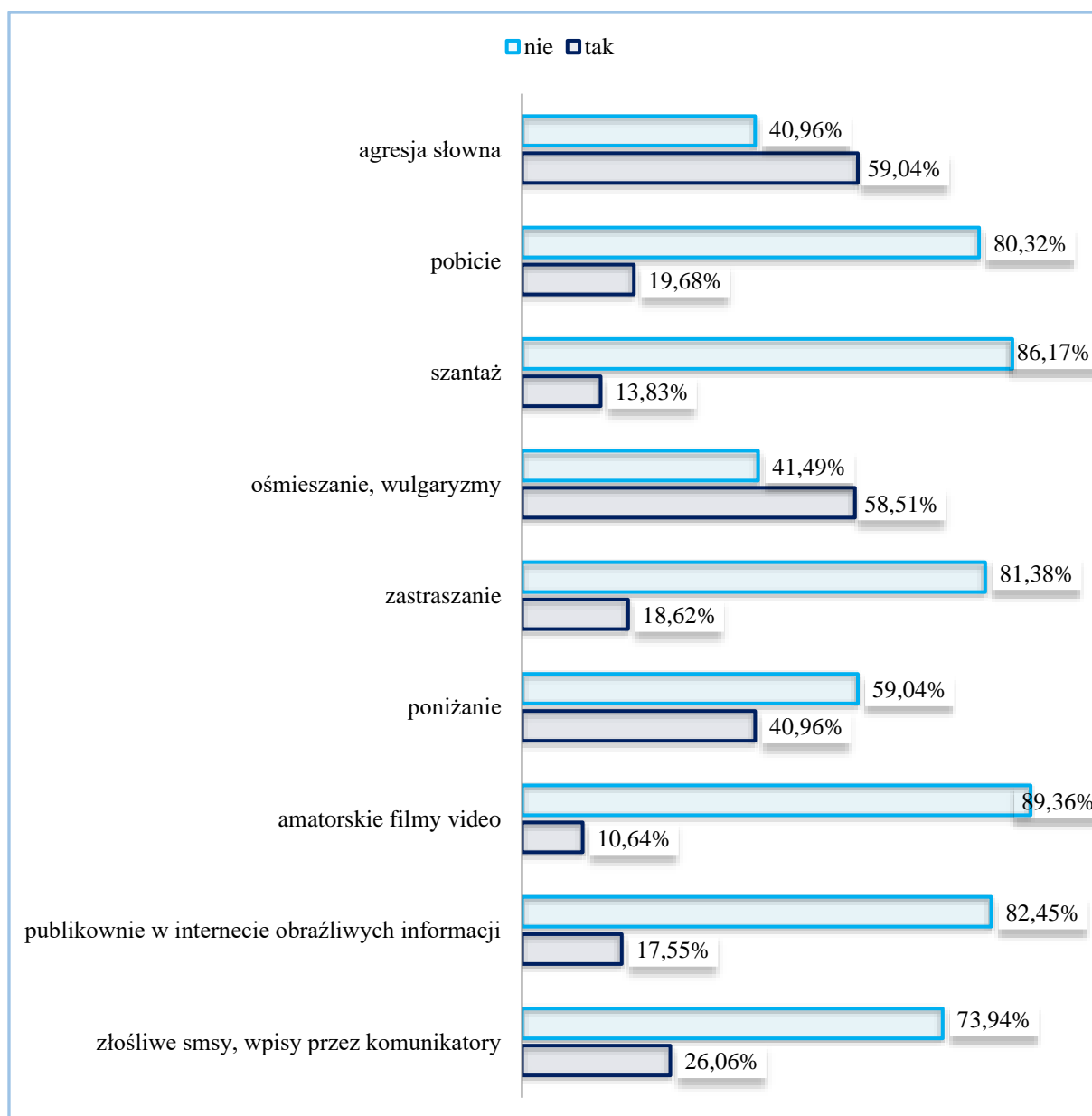
Wykres 46. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?

Na pytanie kogo przede wszystkim uczniowie powiadomią jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, 63,83% uczniów odpowiedziało, że wychowawcę, dyrektora szkoły lub pedagoga. 16,49% zawiadomiłoby o takim fakcie rodziców, a 11,17% w sytuacji zagrożenia przemocą szukałoby wsparcia wśród swoich kolegów. Pozostałe 8,51% poinformowałoby inne osoby.

Wykres 47. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?

W kolejnym pytaniu poprosiliśmy uczniów o odpowiedź, czy spotkali się z konkretnymi formami przemocy. W wyniku uzyskanych odpowiedzi widzimy, że wśród badanych uczniów znane są różne formy przemocy. 26,06% respondentów zna zjawiska przemocy takie jak: złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory, np. Skype, twitter itp. Z publikowaniem w Internecie obraźliwych informacji zetknęło się 17,55% badanych uczniów, a z amatorskimi filmami video 10,64%. Zastraszanie jest znane 18,62% badanych, a próby szantażu potwierdziło 13,83% respondentów. 19,68% ankietowanych było świadkami pobicia. 40,96% respondentów spotkało się z poniżaniem, a 58,51% zetknęło się ośmieszaniem i wulgaryzmami. Najczęściej spotykaną formą przemocy okazała się natomiast agresja słowna, wskazana przez 59,04% ankietowanych. Biorąc pod uwagę płeć respondentów, ta forma przemocy była znana najczęściej w grupie dziewcząt (69,23%); natomiast w grupie chłopców została wskazana na równo z ośmieszaniem i wulgaryzmami przez 51,82% badanych.

Wykres 48. Czy znasz przypadki stosowania którejs z wymienionych form przemocy?

W związku z tym chcieliśmy także dowiedzieć się czy w stosunku do uczniów miało miejsce któreś z zachowań wymienione w poprzednim pytaniu. 28,19% ankietowanych; w tym 33,33% dziewcząt i 24,55% chłopców potwierdziło, że osobiście doświadczyło takiej sytuacji. Pozostali badani tj. 71,81% zaprzeczyli by takie zdarzenie miało miejsce.

Co więcej, poprosiliśmy uczniów o odpowiedź, czy poza terenem szkoły również spotykają się z aktami przemocy. Wśród ankietowanych 23,40%; w tym 17,95% dziewcząt oraz 27,27% chłopców przyznało, że spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą. Pozostałe 76,60% badanych stwierdziło, że nie spotyka się z taki sytuacjami poza murami szkoły.

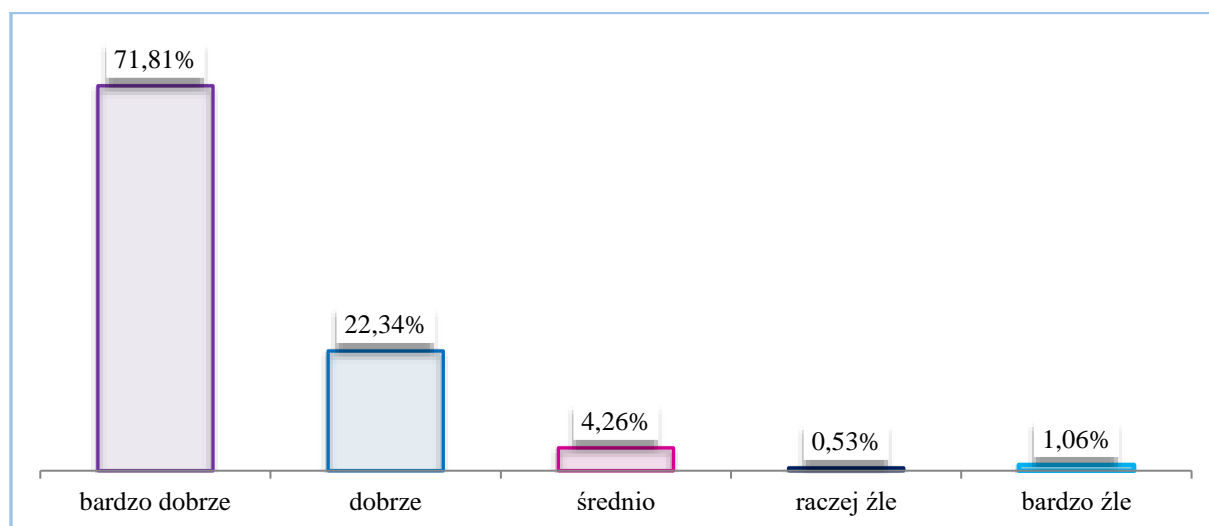
Następnie zapytaliśmy uczniów, czy kiedykolwiek brali czynny udział w akcie przemocy. W grupie respondentów 12,77%; w tym 5,13% dziewcząt oraz 18,18%

chłopców, przyznało się do stosowania przemocy. Warto zaznaczyć, że chłopców stosujących przemoc było pięciokrotnie więcej niż dziewcząt. Pozostali uczniowie tj. 87,23% odpowiedzieli, że nigdy nie brali udziału w czynnym akcie przemocy.

Czy poza terenem szkoły spotykasz się z aktami przemocy?	Tak	Nie
	23,40%	76,60%
Czy uczestniczyłeś w czynnym akcie przemocy?	Tak	Nie
	12,77%	87,23%

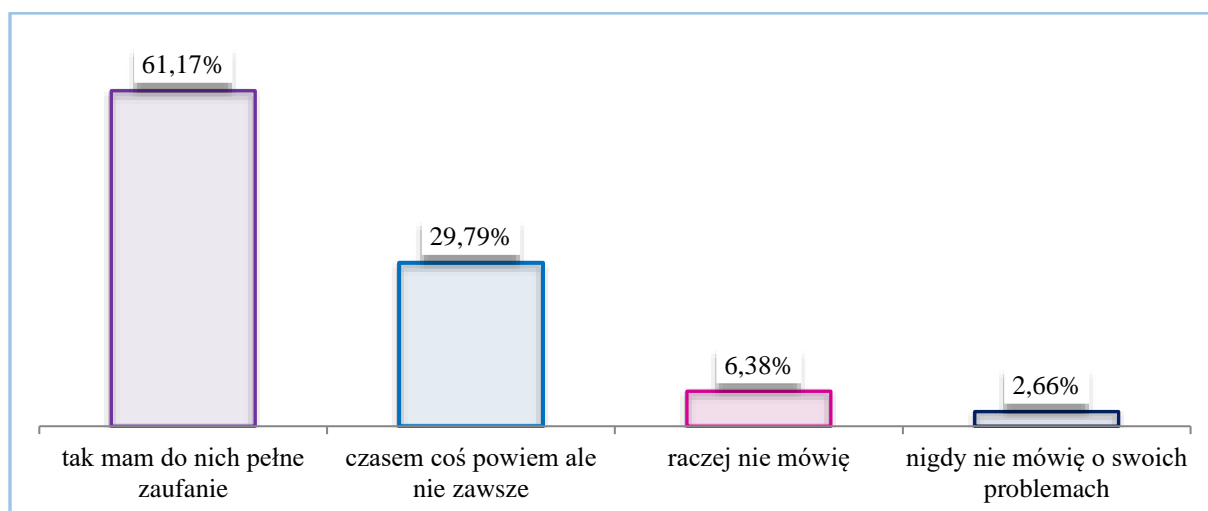
Tabela 11 Akt przemocy wśród uczniów III etapu edukacji

Warto wspomnieć, iż badana młodzież w zdecydowanej większości ocenia pozytywnie swoje relacje z rodzicami. 71,81% ocenia je jako bardzo dobre, a 22,34% jako dobre. Kolejno 4,26% ankietowanych stwierdza, że są one różne: raz dobre, a raz złe; 0,53% odpowiada, że są one raczej złe, a pozostałe 1,06% określa je jako bardzo złe.

Wykres 49. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

Ponadto pytając uczniów o to, czy mogą porozmawiać na temat swoich problemów z rodzicami 61,17% odpowiedziało, że ma pełne zaufanie do swoich najbliższych. Kolejno 29,79% przyznało, że czasem coś powie rodzicom, ale nie zawsze. 6,38% stanowili uczniowie deklarujący, że raczej nie mówią o swoich problemach, a pozostałe 2,66% to osoby stanowczo o nich nie rozmawiające. Uwzględniając płeć respondenta zarówno dziewczęta jak również chłopcy najczęściej przyznawali, że darzą całkowitym zaufaniem swoich rodziców. Taką odpowiedź wskazało 52,56% dziewcząt oraz 67,27% chłopców.

Wykres 50. Czy uważasz, że możesz porozmawiać z rodzicami na temat swoich problemów?

Z przeprowadzonych badań wynika, że uczniowie najczęściej czują się bezpiecznie w swoim domu. Taką odpowiedź wskazało 97,87% ankietowanych, podczas gdy 2,13% odpowiedziało przecząco na to pytanie.

Co więcej 67,55% uczniów jest zdania, że rodzice nie mają prawa uderzyć swojego dziecka bez względu na okoliczności. W ocenie 11,70% mogą to zrobić, jeśli są ku temu powody. Pozostałe 20,74% uczniów nie wiedziało jak odpowiedzieć na tak postawione pytanie.

Ponad 44% badanych uczniów z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski zadeklarowało, że czuje się w swojej szkole dobrze, a blisko 47% stwierdziło, że szkoła jest miejscem raczej bezpiecznym.

W przypadku danych dotyczących występowania zjawisk przemocy, uczniowie najczęściej deklarowali, że takie sytuacje obserwują w szkole rzadko. Niepokojącym jest jednak fakt, iż blisko 20% uczniów potwierdza występowanie zjawisk przemocy kilka razy w miesiącu. Dodatkowo 15,96% respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy w szkole, a 14,89% twierdzi, że są w szkole uczniowie przed którymi odczuwa lęk. Zatem nieco niepokojący jest wynik, iż prawie 29% badanych nie zna instytucji świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą.

Najczęściej spotykanymi wśród uczniów formami przemocy są agresja słowna, ośmieszanie i wulgaryzmy, a także poniżanie. Ponad 28% ankietowanych przyznaje, że doświadczyło takich form przemocy osobiście. Dodatkowo 23,40% uczniów potwierdza występowanie zjawisk przemocy również poza murami szkolnymi, a blisko 13% przyznaje się do czynnego uczestnictwa w akcie przemocy.

Wyniki badań pokazują także, że uczniowie postrzegają swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre, co więcej mają oni także najczęściej pełne zaufanie do swoich najbliższych i mogą swobodnie z nimi porozmawiać o swoich problemach. Jak zadeklarowała większość respondentów tj. 97,87% w swoim domu czują się bezpiecznie.

Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi

Palenie papierosów

Jedną z najbardziej popularnych i powszechnie dostępnych substancji uzależniających jest nikotyna. Palenie tytoniu- jako jedna z legalnych, dopuszczonych do sprzedaży substancji psychoaktywnych nie jest przedmiotem aż tak szerokiej dyskusji społecznych jak nadużywanie alkoholu czy stosowanie narkotyków. Niewątpliwie przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, iż palenie papierosów nie ma tak daleko idących konsekwencji społecznych, choć bardzo poważne zdrowotne.

Badania CBOS 2015 pokazują, że w Polsce do regularnego palenia przyznaje się nieco ponad 30% badanych, 32,8% stanowią osoby które kiedyś paliły, ale obecnie tego nie robią, a 37% to Ci którzy deklarują, iż nigdy nie palili¹³.

W przypadku młodych osób badania CBOS 2014 dotyczące młodzieży pokazują, że połowa z uczniów nie miała jeszcze styczności z papierosami. W przypadku młodzieży palącej to od 2008 roku można zaobserwować stabilizację tego wskaźnika. 21% badanych zadeklarowało, że pali papierosy regularnie. Odsetek palących okazjonalnie, tj. w wyjątkowych sytuacjach od 2010 roku stale wzrasta¹⁴.

W naszych badaniach zapytaliśmy uczniów, czy palą papierosy. 28 osób (14,89%) spośród 188 ankietowanych odpowiedziało twierdząco na to pytanie. Co więcej, 21 osób (11,17%) zadeklarowało, że zapaliło e-papierosa. Osoby te w większości (71,43%) uważały, że e-papieros jest mniej szkodliwy niż tradycyjny. Zapytani czy rodzice pozwalają im na palenie e-papierosa; 2 osoby (9,52%) odpowiedziały twierdząco na to pytanie. Pozostałe 139 osób (73,94%) stanowili uczniowie niepalący.

Ankietowanym mającym już za sobą próbę zapalenia papierosa zadaliśmy pytanie o to, ile razy zdarzyło im się go zapalić. Jak wynika z uzyskanych danych, próbę pojedynczego

¹³ CBOS, *Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych, 2015r.*

¹⁴ CBOS, *Młodzież 2013, 2014r.*

zapalenia papierosa (1-2 razy) ma za sobą 35,71% uczniów. Jednocześnie taka odpowiedź była najczęściej wybierana w grupie badanych i została wskazana przez 33,33% dziewcząt oraz 37,5% chłopców. Kolejno 25% stanowiły osoby, które paliły już ponad 40 razy; a 21,43% zadeklarowało, że było to 3-5 razy. 7,14% przyznało, że paliło 6-9 razy i tyle samo procent, wskazało przedział 20-39 razy. Pozostali uczniowie tj. 3,57% odpowiedzieli, że palili między 10 a 19 razy.

Na pytanie jak często uczniowie sięgali po papierosa w ciągu ostatnich 30 dni 53,57% odpowiedziało, że ani razu. W przypadku osób, które przyznały się do palenia w ostatnim czasie było to najczęściej mniej niż jeden papieros na tydzień.

Czy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?	Uczniowie - III etap edukacji n= 188
nigdy nie paliłam/-em papierosów	73,94% - 139 osób K- 75,64% M- 72,73%
tak, ale elektronicznego (e-papierosa)	11,17% - 21 osób K- 8,97% M- 12,73%
tak tradycyjne papierosy	14,89% - 28 osób K- 15,38% M- 14,55%

Tabela 12. Czy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?

Ile razy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?	Uczniowie - III etap edukacji n=28
1-2 razy	35,71%- 10 osób
3-5 razy	21,43%- 6 osób
6-9 razy	7,14%- 2 osoby
10-19 razy	3,57%- 1 osoba
20-39 razy	7,14%- 2 osoby
40 razy lub więcej	25%- 7 osób

Tabela 13. Ile razy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?

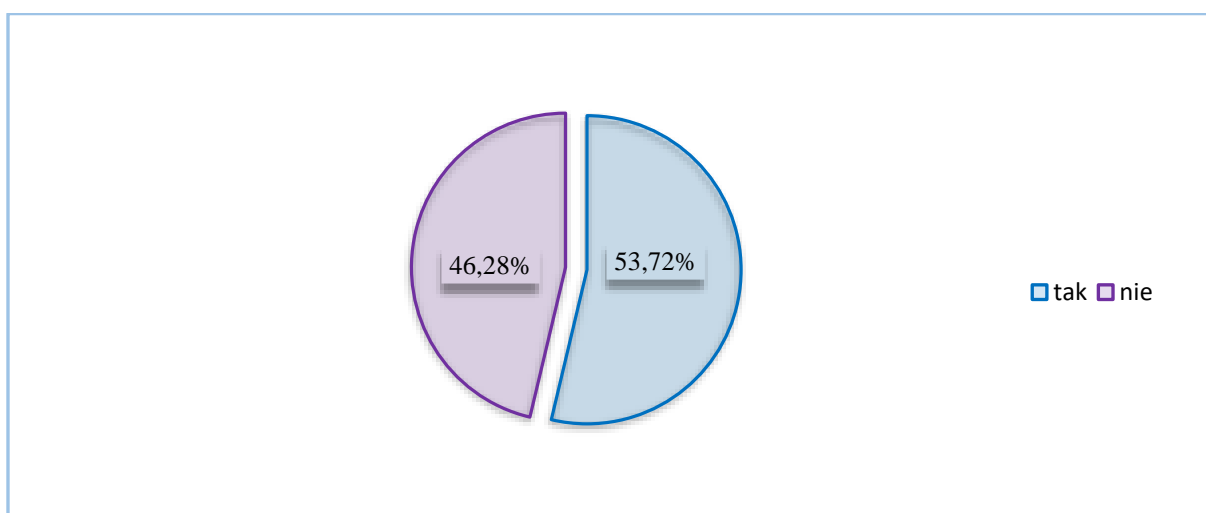
Następnie uczniowie palący zostali zapytani, gdzie po raz pierwszy palili papierosy, najczęściej wskazywali inne miejsce, niż wskazane w podpowiedziach.

Gdzie paliłaś/eś po raz pierwszy	Uczniowie - III etap edukacji n=28
w szkole	17,86%- 5 osób
na wagarach	10,71%- 3 osoby
na wakacjach	64,29%- 18 osób
w innym miejscu	7,14%- 2 osoby

Tabela 14. Gdzie paliłaś/eś po raz pierwszy?

Z deklaracji uczniów, którzy mają już za sobą inicjację nikotynową wynika, że 46,43% z nich pierwszego papierosa zapaliło po namowie innej osoby. Pozostali uczniowie tj. 53,57% decyzję o zapaleniu pierwszego papierosa podjęli samodzielnie, bez namowy osób trzecich.

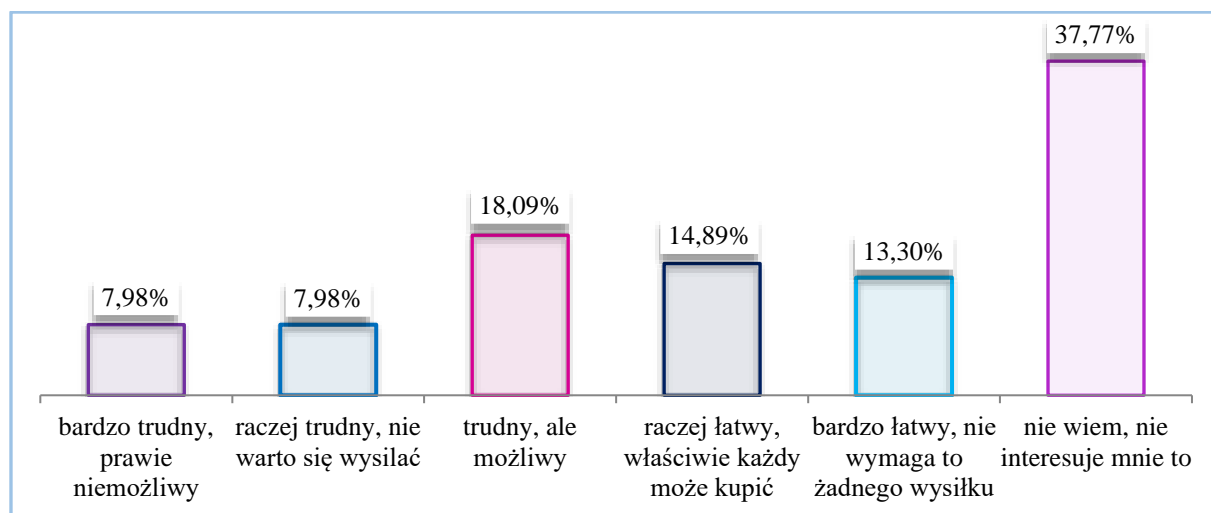
Poprosiliśmy również ankietowanych, aby odpowiedzieli na pytanie czy znają osoby poniżej 18 roku życia, które palą papierosy. 53,72% badanych; w tym 60,26% dziewcząt oraz 49,09% chłopców potwierdziło, że zna w swoim środowisku osoby nieletnie, które sięgają po papierosy. Pozostałe 46,28% respondentów zaprzeczyło takim znajomościom.

Wykres 51. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które palą papierosy?

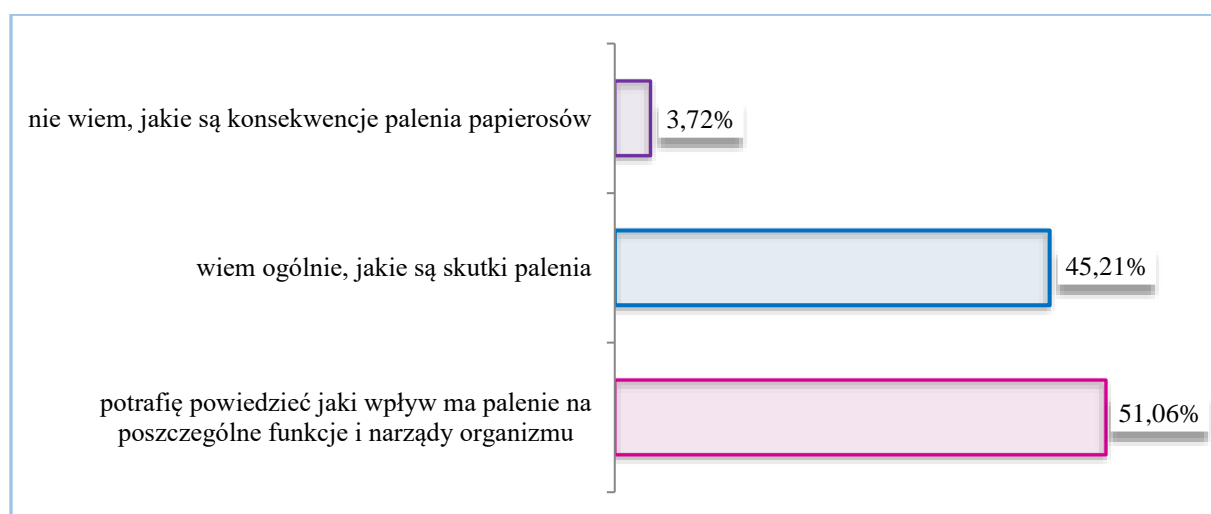
Uczniowie zostali także poproszeni o ocenę dostępności papierosów w swoim środowisku. Rozkład procentowy wyników był następujący: Dla 18,09% uczniów kupno papierosów to zadanie trudne, ale możliwe. 14,89% stwierdziło, że to raczej łatwe zadanie i że

właściwie każdy może je kupić; a 13,30% uważało, że zakup papierosów jest bardzo łatwym zadaniem i nie wymaga żadnego wysiłku. 7,98% uczniów było zdania, że to raczej trudne zadanie i nie warte wysiłku i tyle samo procent odpowiedziało, że zakup tytoniu przez osobę niepełnoletnią jest bardzo trudny, wręcz niemożliwy i leży poza zasięgiem ich możliwości. Pozostałe 37,77% nie wiedziało jak odpowiedzieć, gdyż nie interesuje się tym tematem.

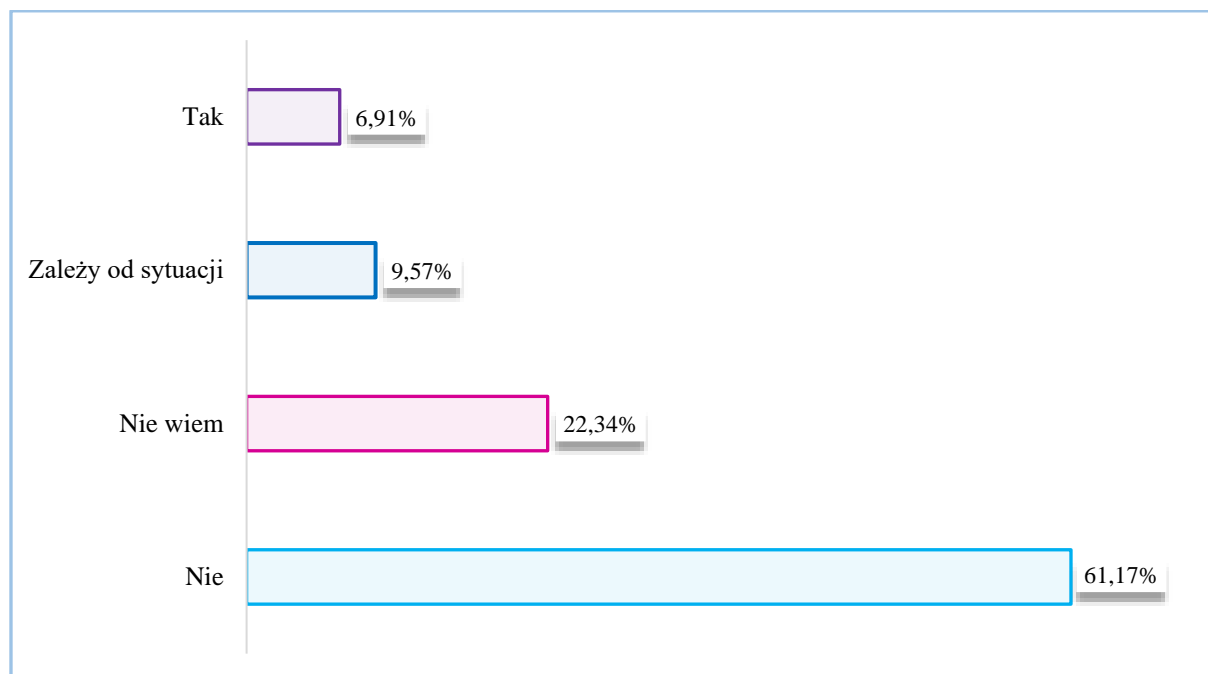
Wykres 52. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?

Uczniowie stosunkowo wysoko oceniają swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji palenia. 51,06% badanych potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma palenie na poszczególne funkcje organizmu, a 45,21% zna ogólne skutki palenia. Pozostałe 3,72% przyznaje, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 53. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?

Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie czy ich zdaniem palenie pomaga w trudnej sytuacji. 6,91% uczniów potwierdziło, że palenie jest przydatne w takich sytuacjach, a 9,57% stwierdziło, że w zależności od sytuacji może być pomocne. 61,17% zaprzeczyło by palenie mogło pomagać w sytuacjach trudnych, a pozostałe 22,34% nie miało zdania na ten temat.

Wykres 54. Czy uważasz, że palenie pomaga w trudnych sytuacjach?

Analiza wyników otrzymanych w podrozdziale dotyczącym palenia papierosów przez uczniów z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski wskazuje, iż ponad 26% ankietowanych przyznaje się do palenia; w tym blisko 15% pali tradycyjne papierosy, a ponad 11% elektroniczne. Zarówno w grupie dziewcząt (15,38%) jak i chłopców (14,55%) przeważały deklaracje dotyczące palenia papierosów tradycyjnych. Ponadto, pytając o częstotliwość palenia dowiedzieliśmy się, że 25% paliło już więcej niż 40 razy. Co więcej, blisko 16,5% ankietowanych twierdzi, iż palenie pomaga lub w zależności od sytuacji może być pomocne w trudnych chwilach.

Dowiadujemy się także, że blisko 54% uczniów zna w swoim środowisku niepełnoletnie osoby palące papierosy. W opinii badanych dostęp do wyrobów nikotynowych jest możliwy, a zakup papierosów nie wymaga zazwyczaj większego wysiłku. Znajomość w swoim gronie osób palących oraz w miarę łatwa dostępność papierosów może przekładać się na wcześniejsze rozpoczęcie inicjacji nikotynowej. Pozytywnym jest zatem wynik dotyczący wysokiego poziomu wiedzy uczniów na temat konsekwencji zdrowotnych palenia papierosów.

Picie alkoholu

Poziom nadużywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży w Polsce daje powód do niepokoju. Badania CBOS na 2013 roku pokazują, że napoje alkoholowe to najbardziej rozpowszechniona substancja psychoaktywna wśród młodzieży. Najczęściej młodzi ludzie sięgają po piwo. Choć martwiącym jest, że odsetek uczniów sięgających po wódkę od 2010 roku diametralnie wzrósł (o 7 punktów procentowych)¹⁵. Co więcej badania ESPAD 2015 przedstawiają, iż próbę picia ma za sobą blisko 84% gimnazjalistów klas trzecich¹⁶.

Poniżej prezentujemy dane statystyczne dotyczące spożywania napojów alkoholowych przez młodzież z gminy Rzepiennik Strzyżewski.

Gdy zapytaliśmy uczniów, czy i kiedy zdarzyło im się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy 79,26% odpowiedziało, że taka sytuacja nie miała jeszcze miejsca. Spośród 39 osób mających za sobą inicjację alkoholową, największy odsetek tj. 7,98% stanowiły te, które wskazały wiek 13 lat jako jej początek.

Taka odpowiedź była najczęściej wybierana zarówno w grupie dziewcząt (6,41%), jak i chłopców (9,09%).

Czy i kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy	Uczniowie - III etap edukacji n=188
nigdy	79,26%- 149 osób
11 lat	3,72%- 7 osób
12 lat	3,19%- 6 osób
13 lat	7,98%- 15 osób
14 lat	2,66%- 5 osób
15 lat	3,19%- 6 osób
16 lat	0,00%- 0 osób

Tabela 15. Czy i kiedy po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?

¹⁵ CBOS, *Młodzież 2013, 2014r.*

¹⁶ *Wieczorek L., Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie kujawsko-pomorskim w 2015r., Warszawa 2015r.*

Uczniowie III etapu edukacji mający już za sobą inicjację alkoholową, zostali zapytani o okoliczności pierwszej próby jego spożywania. Największy odsetek stanowiły osoby, które przyznały się do pierwszego kontaktu z alkoholem na wakacjach, a kolejno Ci, którzy wskazali inne okoliczności m.in. imprezę sylwestrową, urodziny, wesele.

W jakich okolicznościach po raz pierwszy piłaś/eś alkohol?	Uczniowie - III etap edukacji n=39
na wagarach	7,69%- 3 osoby
na dyskotecę/ w pubie	7,69%- 3 osoby
na wakacjach	43,59%- 17 osób
w innych okolicznościach (np. impreza sylwestrowa, urodziny, wesele)	41,03%- 16 osób

Tabela 16. W jakich okolicznościach po raz pierwszy piłaś/eś alkohol?

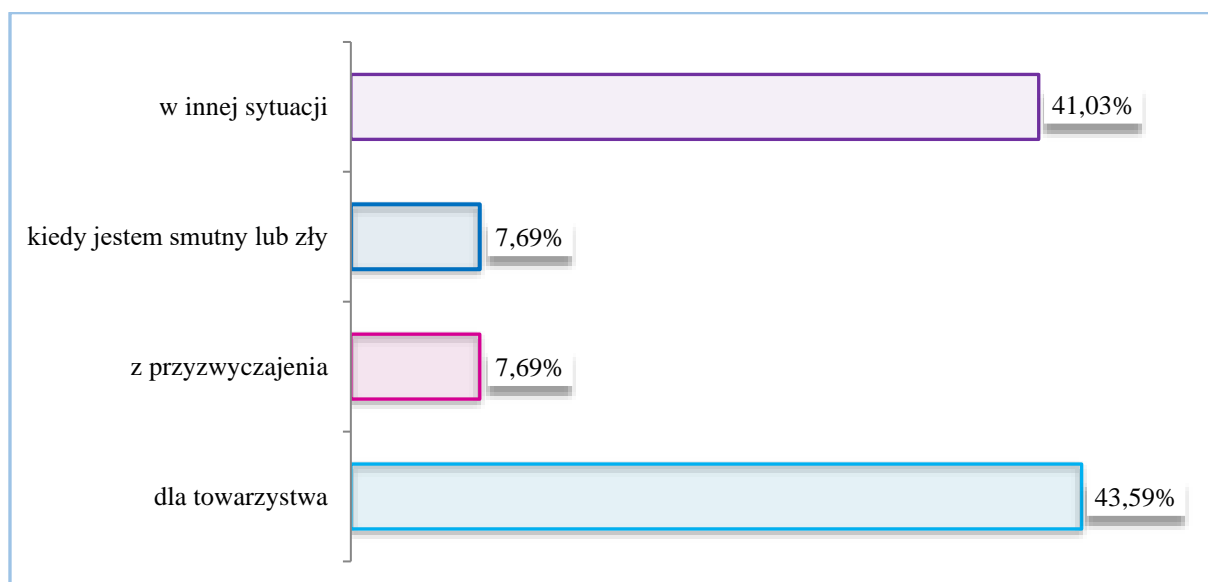
Wśród osób, które przyznały, że miały już styczność z alkoholem 69,23% zadeklarowało, iż do „pierwszego razu” nikt ich nie namawiał, a alkohol pili z własnej inicjatywy. Pozostałe 30,77% badanych pierwszy raz alkoholu spróbowało za namową osób trzecich.

Jak wskazują wyniki badań, uczniowie mający za sobą inicjację alkoholową najczęściej przyznają, że zdarzyło im się wypić alkohol tylko raz. Dość duży odsetek stanowi również grupa badanych, którzy zadeklarowali, że piją alkohol raczej okazjonalnie i sięgają po niego kilka razy w roku.

Jak często sięgasz po alkohol	Uczniowie - III etap edukacji n=39
codziennie lub prawie codziennie	7,69%- 3 osoby
kilka razy w tygodniu	10,26%- 4 osoby
kilka razy w miesiącu	30,77%- 12 osób
kilka razy w roku	51,28%- 20 osób
piłam/em tylko raz	0,00%- 0 osób

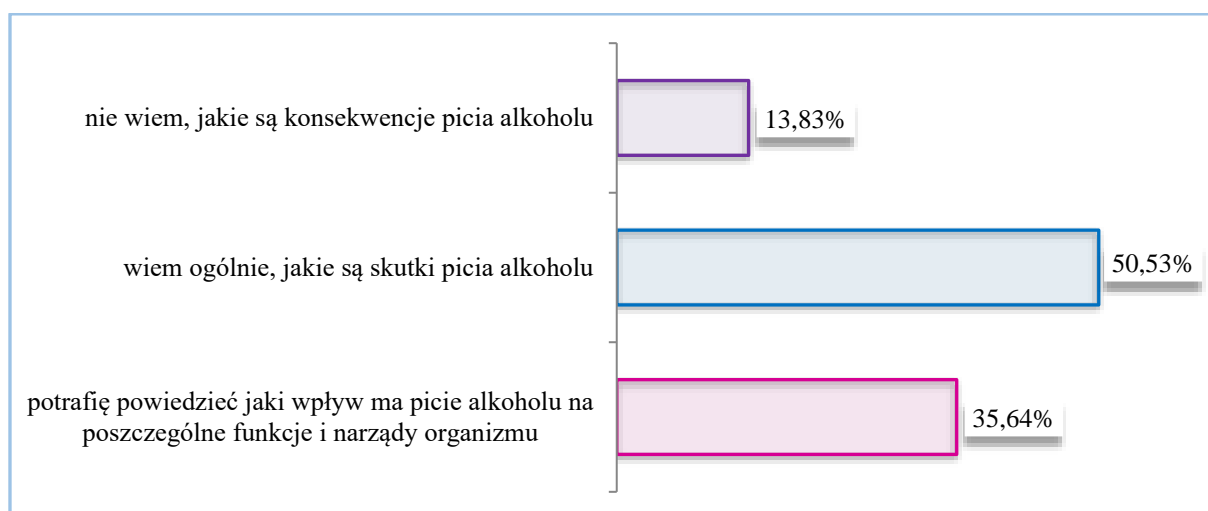
Tabela 17. Jak często sięgasz po alkohol?

Uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową odpowiedzieli także na pytanie jaki najczęściej jest powód sięgania po alkohol. 43,59% zadeklarowało, że sięga po alkohol dla towarzystwa; kolejne 41,03% podało inne powody spożywania alkoholu jak np. wesele, wakacje. 7,69% przyznało, że odpowiada za to zły nastrój i tyle samo procent uważa, iż jest to przyzwyczajenie.

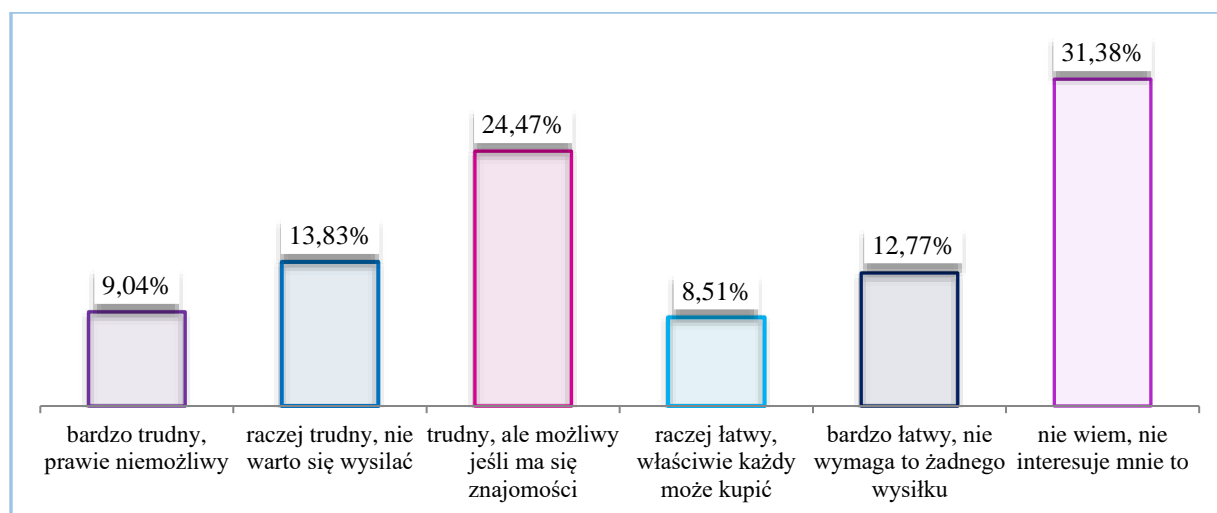
Wykres 55. Dlaczego najczęściej sięgasz po alkohol?

Uczniowie dość wysoko oceniają swój poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu. 50,53% ankietowanych zadeklarowało, że posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia alkoholu, a 35,64% stwierdziło, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 13,83% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 56. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

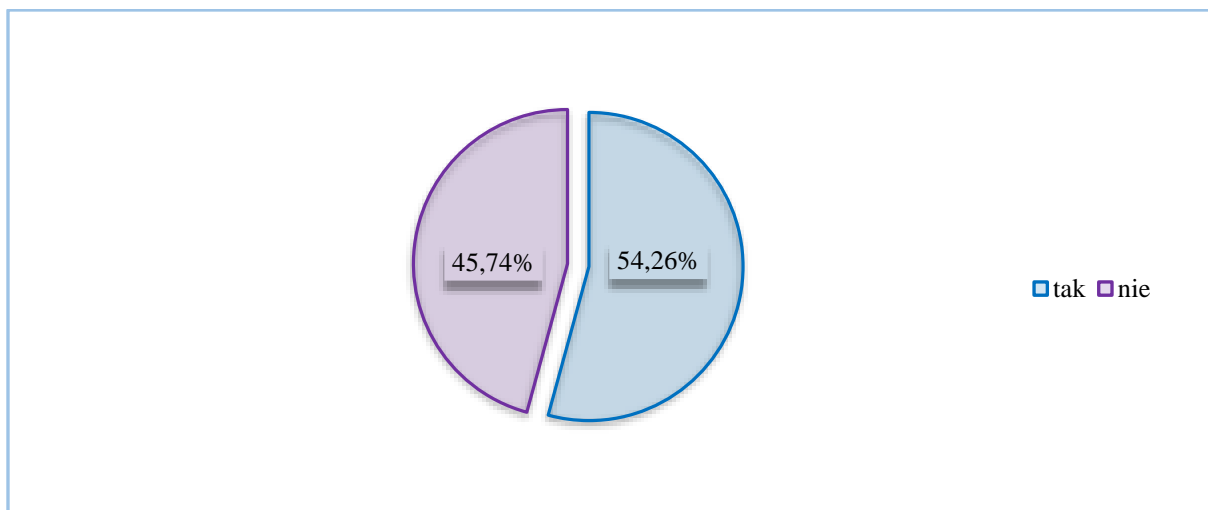
W trakcie ankietyzacji poprosiliśmy również uczniów o ocenę dostępności alkoholu w ich środowisku. Największy odsetek tj. 24,47% stanowiły osoby według których alkohol jest towarem dość trudno dostępnym ale odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. 13,83% oceniło dostęp do alkoholu jako trudny i nie warty wysiłku., a kolejne 12,77% stwierdziło, że zakup alkoholu jest zadaniem bardzo łatwym. 9,04% przyznało, że to zadanie bardzo trudne, wręcz niemożliwe; a 8,51% uznało, że właściwie każdy może łatwo go zakupić. Pozostałe 31,38% uczniów nie wyraziło swojej opinii gdyż nie interesuje się tym tematem.

Wykres 57. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?

Ponadto 68,09% badanych stwierdziło, że alkohol nie pomaga w sytuacjach kryzysowych. 8,51% uzależnia to od sytuacji, a 3,72% było zdania, iż alkohol jest pomocny. Pozostałe 19,68% nie miało opinii na ten temat.

Poprosiliśmy także ankietowanych o odpowiedź czy znają w swoim otoczeniu osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol. 54,26% uczniów; w tym 65,38% dziewcząt i 46,36% chłopców potwierdziło, że zna takie osoby. Pozostałe 45,74% zaprzeczyło by znało osoby niepełnoletnie sięgające po alkohol.

Wykres 58. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol?

Powyzsza analiza danych pokazuje, iz 20,74% uczniow przyznalo sie do spozywania alkoholu, a wiek 13 lat zostal najczesciej wskazywany jako moment rozpoczecia inicjacji alkoholowej, ktorej zazwyczaj sprzyja okres wakacyjny.

Uczniowie, ktorzy przyznali sie do picia alkoholu najczesciej odpowiadali, ze zdarzylo im sie to tylko raz. Dosc liczna byla takze grupa badanych, ktora przyznala sie do okazjonalnego picia alkoholu, kilka razy do roku dla towarzystwa, podczas wesela lub w wakacje.

Niepokojacym jest, ze ponad 54% ankietowanych potwierdzilo, ze zna w swoim srodowisku niepeleletnie osoby pijace a dostep do alkoholu ocenilo jako trudny, ale mozliwy.

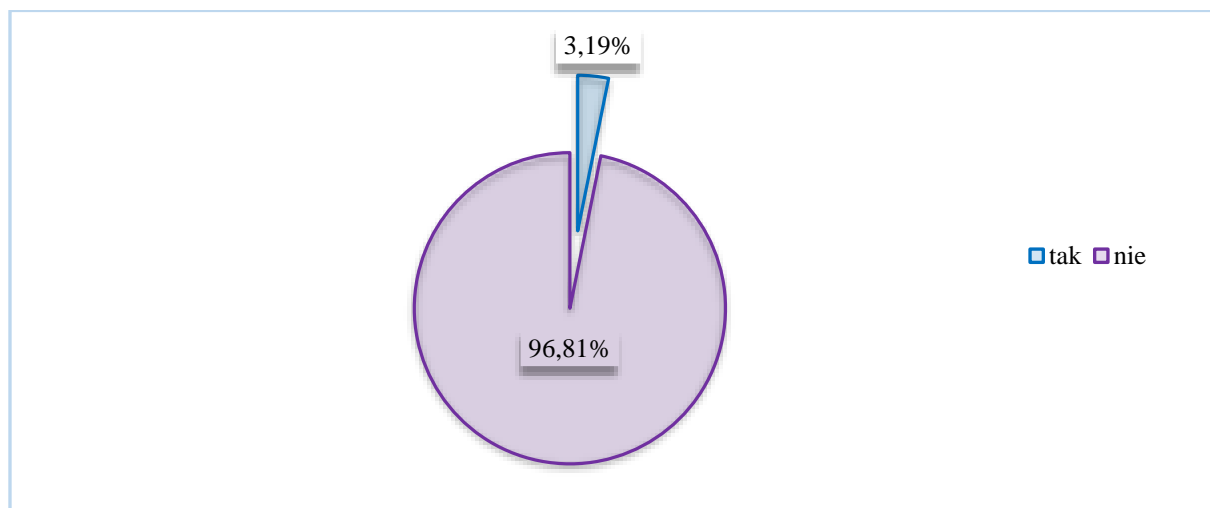
W przypadku danych dotyczacych konsekwencji zdrowotnych spozywania alkoholu wyniki sa dosc optymistyczne, gdyz wiekszosc badanych tj. ponad 86% posiada wiedze w tym zakresie.

Zazywanie narkotykow

Narkomania staje sie coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Az co piaty nastolatek sprbował marihuany, co dziesiaty amfetaminy, natomiast co pietnasty prbował heroiny. Narkotyki sa coraz bardziej wszechobecne. Przepisy prawne, obowiazujace w Rzeczypospolitej, nakladaja szereg sankcji karnych na dealerow narkotykow, osoby, ktore je wytwarzaja, przetwarzaja, czerpija zyski ze sprzedazy, czy tez sami sa ich posiadaczami.

Narkomania to obecnie jeden z najaktualniejszych problemów cywilizacyjnych, do których sięga coraz większa liczba młodych ludzi.¹⁷

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów z gminy Rzepiennik Strzyżewski wynika, że zdecydowana większość respondentów tj. 96,81% nie miała jeszcze kontaktu z narkotykami. Pozostałe 3,19% osób przyznało się do pierwszych eksperymentów z narkotykami. W grupie tej znalazło się 2,56% dziewcząt oraz 3,64% chłopców.

Wykres 59. Czy używałeś/kiedykolwiek narkotyków?

6 osób, które potwierdziło swoją inicjację narkotykową dodatkowo odpowiadało na pytanie z jakimi rodzajami narkotyków miało do czynienia. Największy odsetek tj. 66,67% stanowiły odpowiedzi potwierdzające kontakt z marihuaną lub haszyszem. Respondenci deklarowali również eksperymentowanie z innymi rodzajami narkotyków m.in. metaamfetaminą, amfetaminą, ecstazy i substancjami wziewnymi.

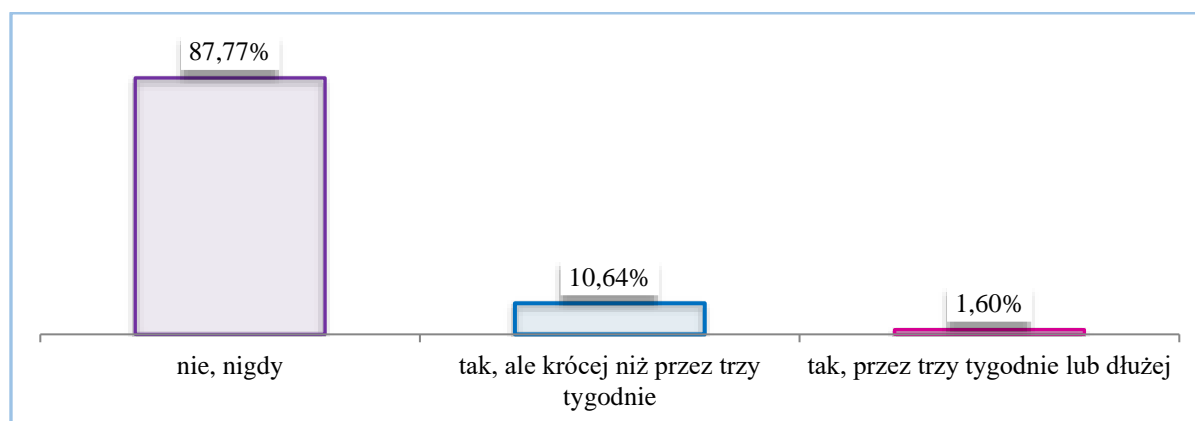
Zapytaliśmy również w jakich okolicznościach po raz pierwszy zetknęli się z narkotykami. Dowiedzieliśmy się, że najczęściej pierwszy kontakt z tego typu substancjami miał miejsce w szkole.

Z kolei gdy zapytaliśmy jaki był powód pierwszego użycia narkotyków, połowa badanych stwierdziła, że spróbowała narkotyków z ciekawości.

Uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź czy kiedykolwiek zdarzyło im się przebywać na terenie szkoły pod wpływem narkotyków. 3 osoby potwierdziły taką sytuację, a deklaracje te pojawiły się zarówno w grupie dziewcząt jak i chłopców. Pozostali badani stanowczo zaprzeczyli by takie zdarzenie miało miejsce.

¹⁷ Praca zbiorowa, „Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska”, Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

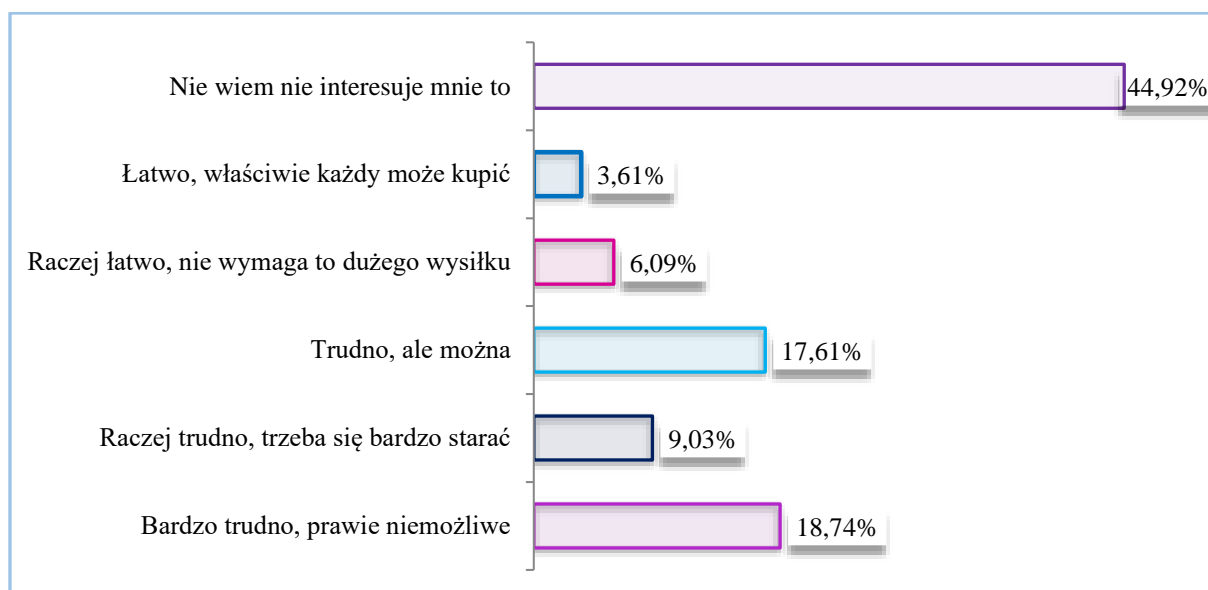
Zadaliśmy także pytanie, o przyjmowanie substancje takich, jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza. Większość uczniów tj. 87,77% zaprzeczyło by taka sytuacja miała miejsce. Niemniej jednak, pojawiło się też kilka odpowiedzi potwierdzających zażywanie tego typu leków; w tym 10,64% krócej niż przez trzy tygodnie i 1,60% przez trzy tygodnie lub dłużej.

Wykres 60. Czy zdarzyło Ci się przyjmować takie substancje jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza?

Ponadto z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów na temat problemu narkomani wynika, że 9,57% badanych zna w swoim środowisku osoby, które zażywają narkotyki. Pozostałe 90,43% zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

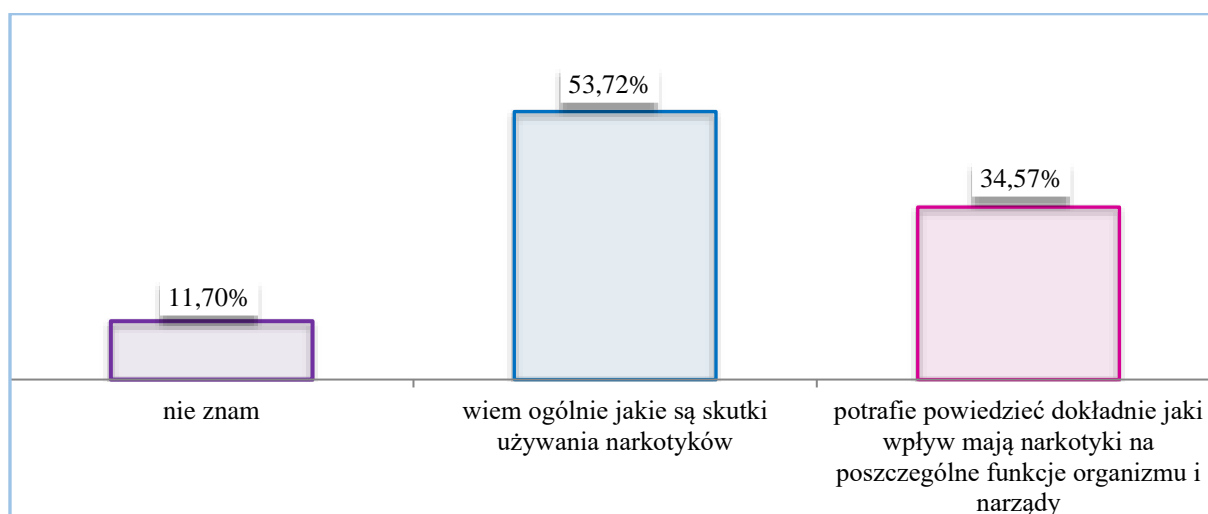
W kwestionariuszu ankiety nie zabrakło pytania o dostęp do narkotyków. I tak w opinii 31,91% uczniów ich zakup jest bardzo trudny, praktycznie niemożliwy. Kolejno 11,70% ocenia to jako zadanie raczej trudne, nie warte starania; a 4,79% stwierdza, że zakup narkotyków jest trudny ale możliwy. 4,26% postrzega to jako zadanie raczej łatwe, niewymagające dużego wysiłku, a 1,06% odpowiada, że zakup narkotyków jest łatwy i są one dostępne dla każdego. Pozostałe 46,28% respondentów nie ma wiedzy na ten temat gdyż się tym nie interesuje.

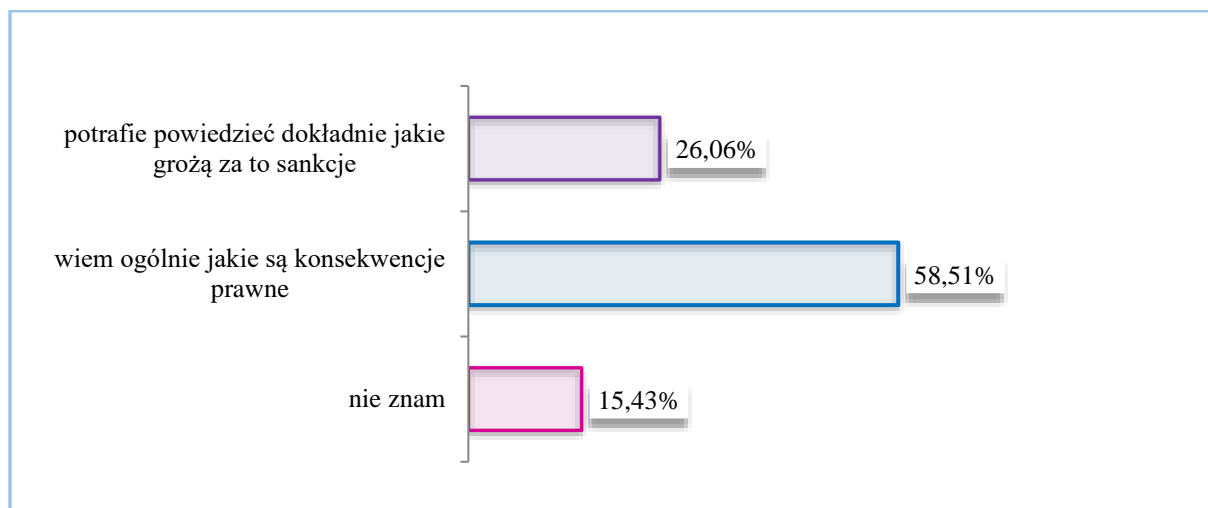
Wykres 61. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić narkotyki jest?

Zapytaliśmy także badanych, czy wiedzą, gdzie i u kogo kupić narkotyki. 7,45% ankietowanych potwierdziło, że wie gdzie można dokonać takiego zakupu, natomiast pozostałe 92,55% zadeklarowało brak wiedzy w tym temacie.

Ponadto w wyniku ankietyzacji dowiedzieliśmy się, że 53,72% ankietowanych uczniów zna ogólne skutki zdrowotne zażywania narkotyków, a 34,57% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu. 11,70% stanowili uczniowie, którzy nie znają konsekwencji zdrowotnych zażywania tego typu substancji. Uczniowie zapytani o znajomość sankcji prawnych z tytułu posiadania narkotyków; w większości deklarują wiedzę w tym zakresie; w tym 58,51% zna ogólne konsekwencje prawne, a 26,06% potrafi dokładnie powiedzieć jakie grożą za to kary. Pozostałe 15,43% badanych przyznało, że nie posiada wiedzy na dany temat.

Wykres 62. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?

Wykres 63. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?

Większość ankietowanych tj. 78,72% jest zdania, że narkotyki nie pomagają w sytuacji kryzysowej, a kolejne 17,55% nie ma zdania w tym temacie. 1,06% badanych stwierdziło, że w zależności od sytuacji zażycie narkotyków może być pomocne, a 2,66% z przekonaniem odpowiedziało, że narkotyki pomagają w trudnych chwilach.

Wyniki otrzymane w podrozdziale dotyczącym problemu narkomanii pokazały, iż większość uczniów z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski nie miała styczności z substancjami psychoaktywnymi takimi jak narkotyki. Niemniej jednak nie można tego problemu lekceważyć gdyż znalazła się grupa stanowiąca 3,19%, która potwierdziła swój pierwszy kontakt z narkotykami i znalazły się w niej zarówno dziewczęta jak i chłopcy.

Blisko 9,6% uczniów potwierdziło znajomość osób zażywających narkotyki, a 7,45% przyznało, że wie gdzie można dokonać zakupu tego typu substancji.

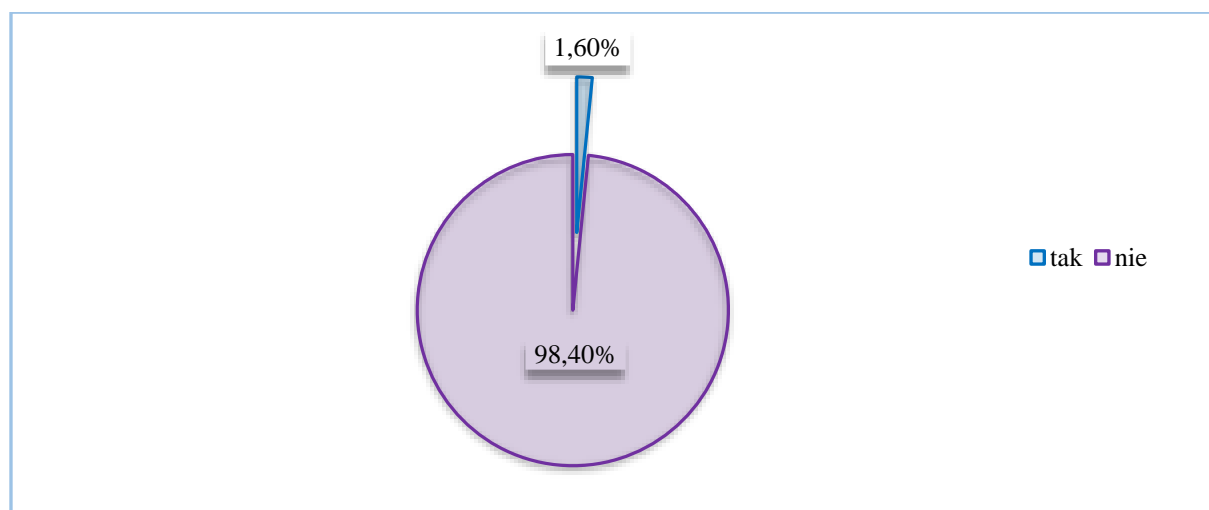
Dobrym sygnałem są deklaracje większości uczniów, że nie są zainteresowani tematem związanych z dostępnością narkotyków. Pozytywnym jest również fakt, że prawie 88% badanych ma świadomość konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a blisko 85% posiada wiedzę na temat sankcji prawnych z tytułu ich posiadania.

Zażywanie dopalaczy

Problem „dopalaczy” pojawił się w Europie w połowie poprzedniej dekady. W Polsce zaczął narastać w ostatnich latach. Problem dopalaczy rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. „Dopalacze” oferowane są w większości krajów europejskich, a także w internecie. Wszędzie problem ten jest przedmiotem troski władz i zaniepokojenia społecznego. Nasza wiedza na temat dopalaczy jest wyrywkowa, zarówno w wymiarze farmakologicznym, jak społeczno- kulturowym. Brak nawet precyzyjnej naukowej definicji „dopalaczy”. „Dopalacze” określić można jako preparaty zawierające w swym składzie substancje psychoaktywne nie objęte kontrolą prawną. Niektóre z nich są pochodzenia roślinnego, inne- syntetycznego. Dopopalacze w zasadzie cieszą się statusem legalności- jednak obrót nimi odbywa się na zasadach pewnego wybiegu, stanowi omińnięcie prawa. W Polsce dopalacze jeszcze do października 2010 sprzedawane były jako produktu kolekcjonerskie, w innych krajach sprzedawane bywają jako kadzidelka, sole do kąpieli, odświeżacze powietrza, itp.¹⁸

Poniżej prezentujemy wyniki na temat wiedzy oraz dostępności dopalaczy w uznaniu uczniów z gminy Rzepiennik Strzyżewski.

Badając dość nowe zjawisko używania dopalaczy uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź, czy kiedykolwiek mieli z nimi styczność. Większość ankietowanych tj.98,40% zadeklarowało, że nie zażywało tego typu substancji psychoaktywnych; natomiast pozostałe 1,60% tj. 3 osoby potwierdziły kontakt z dopalaczami.

Wykres 64.Czy używałaś/eś kiedykolwiek dopalaczy?

¹⁸ Wieczorek Ł., Sierostawski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie kujawsko-pomorskim w 2015r., Warszawa 2015r., s. 56-57

Uczniowie, którzy zadeklarowali kontakt z dopalaczami, zapytani o okoliczności w jakich do tego doszło odpowiadali, że w szkole lub na wakacjach,

Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, najczęstszym powodem sięgania po dopalacze jest towarzystwo lub silne emocje.

W jakich okolicznościach miałeś kontakt z dopalaczami?	Uczniowie - III etap edukacji n=3	Jaki był powód sięgania po dopalacze?	Uczniowie - III etap edukacji n=3
W szkole	2 osoby	Dla towarzystwa	2 osoby
Na wakacjach	1 osoba	Pod wpływem emocji	1 osoba

Tabela 18. W jakich okolicznościach i z jakiego powodu po raz pierwszy sięgnąłeś po dopalacze?

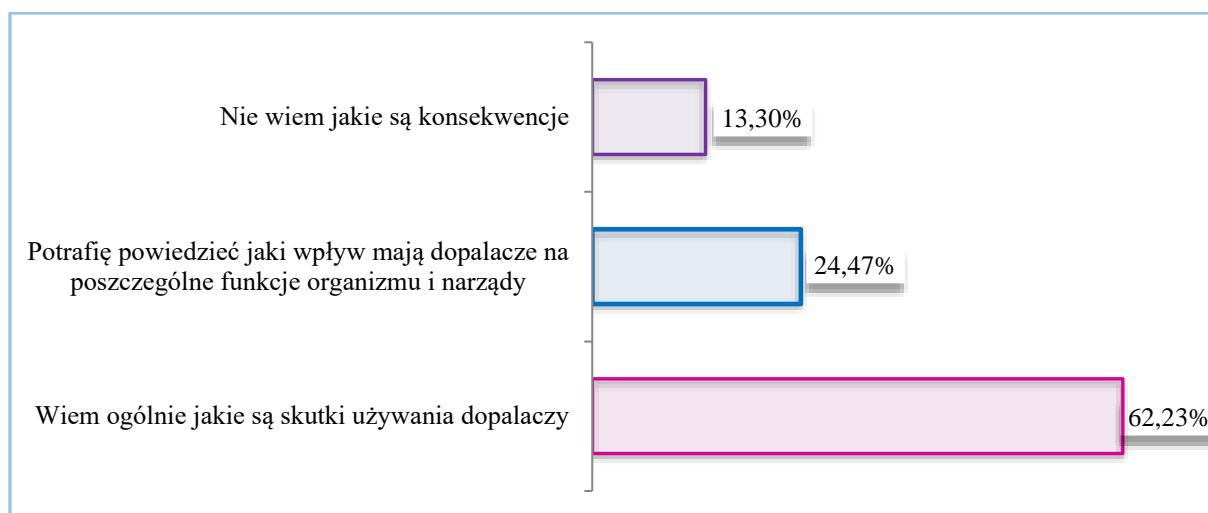
Co więcej, dobrym sygnałem jest wynik, pokazujący, że 69,68% uczniów postrzega dopalacze jako realne zagrożenie. Dla 13,30% badanych to temat przereklamowany; a dla 9,04% chwilowa moda. Pozostałe 7,98% miało inne zdanie.

Gdy zapytaliśmy ankietowanych, czy znają w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze pojawiło się 6,38% odpowiedzi twierdzących; w tym 7,69% w grupie dziewcząt oraz 5,45% wśród chłopców. Pozostałe 93,62% przyznało, że nie zna takich osób.

Ponadto 4,26% badanych uczniów zadeklarowało, że posiada wiedzę na temat tego gdzie i od kogo można kupić dopalacze. 46,28% odpowiedziało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie, a pozostałe 49,47% stwierdziło, że nie wie gdyż się tym nie interesuje.

Większość ankietowanych tj.75,53% było zdania, że dopalacze nie pomagają w sytuacji kryzysowej, a kolejne 17,02% nie miało zdania w tym temacie. 3,72% uzależniało to od sytuacji i tyle samo procent stwierdziło, iż dopalacze są pomocne w takich przypadkach.

Ponadto badani wysoko oceniają swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji zażywania dopalaczy. 62,23% uczniów posiada ogólną wiedzę na temat skutków ich brania, a 24,47% deklaruje, że potrafi powiedzieć jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje organizmu i narządy. Pozostałe 13,30% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

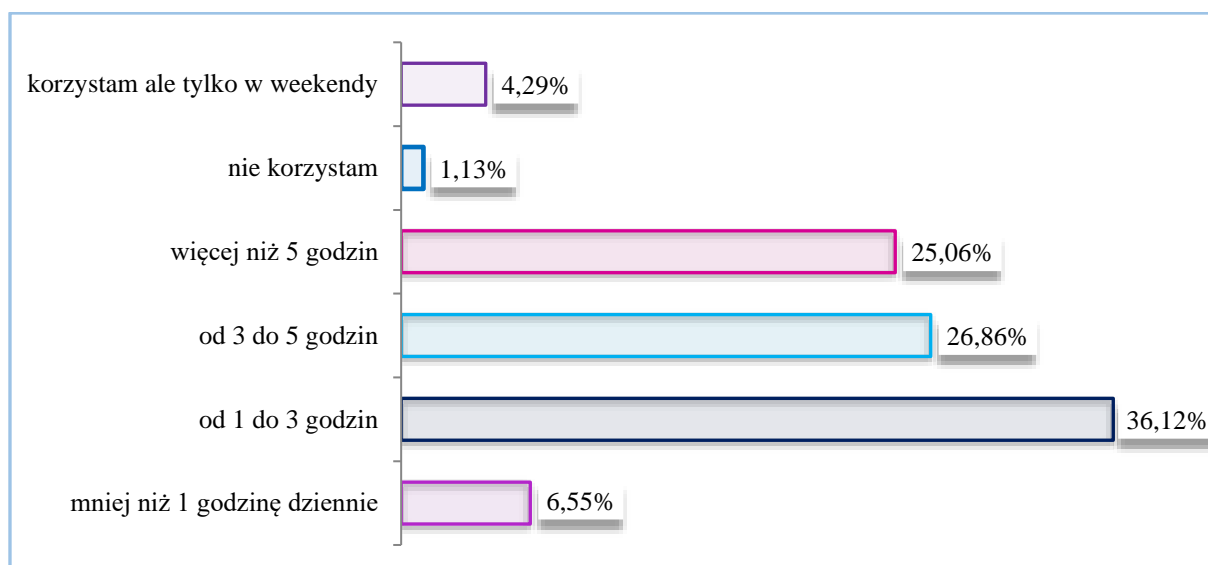
Wykres 65. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

Dane uzyskane w badaniach dotyczących zażywania dopalaczy przez uczniów z gminy Rzepiennik Strzyżewski, pokazują, że większość ankietowanych nigdy nie miała styczności z tego typu substancjami psychoaktywnymi. Ponadto większość badanych nie zna osób, które by je zażywały, ani miejsc i osób od których można by było je kupić. Co więcej, w opinii uczniów dopalacze najczęściej stanowią realne zagrożenie i nie pomagają w sytuacjach kryzysowych. Pozytywnym jest fakt, iż blisko 87% deklaruje, że zna konsekwencje zdrowotne zażywania tego rodzaju substancji.

Młodzież a inne zagrożenia

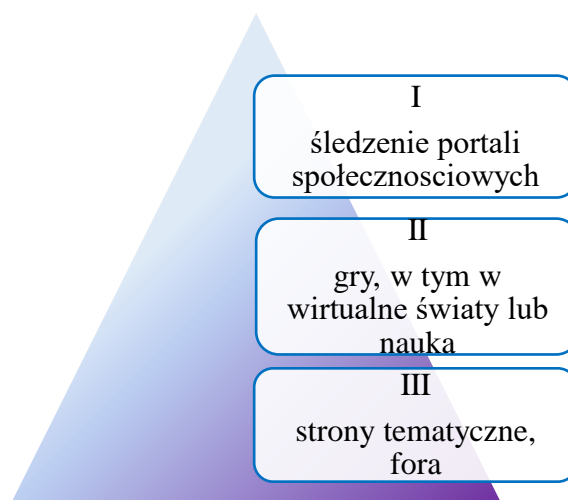
Komputer i Internet w życiu uczniów

Jak wynika z badań, wszyscy z pośród badanych uczniów z gminy Rzepiennik Strzyżewski posiadają swój komputer, tablet czy telefon. Łatwa dostępność do różnego rodzaju sprzętów elektronicznych może pociągać za sobą niepożądane konsekwencje w postaci uzależnienia od nich. Dlatego też, w naszej ankiecie nie zabrakło pytania o to, ile czasu uczniowie poświęcają w ciągu dnia na korzystanie z komputera, tabletu czy telefonu. Najlicniejsza była grupa osób, które zadeklarowały, że korzystają z tych sprzętów od 1 do 3 godzin dziennie i była to najczęściej wybierana odpowiedź zarówno w grupie dziewcząt jak i chłopców.

Wykres 66. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?

Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na śledzenie portali społecznościowych oraz stron internetowych służących rozrywce, kolejno na uczestnictwo w grach; w tym wirtualnych światach oraz strony odwiedzane w związku z nauką. Najbardziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora.

Uczniowie zapytani o to, czy często zawierają nowe znajomości w Internecie najczęściej odpowiadali, że raczej jest to okazjonalna sytuacja. Odpowiedź tę wskazało 59,04% ankietowanych; w tym 56,41% dziewcząt oraz 60,91% chłopców. Kolejne 14,36% badanych zadeklarowało, że bardzo często zawiera takie znajomości, a pozostałe 26,60% zaprzeczyło by takie sytuacje miały miejsce.

Wyniki uzyskane w części ankietyzacji dotyczącej używania sprzętów elektronicznych przez uczniów z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski pokazują, iż wszyscy badani posiadają swój komputer tablet czy telefon. Uczniowie korzystają z niego najczęściej od 1 do 3 godzin dziennie i poświęcają ten czas głównie na śledzenie portali społecznościowych czy stron internetowych służących rozrywce.

Niepokoici wyniki, iż blisko 60% ankietowanych zawiera okazjonalnie znajomości w Internecie, a ponad 14% przyznaje, że robi to bardzo często. Jak wiadomo, nigdy nie wiemy do końca kto siedzi „po drugiej stronie komputera”, tym samym tego typu kontakty mogą pociągać za sobą groźne konsekwencje.

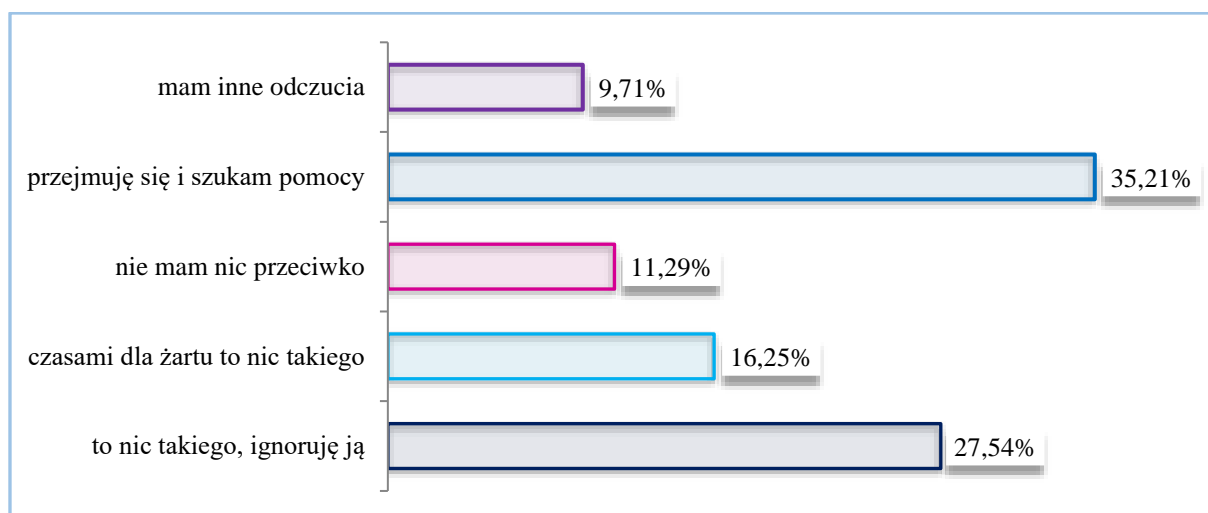
Młodzież a cyberprzemoc

W ogólnym rozumieniu pojęcie „cyberprzemoc” utożsamiane jest z aktami agresji i przemocy stosowanymi za pomocą technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Tego rodzaju zachowania łączy się przede wszystkim z przemocą rówieśniczą, typową dla dzieci i młodzieży¹⁹.

Przeprowadzone badania wskazują na to, że jest to nasilający się problem również wśród uczniów III etapu edukacji na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski.

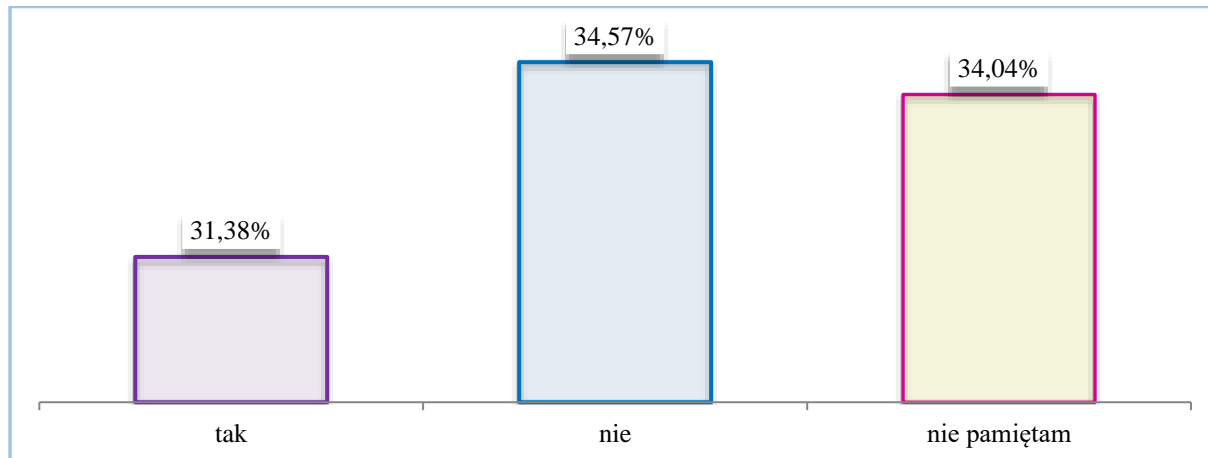
Jak wynika z badań 94,15% ankietowanych wie czym jest cyberprzemoc. Uczniowie zapytani jaki jest ich stosunek do tego zjawiska, najczęściej odpowiadali, że przejmują się tym i szukają pomocy. Taką odpowiedź wskazało 48,40% respondentów i była to odpowiedź najczęściej wskazywana zarówno w grupie dziewcząt (70,51%), jak i chłopców (32,73%). W grupie chłopców dość liczne były również odpowiedzi dotyczące ignorowania cyberprzemocy, wskazane przez 27,27% ankietowanych.

¹⁹ Zellma A., Współpraca policji z rodziną w przeciwdziałaniu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży – możliwość czy utopia?, dostęp online: <http://www.studiawarminskie.uwm.edu.pl/assets/Artykuly/3-3Zellma2.pdf>

Wykres 67. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?

Jedną z najboleśniejszych form cyberprzemocy jest nagrywanie telefonem komórkowym filmów wideo lub robienie zdjęć bez zgody osoby filmowanej. 31,38% ankietowanych; w tym 38,46% dziewcząt i 26,36% chłopców przyznaje, że doświadczyło sytuacji, w której ktoś wykonał im zdjęcie czy nakręcił film wbrew ich woli. 34,57% zaprzeczyło by taka sytuacja miała miejsce, a pozostałe 34,04% nie przypomina sobie takiego zdarzenia.

Wykres 68. Czy wbrew Twojej woli wykonano Ci kiedyś zdjęcie lub nakręcono film?

Zapytaliśmy także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. 48,94%; w tym 47,44% dziewcząt oraz 50% chłopców nie zna ani jednej takiej organizacji. Pozostałe 51,06% ankietowanych potrafi wskazać przynajmniej jedną instytucję lub organizację, która udziela tego typu pomocy.

Dane otrzymane w części dotyczącej cyberprzemocy obrazują, iż badani uczniowie w większości mają świadomość czym jest to zjawisko. Co więcej ponad 31% doświadczyło tego rodzaju przemocy, gdyż zdarzało się, że ktoś robił im zdjęcie lub kręcił film bez ich zgody. Ankietowani, bez względu na płeć najczęściej uważają, że tego typu zdarzenia są przejmujące i szukają pomocy. Dość niepokojący jest zatem wynik, iż blisko 49% badanych nie zna organizacji ani serwisów internetowych, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą.

Analiza ankiet przeprowadzonych w klasach III gimnazjalnych w porównaniu do Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach

Cel badań

- 1) częstotliwość spożywania napojów alkoholowych przez młodzież klas III gimnazjum ze szczegółową analizą na częstotliwość spożywania poszczególnych rodzajów alkoholu jak piwo, wino, wódka, cydr, alkopop;
- 2) postawy uczniów wobec substancji psychoaktywnych;
- 3) częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych.

Grupa badawcza

W badaniu wzięło udział 67 uczniów III klas gimnazjalnych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski; w tym 37 dziewcząt oraz 30 chłopców. Wśród ankietowanych znalazły się 62 osoby w wieku 15 lat oraz 5 osób w wieku 16 lat.

Płeć	Dziewczęta	Chłopcy
III klasa gimnazjum	55,22%	44,78%

Tabela 19. Podaj swoją płeć

Wiek	15 lat	16 lat
III klasa gimnazjum	92,54%	7,46%

Tabela 20. Podaj swój wiek

Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach wywodzi się z idei współpracy, powstałej wśród badaczy skupionych wokół Rady Europy zajmujących się tematyką używania substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną. Badania prowadzone są co cztery lata, korzystając przy tym z tych samych wystandardyzowanych technik.

Dane zamieszczone w poniższych zestawieniach zaczerpnięte są z Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach zrealizowanego w maju i czerwcu 2015 roku.

Do przeprowadzenia badań ESPAD z 2015 roku zebrano 12 764 ankiet w gimnazjach, natomiast ważona próba ogólnopolska liczyła 3 526 uczniów trzecich klas gimnazjów.

Napoje alkoholowe

Napoje alkoholowe to najczęściej wybierana przez młodzież substancja psychoaktywna. Jak wynika z badania ESPAD 2015, próby picia ma za sobą 87,9% gimnazjalistów z klas trzecich.

Na początku w badaniu pojawiły się pytania dotyczące kontaktu badanych z alkoholem. Na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski 34,33% uczniów; w tym 32,43% dziewcząt oraz 36,67% chłopców z III klasy gimnazjum odpowiedziało, że ma za sobą inicjację alkoholową.

Czy kiedykolwiek piłaś/eś alkohol?		
III klasa gimnazjum	tak	34,33% - 23 osoby
	nie	65,67% - 44 osoby

Tabela 21. Czy kiedykolwiek piłaś/eś alkohol?

Do spożywania alkoholu w czasie 12 miesięcy przed badaniem przyznało się 78,26% ankietowanych, 34,78% podało czas 30 dni przed badaniem, a 34,33% zadeklarowało, iż spożywało alkohol kiedykolwiek w życiu.

Poniżej prezentujemy tabele zawierającą wyniki badań uzyskanych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski w zestawieniu z wynikami ESPAD 2015.

Czy piłaś alkohol w wciągu ostatnich...?	Rzepiennik Strzyżewski	Polska
12 miesięcy przed badaniem	78,26% - 18 osób	71,7%
30 dni przed badaniem	34,78% - 8 osób	48,6%
kiedykolwiek w życiu	34,33% - 23 osoby	83,8%

Tabela 22. Czy piłaś alkohol w wciągu ostatnich...?

Następnie chcieliśmy sprawdzić częstotliwość sięgania przez badanych po inne napoje alkoholowe, takie jak piwo, wino, wódka, cydr oraz alkopop.

Uczniowie mający już za sobą inicjację alkoholową, na pytanie, jak dużą ilość piwa wypili podczas ostatniej okazji do picia alkoholu, udzielali następujących odpowiedzi:

26,09% ankietowanych przyznało, że wypilo powyżej 2 litrów; a kolejne 13,04% zadeklarowało, że było to poniżej 0,5 litra. 8,70% badanych wybrało odpowiedź od 0,5 do 1 litra, a 21,74% przyznało, że podczas ostatniej okazji do picia spożywało inny alkohol. Pozostałe 30,43% odpowiedziało, że w ogóle nie pija piwa.

Biorąc pod uwagę płeć respondentów, wśród dziewcząt przeważała odpowiedź, że nie piją piwa; wskazana przez 33,33% badanych. Natomiast w grupie dziewcząt pijących piwo najczęściej wybieraną odpowiedzią była ta dotycząca spożycia piwa w ilości powyżej 2 litrów. W przypadku chłopców było bardzo podobnie. 27,27% badanych zadeklarowało, iż nie pije piwa, a zarazem tyle samo procent przyznało, że podczas ostatniej okazji do picia wypilo go w ilości powyżej 2 litrów.

Poniżej prezentujemy tabele zawierającą wyniki badań uzyskanych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski w zestawieniu z wynikami ESPAD 2015.

	Rzepiennik Strzyżewski	Polska
nigdy nie piję piwa	30,43%- 7 osób	24,6%
ostatnim razem nie piłam/em piwa (piłem inny alkohol)	21,74%- 5 osób	14,5%
poniżej 0,5 litra	13,04%- 3 osoby	25,3%
od 0,5 do 1 litra	8,70%- 2 osoby	25,5%
powyżej 1 litra do 2 litrów	0,00%- 0 osób	6,4%
powyżej 2 litrów	26,09%- 6 osób	3,7%

Tabela 23. Jak dużą ilość piwa wypieś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?

Gdy zapytaliśmy, jaką ilość wina wypili pijący ankietowani podczas ostatniej okazji do picia alkoholu, 21,74% wskazało odpowiedź powyżej 750 ml. 17,39% stwierdziło, iż było to poniżej 100 ml, a kolejne 4,35% przyznało, że powyżej 100 do 200 ml tj. jeden, dwa kieliszki. 21,74% badanych odpowiedziało, że ostatnim razem nie spożywało wina, natomiast pozostałe 34,78% przyznało, że nigdy nie pija wina.

Uwzględniając płeć respondenta, dziewczęta najczęściej deklarowały, że wypily mniej niż jeden kieliszek tj. poniżej 100 ml. Wśród chłopców przeważała odpowiedź, że nie piją wina,

wskazana przez 45,45% badanych. Natomiast Ci, którzy go spożywają najczęściej wskazywali ilość powyżej 750 ml; taką odpowiedź wybrało 27,27% ankietowanych.

Poniżej prezentujemy tabelę zawierającą wyniki badań uzyskanych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski w zestawieniu z wynikami ESPAD 2015.

	Rzepiennik Strzyżewski	Polska
nigdy nie piję wina	34,78% - 8 osób	45,5%
ostatnim razem nie piłam/em wina (piłem inny alkohol)	21,74% - 5 osób	29,5%
poniżej 100 ml (mniej niż jeden kieliszek)	17,39% - 4 osoby	15,7%
powyżej 100 ml do 200 ml (jeden, dwa kieliszki)	4,35% - 1 osoba	5,0%
powyżej 200 ml do 749 ml	0,00% - 0 osób	2,2%
powyżej 750 ml	21,74% - 5 osób	2,1%

Tabela 24. Jaką ilość wina wypić/ęś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?

Pytając o częstotliwość picia wódki podczas ostatniej okazji do picia alkoholu 34,78% badanych wskazało odpowiedź, że wypilo jej powyżej 250 ml. 17,39% ankietowanych zadeklarowało, iż podczas ostatniej okazji wypilo poniżej 100 ml, a 4,35% wybrało odpowiedź powyżej 50 ml do 100 ml. Kolejne 17,39% uczniów przyznało, że podczas ostatniej okazji do picia spożywało inny alkohol, a pozostałe 26,09% przyznało, że nigdy nie pija wódki.

Dziewczęta najczęściej odpowiadały, że podczas ostatniej okazji spożywały inny alkohol; taką odpowiedź wskazało 33,33%. Natomiast wśród dziewcząt, które spożywały wódkę podczas ostatniej takiej okazji, najczęściej wybieraną odpowiedzią była ilość powyżej 250 ml, wskazana przez 34,78% badanych. Wśród chłopców przeważały deklaracje, że podczas ostatniego spożywania alkoholu wypili powyżej 250 ml wódki. Taka odpowiedź została wybrana przez 45,45% respondentów.

Poniżej prezentujemy tabelę zawierającą wyniki badań uzyskanych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski w zestawieniu z wynikami ESPAD 2015.

	Rzepiennik Strzyżewski	Polska
nigdy nie piję wódki	26,09%- 6 osób	42,6%
ostatnim razem nie piłam/em wódki (piłem inny alkohol)	17,39%- 4 osoby	21,6%
poniżej 50 ml	17,39%- 4 osoby	9,9%
powyżej 50 ml do 100 ml	4,35%- 1 osoba	7,8%
powyżej 100 ml do 250 ml	0,00%- 0 osób	7,8%
powyżej 250 ml	34,78%- 8 osób	10,3%

Tabela 25. Jaką ilość wódki wypić/ęś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?

Pytając respondentów o to, jak dużą ilość cydru wypili podczas ostatniej okazji do picia alkoholu 21,74% przyznało, że wypilo go w ilości powyżej 2 litrów. Kolejno 4,35% zadeklarowało, że było to w ilości nieprzekraczającej 0,5 litra, a kolejne 8,7% przyznało, że podczas ostatniej okazji piło inny alkohol. Zdecydowana większość badanych tj. 65,22% odpowiedziała, że nie pija cydru.

Bez względu na płeć, ankietowani najczęściej deklarowali, że nie piją cydru i taką odpowiedź wskazało 75% dziewcząt oraz 54,55% chłopców. W grupie osób, która potwierdziła spożycie cydru; zarówno dziewczęta jak i chłopcy najczęściej podawali, że była to ilość powyżej 2 litrów. Taką odpowiedź wskazało 16,67% respondentek oraz 27,27% respondentów.

Poniżej prezentujemy tabelę zawierającą wyniki badań uzyskanych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski w zestawieniu z wynikami ESPAD 2015.

	Rzepiennik Strzyżewski	Polska
nigdy nie piję cydru	65,22%- 15 osób	77,6%
ostatnim razem nie piłam/em cydru (piłem inny alkohol)	8,70%- 2 osoby	14,3%
poniżej 0,5 litra	4,35%- 1 osoba	3,9%
od 0,5 do 1 litra	0,00%- 0 osób	2,8%
powyżej 1 litra do 2 litrów	0,00%- 0 osób	0,8%
powyżej 2 litrów	21,74%- 5 osób	0,7%

Tabela 26. Jak dużą ilość cydru wypić/ęś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?

Gdy zapytaliśmy o picie alkopopu podczas ostatniej okazji do spożywania alkoholu, 21,74% przyznało, że wypilo go w ilości powyżej 2 litrów. 4,35% zadeklarowało, że było to poniżej 0,5 litra alkopopu, a kolejne 8,70% stwierdziło, że podczas ostatniej okazji piło inny alkohol. Większość badanych tj.65,22% odpowiedziała, że nie pije alkopopu.

Uwzględniając płeć badanych, podobnie jak w przypadku spożywania cydru, większość dziewcząt (66,67%) jak i chłopców (63,64%) odpowiedziało, że nie pije alkopopu. Wśród osób, które potwierdziły spożywanie tego typu alkoholu, zarówno dziewczęta jak i chłopcy najczęściej deklarowali, że była to ilość powyżej 2 litrów. Taką odpowiedź wskazało 16,67% respondentek oraz 27,27% respondentów.

Poniżej prezentujemy tabelę zawierającą wyniki badań uzyskanych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski w zestawieniu z wynikami ESPAD 2015.

	Rzepiennik Strzyżewski	Polska
nigdy nie piję alkopopu	65,22%- 15 osób	84,8%
ostatnim razem nie piłam/em alkopopu (piłam inny alkohol)	8,70%- 2 osoby	10,6%
poniżej 0,5 litra	4,35%- 1 osoba	1,6%
od 0,5 do 1 litra	0%- 0 osób	1,4%
powyżej 1 litra do 2 litrów	0%- osób	1,0%
powyżej 2 litrów	21,74%- 5 osób	0,6%

Tabela 27. Jak dużą ilość alkopopu wypić/ęś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?

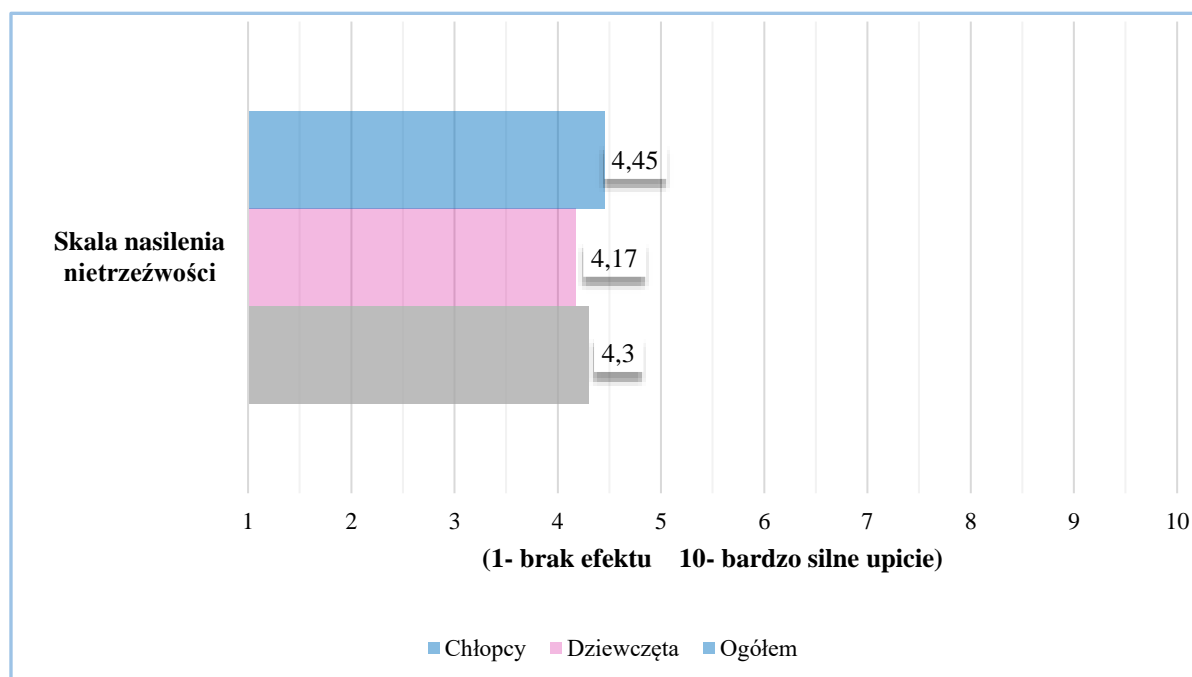
Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy zdarzyło im się tak silne upicie, że stracili kontrolę nad własnym zachowaniem. Większość badanych tj.73,91% zaprzeczyło, by taka sytuacja miała kiedykolwiek miejsce. Pozostałe 26,09% potwierdziło, że zdarzyło się im silnie upić; w tym wszyscy, że było to w ciągu ostatnich 12 miesięcy; a 83,33% przyznało, że taka sytuacja miała miejsce w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

Biorąc pod uwagę płeć respondenta, zarówno dziewczęta (75%) jak i chłopcy (72,73%) najczęściej zaprzeczali by kiedykolwiek zdarzyło się im doprowadzić do silnego upicia.

Czy zdarzyło Ci się silne upicie tak, że straciłaś/eś kontrolę nad własnym zachowaniem?	
nigdy	73,91% - 17 osób
kiedykolwiek w życiu; w tym:	26,09% - 6 osób
w ciągu 12 miesięcy przed badaniem	100% - 6 osób
w ciągu 30 dni przed badaniem	83,33% - 5 osób

Tabela 28. Czy zdarzyło Ci się silne upicie tak, że straciłaś/eś kontrolę nad własnym zachowaniem?

O upiciu się można mówić, gdy nasilenie nietrzeźwości osiągnie na skali 7 punktów bądź więcej. Średnia dla uczniów III klas gimnazjum zamieszkujących gminę Rzepiennik Strzyżewski wynosi 4,3. Dla dziewcząt średnia kształtuje się na poziomie 4,17; a dla chłopców nieco wyżej tj.4,45.

Wykres 69. W jakim stopniu określisz swoją nietrzeźwość w efekcie ostatniego picia alkoholu?

Narkotyki i dopalacze

Gdy zapytaliśmy badanych, czy kiedykolwiek używali substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki czy leki, 8,96%, tj. 6 osób odpowiedziało twierdząco. Było to 8,11% dziewcząt oraz 10% chłopców. Pozostałe 91,04% tj. 61 osób zaprzeczyło by taka sytuacja miała miejsce.

Wszystkie osoby zażywające substancje psychoaktywne przyznały, że miały kontakt z marihuaną lub haszyszem; lekami uspokajającymi i nasennymi z przepisu lekarza oraz substancjami wziewnymi. Niepokojącym jest fakt, iż 83,33% tj. 5 osób przyznało się do eksperymentowania z wszystkimi rodzajami narkotyków, które zostały wskazane w podpowiedziach tj. m.in. amfetaminą, metaamfetaminą, lsd, crack, heroiną, ecstasy.

Jeśli chodzi o zażywanie substancji psychoaktywnych w ostatnim czasie, 66,67% przyznało się do zażywania marihuany w ciągu ostatnich 12 miesięcy, a 33,33% potwierdziło, że miało z nią kontakt w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Dość częste były również odpowiedzi wskazujące na kontakt z ecstasy oraz crack w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

Gdy zapytaliśmy ankietowanych o używanie dopalaczy, większość tj. 95,52% odpowiedziała, że nie ich nie brała. Pozostałe 4,48% tj. 3 osoby potwierdziły zażywanie tego typu substancji. Ponadto dwie z nich potwierdziły używanie dopalaczy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, jak również w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem; natomiast jedna pozostała osoba zadeklarowała, że w ostatnim czasie nie miała kontaktu z tymi substancjami.

Dostępność substancji psychoaktywnych

Gdy zapytaliśmy badanych uczniów o dostępność poszczególnych substancji, okazało się, że w ich opinii substancjami postrzeganymi jako najbardziej niemożliwe do zdobycia są metaamfetamina i ecstasy. Kolejno pojawiły się również heroina, crack i amfetamina.

Bardzo łatwe do zdobycia zostały ocenione papierosy i piwo, dodatkowo jako dosyć łatwo dostępne ankietowani określili wódkę i wino. Alkopop okazał się natomiast substancją, o której dostępności uczniowie z reguły nie mieli zbyt dużej wiedzy.

Jak oceniasz dostępność poszczególnych substancji	Niemożliwe	Bardzo trudne	Dosyć trudne	Dosyć łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem
papierosy	2,99%	8,96%	14,93%	22,39%	23,88%	26,87%
piwo	5,97%	7,46%	13,43%	26,87%	22,39%	23,88%
cydr	14,93%	2,99%	4,48%	10,45%	4,48%	62,69%
alcopops	14,93%	5,97%	1,49%	7,46%	4,48%	65,67%
wino	11,94%	5,97%	10,45%	20,90%	17,91%	32,84%
wódka	8,96%	11,94%	8,96%	17,91%	19,40%	32,84%
marihuana lub haszysz	22,39%	13,43%	2,99%	5,97%	2,99%	52,24%
amfetamina	25,37%	11,94%	2,99%	2,99%	2,99%	53,73%
metamfetamina	28,36%	10,45%	1,49%	4,48%	2,99%	52,24%
leki uspokajające lub nasenne	13,43%	11,94%	10,45%	8,96%	11,94%	43,28%
ecstasy	28,36%	7,46%	4,48%	2,99%	2,99%	53,73%
kokaina	23,88%	16,42%	1,49%	2,99%	2,99%	52,24%
crack	25,37%	7,46%	4,48%	1,49%	2,99%	58,21%
heroina	26,87%	10,45%	4,48%	2,99%	2,99%	52,24%
dopalacze	23,88%	8,96%	8,96%	1,49%	4,48%	52,24%

Tabela 29. Jak oceniasz dostępność poszczególnych substancji?

Podsumowując wyniki otrzymane w powyższym rozdziale, poświęconym analizie uczniów z klas III gimnazjum zamieszkujących gminę Rzepiennik Strzyżewski, dowiadujemy się, że 34,33% badanych spożywało kiedykolwiek alkohol, a czas 12 miesięcy przed badaniem był najczęściej wskazywanym momentem jego spożywania.

Ponadto z uzyskanych w trakcie ankietyzacji danych wynika, iż wódka, piwo i wino są najczęściej spożywanym alkoholem wśród badanej młodzieży. Uczniowie deklarują, że piwo najczęściej spożywają w ilości powyżej; kolejno w przypadku wódki jest to powyżej 250 ml, a wino wypijane jest najczęściej w ilości powyżej 750 ml. Alkopop oraz cydr to alkohole, które są najmniej preferowane przez uczniów.

Dobrym sygnałem jest wynik, iż większość uczniów tj. 73,91% uczniów deklaruje, że nigdy nie zdarzyło im się tak silne upicie, by stracili kontrolę nad własnym zachowaniem, a średnia świadcząca o nasileniu nietrzeźwości dla uczniów klas III z gminy Rzepiennik Strzyżewski wyniosła 4,3.

Ponadto, większość badanych nie zażywała substancji psychoaktywnych, jak narkotyki czy leki. Należy jednak zaznaczyć, że 8,96% potwierdziło kontakt z tego typu substancjami i była to najczęściej marihuana lub haszysz, leki nasenne, oraz substancje wziewne. Niepokojącym jest fakt, iż większość przyznała się również do eksperymentowania z innymi narkotykami m.in. amfetaminą, metaamfetaminą, lsd, crack, heroiną, ecstasy. Ponadto 3 osoby przyznały się do używania dopalaczy.

Jeśli chodzi o dostępność substancji psychoaktywnych, ankietowani jako wręcz niemożliwe do zdobycia wymieniają metaamfetaminę, ecstasy, a kolejno heroinę, amfetaminę i crack. Deklarują natomiast, że bardzo łatwy jest dostęp do papierosów i piwa, a w dalszej kolejności łatwo można zdobyć wódkę lub wino, a także leki uspokajające.

CZEŚĆ IV

Problemy społeczne w świadomości sprzedawców napojów alkoholowych

Grupa badawcza

W badaniu wzięło udział 17 sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych zlokalizowanych na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski.

Cel badania

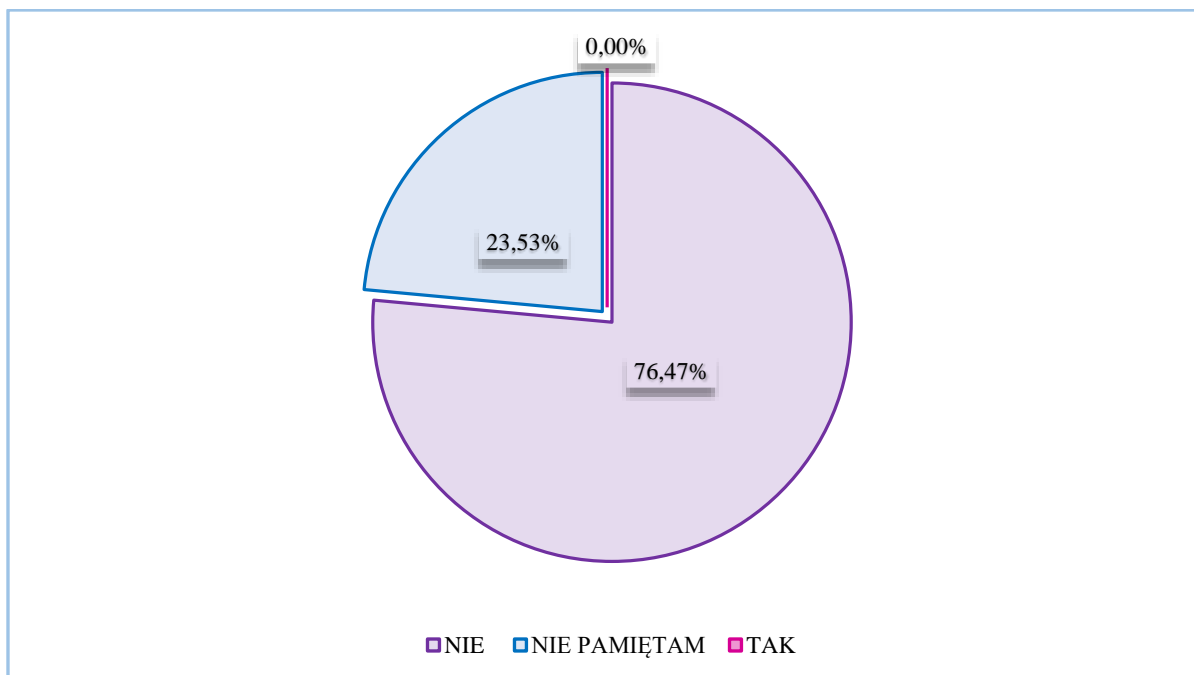
Kwestionariusz ankiety przeprowadzony w punktach sprzedaży alkoholu na terenie gminy miał na celu analizę postawy sprzedawców względem takich zagadnień jak:

- 1) sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim;
- 2) sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym;
- 3) spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży;
- 4) awantury i bójki spowodowane przez osoby spożywające alkohol.

Wyniki badania

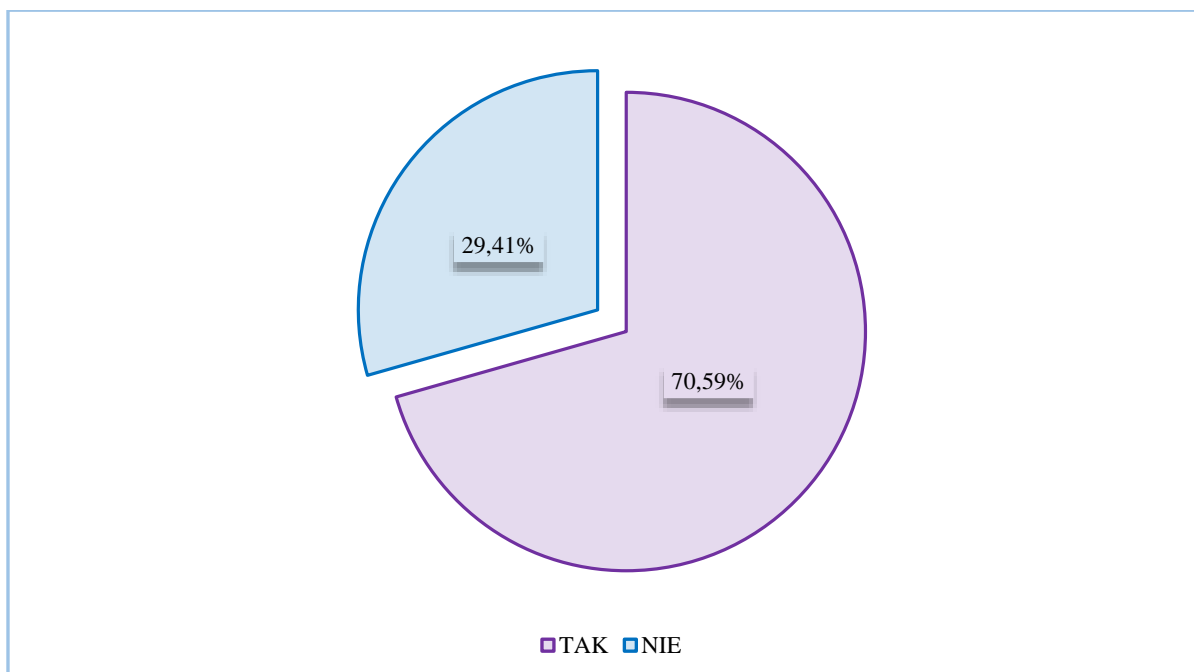
Pierwsze pytanie zadane ankietowanym dotyczyło przypadków spożywania alkoholu w obrębie sklepu oraz częstotliwości tego typu zdarzeń. Wszyscy badani stwierdzili jednogłośnie, że tego typu sytuacje nie mają miejsca.

Zapytaliśmy także respondentów czy kiedykolwiek doszło do nieprzyjemnego zajścia związanego z alkoholem w obrębie sklepu. 76,47% odpowiedziało, że nie dochodzi do takich incydentów, a 23,53% stwierdziło, że nie pamięta czy tego typu zdarzenia miały miejsce. Nikt z ankietowanych nie potwierdził by spotkał się z taką sytuacją.

Wykres 70. Czy kiedykolwiek zdarzyło się jakieś nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu?

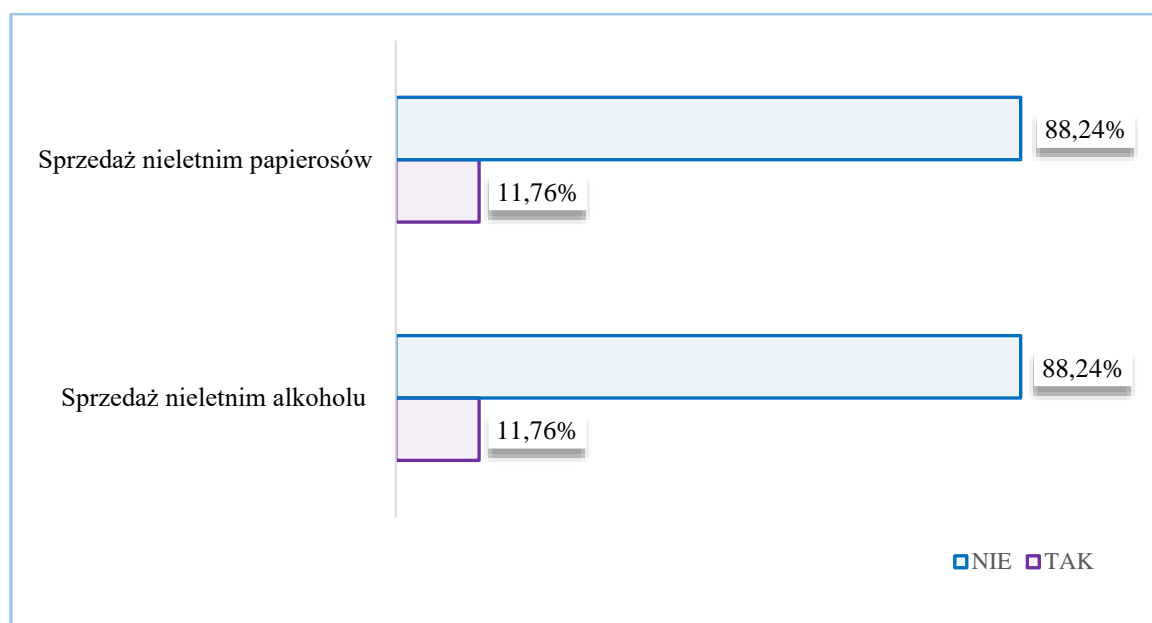
Ponadto zapytaliśmy sprzedawców czy osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu. Jak pokazują badania jest to zjawisko dość powszechne, gdyż ponad 70,59% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie. 29,41% zaprzeczyło by takie sytuacje miały miejsce.

Wykres 71. Czy osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu?

Co więcej, w trakcie ankietyzacji sprzedawcy odpowiadali na pytanie, czy widzą coś niestosownego w sprzedaży alkoholu dorosłej osobie nietrzeźwej. Wszyscy ankietowani odpowiedzieli twierdząco, na tak zadane pytanie a także zadeklarowali, że nigdy nie sprzedali żadnego napoju procentowego osobie nietrzeźwej.

Chcieliśmy także zbadać powszechność zjawiska sprzedaży używek osobom nieletnim. Zapytaliśmy sprzedawców, czy znają takie przypadki. Z pośród 17 ankietowanych, 11,76% potwierdziło, że zna przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim; i tyle samo procent przyznało, że zna przypadki sprzedaży papierosów osobom poniżej 18 roku życia.

Wykres 72. Czy zna Pan/Pani przypadki sprzedaży nieletnim alkoholu lub papierosów?

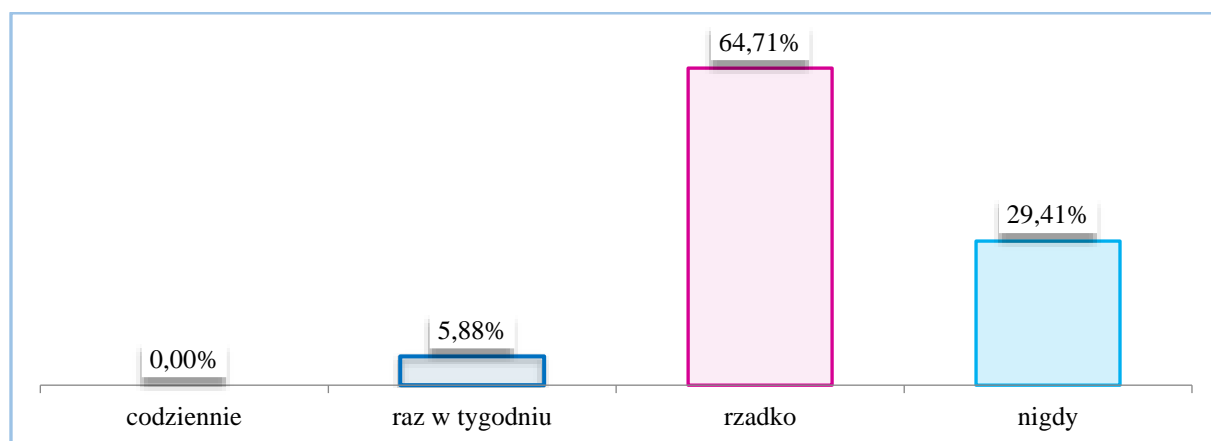
Warto wspomnieć, iż zjawisko sprzedaży używek osobom nieletnim w Polsce jest dość powszechne. Należy zatem w tym miejscu odwołać się do „Polskiej Deklaracji w sprawie Młodzieży i Alkoholu” uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 18 lutego 2000 r., gdzie wyraźnie zaznaczono, iż: „*Wszystkie dzieci i młodzież mają prawo do życia w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, wolnym od zagrożeń związanych z piciem alkoholu, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić*”²⁰.

Odpowiedzialność za zdrowy rozwój osób niepełnoletnich w dużym stopniu zależy od osób dorosłych, które znajdują się w ich otoczeniu. Oczywiście najbardziej znaczącą rolę odgrywają rodzice, jednak zgodnie z wyżej wymienioną ustawą również inne osoby dorosłe (w tym wypadku sprzedawcy alkoholu i papierosów) mają obowiązek chronić zdrowie młodzieży.

²⁰ Polska Deklaracja w sprawie Młodzieży i Alkoholu Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 lutego 2000r.

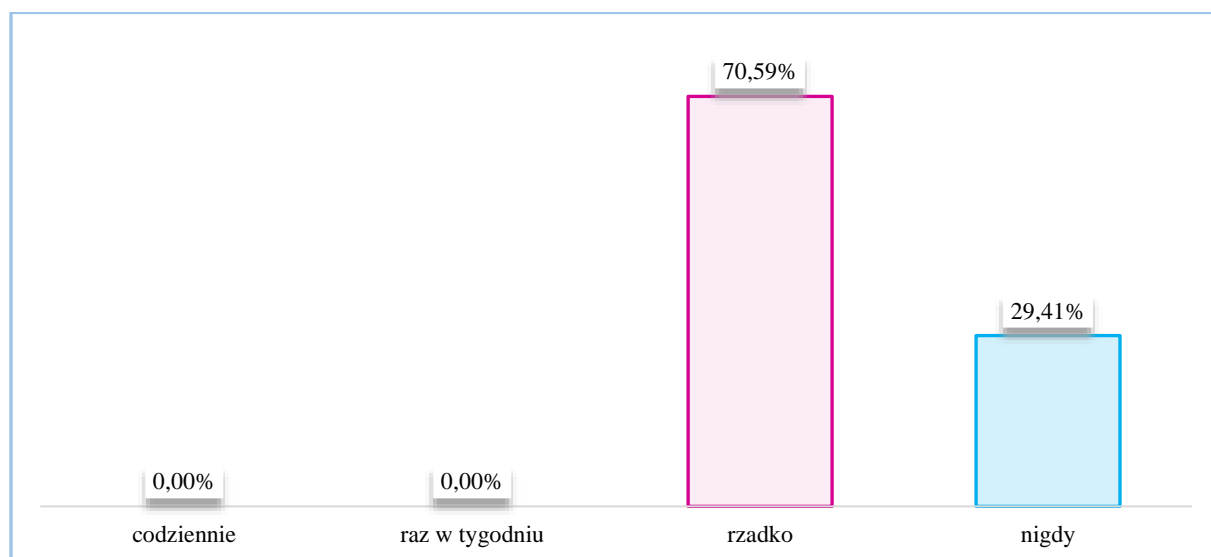
Spytaliśmy również bezpośrednio sprzedawców, czy kiedykolwiek sprzedali papierosy lub alkohol osobie, o której wiedzieli, że jest niepełnoletnia. Żaden z ankietowanych nie przyznał się do takiego czynu.

W badaniach nie zabrakło także pytania odnośnie tego, jak często młodzi ludzie podejmują próbę zakupu napojów alkoholowych oraz tytoniu. W przypadku alkoholu odpowiedzi rozkładały się następująco. 64,71% badanych wskazało, że taka sytuacja zdarza się rzadko; a 5,88% zadeklarowało, że raz w tygodniu. Pozostałe 29,41% sprzedawców stwierdziło, że takie sytuacje się nie zdarzają.

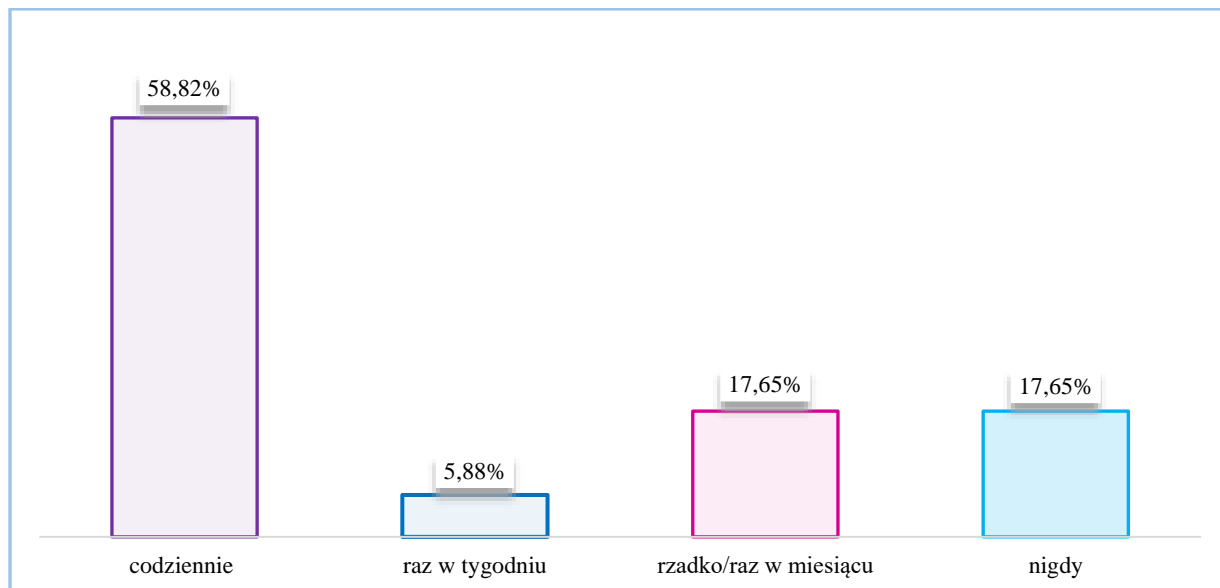
Wykres 73. Jak często młodzi ludzie podejmują próbę zakupu napojów alkoholowych?

Gdy zapytaliśmy, jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić papierosy, 70,59% badanych odpowiedziało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, a pozostałe 29,41% przyznało, że nigdy nie było takiego przypadku.

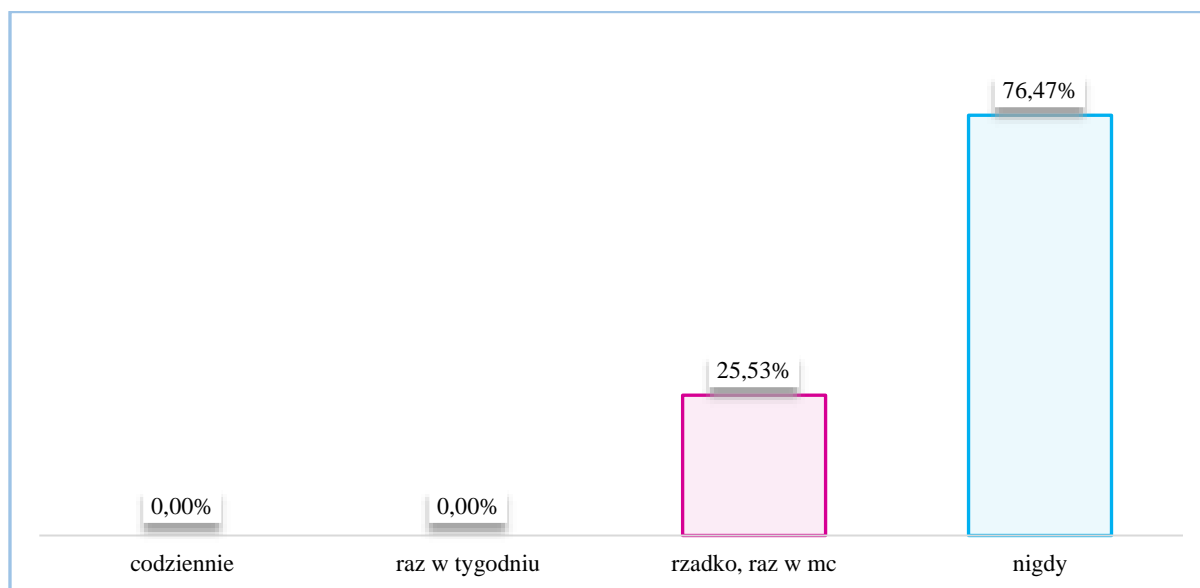
Wykres 74. Jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić papierosy?

Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości prób zakupu napojów energetyzujących przez osoby poniżej 18 roku życia. 58,82% zadeklarowało, że takie sytuacje zdarzają się codziennie, a 5,88% przyznało, że raz w tygodniu. 17,65% odpowiedziało, że raz w miesiącu i tyle samo procent zaprzeczyło by spotkało się z takimi przypadkami.

Wykres 75. Jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić napoje energetyzujące?

Zapytaliśmy również sprzedawców jak często spotykają się z próbą zakupu piwa bezalkoholowego przez osoby niepełnoletnie. 76,47% ankietowanych stwierdziło, że nie spotkało się z taką sytuacją, natomiast 23,53% potwierdziło, że raz w miesiącu zdarza się próba zakupu tego typu piwa przez osobę poniżej 18 roku życia.

Wykres 76. Jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić leki?

Zdarza się, że młodzi ludzie podejmują próby zakupu alkoholu bądź papierosów, lub obu używek naraz. Jest to poważne zjawisko i sprzedawcy powinni być przygotowani do właściwego zareagowania w takich przypadkach.

Dlatego też zapytaliśmy ich, czy mają śmiałość poprosić o dowód potwierdzający pełnoletność klienta, w przypadku, kiedy mają co do tego wątpliwości.

W tym miejscu należy odwołać się do Art. 15 ust. 2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w której wyraźnie zaznaczono, iż w przypadku wątpliwości, co do pełnoletniości osoby próbującej zakupić napoje alkoholowe lub wyroby tytoniowe, sprzedający uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy. Jest to podstawowe prawo sprzedawcy. Sprzedaż napoju alkoholowego lub wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku życia grozi konsekwencjami w postaci grzywny i utraty zezwolenia.

Wszyscy zapytani sprzedawcy z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski odpowiedzieli, że w przypadku wątpliwości zawsze proszą o pokazanie dokumentu tożsamości potwierdzającego wiek. Ogólna tendencja wskazuje na bardzo dobre przygotowanie badanych sprzedawców do odmawiania osobom nieletnim sprzedaży artykułów zabronionych dla nich do zakupu.

Powyżej przedstawiona analiza miała na celu nakreślenie problemów społecznych w świadomości sprzedawców napojów alkoholowych z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski.

Jak zadeklarowali wszyscy sprzedawcy, dotychczas nie spotkali się z sytuacją spożywania napojów alkoholowych w obrębie sklepu. Żaden z respondentów nie potwierdził nieprzyjemnych zająć związanych ze spożywaniem alkoholu w pobliżu sklepu.

Ponad 70% badanych przyznaje, że osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu. Dobrym sygnałem, są zatem deklaracje, że wszyscy respondenci widzą coś niestosowego w sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy; sprzedawcy raczej nie znają przypadków sprzedaży nieletnim alkoholu czy też wyrobów tytoniowych. W ich ocenie takie sytuacje występują raczej sporadycznie.

Żaden z ankietowanych nie przyznaje się do sprzedaży papierosów czy też alkoholu osobie, na temat której posiada wiedzę, że jest niepełnoletnia. Wszyscy zgodnie deklarują, że w przypadku wątpliwości co do wieku kupującego zawsze proszą o pokazanie dokumentu tożsamości.

Podsumowanie

Diagnoza i profilaktyka zagrożeń społecznych

Najistotniejszym problemem społecznym według mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski jest problem alkoholizmu i to właśnie walka z nim wydaje się być szczególnie ważna. Niestety, jego występowanie widoczne jest między innymi w odpowiedziach ankietowanych dotyczących tego, jak wielu badanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu. Co więcej, problem ten jest też mocno zauważalny w deklaracjach sprzedawców, którzy odpowiedzieli, że próba kupna alkoholu przez osoby nietrzeźwe zdarza się bardzo często. Bardzo niepokojącym jest fakt, iż w opinii aż 77% mieszkańców, w zależności od sytuacji alkohol może być pomocny w walce ze stresem. Niestety, takie podejście może przyczyniać się także do jego nadużywania, szerząc tym samym problem alkoholizmu.

Alkoholizmowi niemal nieodłącznie towarzyszy zjawisko przemocy w rodzinie. Do przemocy dochodzi zarówno w rodzinach patologicznych jak również w rodzinach, które funkcjonują na zewnątrz jako prawidłowe.

Jak pokazują badania ankietowe, na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski problem przemocy jest również zauważalny; co więcej 37% mieszkańców określa go jako coraz częstszy.

Przypadki występowania tego typu problemu w najbliższym środowisku potwierdzają przede wszystkim kobiety i to właśnie one najczęściej są ofiarami przemocy.

Jak wynika z badań większość mieszkańców uważa, że kary fizyczne i surowe traktowanie dziecka nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Niemniej jednak część ankietowanych tj. 17% uważa, że jest to dobry sposób wychowania, a 27% badanych przyznaje, że zna rodziców stosujących tego typu metody wychowawcze.

Co więcej, istotnym wydaje się także uświadamianie mieszkańców gminy Rzepiennik Strzyżewski na temat konsekwencji palenia papierosów, gdyż wśród badanych 49% przyznało się do palenia, w tym blisko 41% do palenia nałogowego. Ponad 40% z pośród respondentów palących było zdania, że palenie papierosów nie szkodzi ich zdrowiu. Niepokojący jest także

wynik, że blisko 35%; w tym zarówno kobiety jak i mężczyźni przyznają, że palą przy swoich pociechach. Niestety, takie zachowanie może rzutować na wcześniejsze rozpoczęcie inicjacji nikotynowej przez dzieci.

W przypadku analizy wyników badań wśród uczniów można zaobserwować, że zarówno młodsi uczniowie, jak i starsi zgodnie odpowiedzieli, że czują się w swojej szkole raczej dobrze i jest ona postrzegana przez nich jako miejsce bezpieczne. Przyjazne warunki panujące w szkole z pewnością mają bezpośrednie przełożenie na niski odsetek osób, które przyznały się do celowego opuszczania zajęć.

Ponadto dane pozyskane w wyniku diagnozy obrazują tendencję, iż procent zażywania substancji psychoaktywnych rośnie wraz z wiekiem badanych uczniów. Wzrasta też możliwość dostępu do używek jakimi są papierosy czy alkohol. Co więcej naprawdę wielu uczniów ma problem z asertywnością i swój pierwszy kontakt z papierosami lub alkoholem miało za namową osób trzecich.

Poniższa tabela obrazuje procent uczniów II i III etapu edukacji, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową i nikotynową.

Substancje psychoaktywne	Uczniowie- II etap edukacji	Uczniowie- III etap edukacji
spożywanie alkoholu	6,06%	20,74%
palenie papierosów	4,24%	26,06% (w tym papierosy tradycyjne i e-papierosy)

Tabela 30. Zażywanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Wielu ankietowanych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Otrzymane dane pozwoliły na zobrazowanie problemu, iż takie znajomości poszerzają się wraz z wiekiem badanych. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu także rola rodzica. Jak pokazała powyższa analiza w obu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem wśród uczniów, dzięki czemu chętnie rozmawiają oni o swoich problemach z rodzicami.

Należy pamiętać, że młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze, jest mniej podatny na kontakt z używkami, chętniej rozmawia o swoich problemach. Istotne jest zatem budowanie

pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodemu człowiekowi możliwość rozwijania kompetencji społecznych takich jak asertywność, umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji czy poczucia własnej wartości.

Poniższa tabela obrazuje procent znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne wśród uczniów II etapu edukacji oraz III etapu edukacji.

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie- II etap edukacji	Uczniowie- III etap edukacji
spożywanie alkoholu	29,70%	54,26%
palenie papierosów	33,33%	53,72%
zażywanie narkotyków	2,42%	9,57%

Tabela 31. Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne

Jak wynika z diagnozy równie istotnym problemem występującym na w środowisku uczniów z terenu gminy Rzepiennik Strzyżewski jest przemoc oraz cyberprzemoc. Problem przemocy, w tym przemocy rówieśniczej wymaga podjęcia bardzo pilnych działań profilaktycznych. Zjawiska te nie są obecne tylko w szkole, ankietowani doświadczają również przemocy poza jej murami.

Poniższa tabela obrazuje występowanie zjawiska przemocy wśród uczniów II oraz III etapu edukacji.

Zjawiska przemocy	Uczniowie- II etap edukacji	Uczniowie- III etap edukacji
złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory	17,58%	26,06%
publikowanie w Internecie obraźliwych informacji	9,70%	17,55%
publikowanie amatorskich filmów video	10,30%	10,64%
poniżanie	33,94%	40,96%
zastraszanie	19,39%	18,62%
ośmieszanie, wulgaryzmy	39,39%	58,51%
szantaż	10,91%	13,83%

pobicie	22,42%	19,68%
wyzwiska, agresja słowna	38,18%	59,04%
doświadczanie powyższych zachowań przez ankietowanych	26,67%	28,19%

Tabela 32. Różnica ilościowa zjawisk przemocy wśród uczniów II i III etapu edukacji.

Agresja i przemoc w szkole przejawia się głównie w różnych formach napastliwości czy dokuczliwości jednych uczniów wobec innych (impulsywnym uderzeniu, zwymyślaniu, złośliwym podstawieniu nogi itp.) bądź w używaniu przez jakąś grupę dzieci siły czy pośredniej przemocy wobec słabszych, aby ich zastraszyć, podporządkować, uzyskać od nich pożądane "usługi" i dobra (np. pieniądze, atrakcyjne przedmioty)²¹.

Szczególnie istotnym wydaje się być walka z ośmieszaniem, agresją słowną czy poniżaniem. Te formy przemocy zostały wskazane jako najczęściej spotykane zarówno przez uczniów klas młodszych jak i starszych. Należy zatem kontynuować projekty skupiające się na profilaktyce problemów agresji i przemocy, ukierunkowanych na wszystkich uczniów. Planowane działania powinny być dostosowane do skali realnych problemów w różnych grupach wiekowych. W planowane działania profilaktyczne należałoby również szerzej włączyć rodziców i opiekunów uczniów oraz nauczycieli z terenu gminy. Warto dodać, iż w każdej kategorii wiekowej badani najczęściej wskazywali dyrektora szkoły, wychowawcę czy pedagoga jako osoby do których się zwrócą, jeśli będą ofiarą lub świadkiem przemocy. Jest to zatem dobry fundament do budowania jeszcze głębszego zaufania i motywacji uczniów do dzielenia się własnymi problemami z gronem pedagogicznym.

Co więcej, w szkołach powinny być organizowane zajęcia psychoedukacyjne pomagające osobom, które są ofiarami różnych form przemocy. Ważne, zatem, by rozwijać u uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktu bez użycia przemocy.

Alarmujące są również liczne deklaracje uczniów, zarówno w młodszej, jak i starszej grupie wiekowej dotyczące braku wiedzy na temat instytucji świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą w tym również cyberprzemocą. Niezbędne jest zatem podejmowanie działań informacyjnych w tym zakresie; w szczególności przez nauczycieli oraz rodziców. Powinni oni podpowiadać swoim dzieciom gdzie mogą się zgłaszać gdyby stali się ofiarą czy też świadkiem jakiegokolwiek formy przemocy.

²¹ <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU2061>

Należy także zwrócić uwagę, jak wielu uczniów deklaruje zawieranie znajomości przez Internet. Wśród uczniów II stopnia edukacji było to 44,24% a wśród starszych 73,40%. Profilaktyka współczesnych zagrożeń dotyczących korzystania z mediów powinna zatem obejmować zagadnienia radzenia sobie z zaskakującymi czy też niebezpiecznymi zachowaniami nieznanymi osobom spotkanych w sieci.

Ponadto konsekwentna realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może przyczynić się do poprawy parametrów zachowań wobec substancji psychoaktywnych; przede wszystkim alkoholu i papierosów, zarówno wśród osób dorosłych jak również nieletnich mieszkańców gminy.

Strategiczne kierunki realizacji gminnego programu profilaktyki

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy można stwierdzić, iż na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

1. W zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne.

→ Kontynuacja programów informacyjno- profilaktycznych podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu czy palenia papierosów. Wysoki poziom wiedzy w tym zakresie jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych i świadomych decyzji dotyczących stosowania tego typu substancji psychoaktywnych.

→ Kontynuacja programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków/dopalaczy. Szczególnie ważne jest rozwijanie technik asertywnej odmowy, gdyż uczniowie często korzystają z tego typu używek za namową osób trzecich. Jest to o tyle istotne, że uczniowie deklarują liczne znajomości wśród osób niepełnoletnich palących papierosy, spożywających alkohol czy zażywających narkotyki. Ponadto wraz z wiekiem badanych procent tego typu znajomości cały czas niebezpiecznie wzrasta.

→ Kontynuacja programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji, ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej, poniżania i ośmieszania. Zwiększanie wiedzy w zakresie sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych oraz reagowania wobec zachowań agresywnych co pozwoli młodym ludziom na swobodne funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym. Ponadto niezbędnym jest zwrócenie uwagi na rolę osoby krzywdzącej oraz tego jak bardzo silnie jej działanie może wpłynąć na psychikę ofiary, szczególnie w tak młodym wieku. Posiadanie przez uczniów wiedzy w tym zakresie będzie miało również pozytywny wpływ na kształtowanie zachowań rzutuujących na ich samoocenę oraz pewność siebie.

→ Ułatwianie dostępności informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy, gdyż jak wskazują wyniki badania niestety wielu uczniów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

→ Realizacja projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej, z naciskiem na jej nową formę jaką jest cyberprzemoc. W wyniku diagnozy stwierdzono, że jest to zjawisko, z którym uczniowie coraz częściej się spotykają a liczba ofiar doświadczających cyberprzemocy rośnie wraz z wiekiem ankietowanych. Ważnym jest zatem podejmowanie działań ukierunkowanych na poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń związanych z cyberprzemocą oraz kształtowanie od najmłodszych lat wrażliwości wobec takiego zjawiska. Posiadanie takiej wiedzy sprawi, że uczniowie nie będą obojętni wobec takiej formy przemocy, a co więcej będą potrafili w odpowiedni sposób na nią zareagować.

→ Realizacja programów profilaktycznych dotyczących zagrożeń w sieci. Ułatwianie dostępności informacji na temat niebezpieczeństwa, jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie. Podjęcie tego typu działań informacyjnych jest niezbędne, gdyż jak wynika z badań wielu uczniów zawiera tego typu znajomości. Ważnym jest zatem zwiększanie świadomości na temat tego jak niebezpieczne konsekwencje mogą nieść za sobą takie działania. Ponadto istotnym jest uświadamianie na temat zagrożeń czyhających w Internecie, gdyż wraz z wiekiem zmienia się cel wykorzystywania sprzętów elektronicznych i uczniowie zaczynają coraz częściej przeglądać portale społecznościowe, strony poświęcone rozrywce oraz uczestniczyć w grach „wirtualne światy”. W związku z tym ważne jest poznawanie zasad racjonalnego korzystania z mediów, ochrony swojej prywatności i danych osobowych.

→ Ułatwianie dostępności informacji na temat organizacji czy serwisów internetowych pomagających w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Niestety jak wynika z badań, ankietowana młodzież nie posiada zbyt dużej wiedzy w tym temacie, co jest niepokojące gdyż wielu badanych przyznaje, że padło ofiarą tego typu przemocy.

→ Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia. Preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz warsztatów dla młodzieży także zajęcia dla rodziców/prawnych opiekunów a także dla kadry pedagogicznej.

→ Realizacja szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej.

→ Realizacja warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.

2. Realizacja programów profilaktycznych wśród mieszkańców dotyczących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz sposobów ich rozwiązywania.
3. Realizacja programów profilaktycznych wśród mieszkańców promujących zdrowy i aktywny tryb życia.
4. Kontynuowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Kontrola punktów sprzedaży alkoholu oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu.
6. Przestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych.

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. Komunikat z badań CBOS, Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych, Warszawa, 2015.
2. Komunikat z badań CBOS, Hazardziści, Warszawa, 2017
3. Komunikat z badań CBOS, Postawy wobec palenia papierosów, Warszawa, 2012.
4. Komunikat z badań CBOS, Zdrowie i prozdrowotne zachowania Polaków, Warszawa, 2016.
5. Komunikat z badań CBOS, Młodzież 2013, Warszawa, 2014.
6. Polska Deklaracja w sprawie Młodzieży i Alkoholu Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 lutego 2000r.
7. Tracz-Dral J., Agresja i przemoc w szkołach, dostęp online:
http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatopracowania/34/plik/ot-613_2.pdf
8. Wieczorek Ł., Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie kujawsko-pomorskim w 2015r., Warszawa, 2015.
9. Zellma A., Współpraca policji z rodziną w przeciwdziałaniu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży- możliwość czy utopia? dostęp online:
<http://www.studiawarminskie.uwm.edu.pl/assets/Artykuly/3-3Zellma2.pdf>

Źródła internetowe

1. <https://www.gus.gov.pl>
2. <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoleczna/>
3. <https://www.parpa.pl>
4. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Rzepiennik_Strzyzewski
5. <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU2061>

Spis wykresów

Wykres 1 Podział na płeć mieszkańców- statystyki na rok 2017	8
Wykres 2. Charakterystyka stanu cywilnego mieszkańców na 2017 rok.....	9
Wykres 3. Czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa?	36
Wykres 4. Czy kultura spożywania alkoholu na przestrzeni ostatnich lat uległa poprawie czy pogorszyła się?.....	37
Wykres 5. Jak często spożywasz alkohol?	38
Wykres 6. W jakim wieku po raz pierwszy piłeś/piłaś alkohol?	39
Wykres 7. Jaki rodzaj alkoholu spożywasz najczęściej?.....	39
Wykres 8. Czy znasz osoby nadużywające alkohol w Twoim środowisku?.....	40
Wykres 9. Czy alkohol zawarty w piwie i winie jest mniej groźny od tego zawartego w wódce?	40
Wykres 10. Czy zna Pani/Pan ogólne konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?.....	41
Wykres 11. Czy zna Pan/Pani rodziny w których według Pana/Pani stosowana jest przemoc?	43
Wykres 12. Kto według Pana/Pani najczęściej bywa ofiarą przemocy w rodzinie?	44
Wykres 13 Czy według Pana/i dziecko powinno bać się rodziców?.....	44
Wykres 14. Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem ustawowego zakazu stosowania kar cielesnych? ..	45
Wykres 15. Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne?	45
Wykres 16. Jak często Pan/Pani pali papierosy?	48
Wykres 17. Czy palenie szkodzi Pana/Pan zdrowiu?.....	48
Wykres 18 Podaj swoją płeć?.....	51
Wykres 19. Jesteś uczniem klasy?.....	52
Wykres 20. Jak się czujesz w swojej szkole?.....	52
Wykres 21. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?.....	53
Wykres 22. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?.....	54
Wykres 23. Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole?	54
Wykres 24. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?.....	55
Wykres 25. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?	56
Wykres 26. Czy znasz przypadki stosowania którejś z wymienionych form przemocy?	57
Wykres 27. Czy uważasz, że rodzice mają prawo uderzyć swoje dziecko?.....	58

Wykres 28. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?	59
Wykres 29. Czy paliłaś/paliłeś kiedyś papierosa?.....	60
Wykres 30. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?	61
Wykres 31. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?	62
Wykres 32. Czy piłaś/piłeś kiedyś alkohol?.....	63
Wykres 33. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?.....	64
Wykres 34. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?	64
Wykres 35. Czy znasz osoby w swoim środowisku, które zażywają narkotyki?.....	65
Wykres 36. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?	66
Wykres 37. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?	66
Wykres 38. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?	67
Wykres 39. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?	69
Wykres 40. Podaj swoją płć	71
Wykres 41. Jesteś uczniem klasy?.....	71
Wykres 42. Jak oceniasz swoje samopoczucie w szkole?.....	72
Wykres 43. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?.....	72
Wykres 44. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?	73
Wykres 45. Jak często obserwujesz zjawisko przemocy w szkole?	73
Wykres 46. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?.....	74
Wykres 47. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?	75
Wykres 48. Czy znasz przypadki stosowania którejś z wymienionych form przemocy?	76
Wykres 49. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?	77
Wykres 50. Czy uważasz, że możesz porozmawiać z rodzicami na temat swoich problemów?	78
Wykres 51. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które palą papierosa?	81
Wykres 52. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?	82
Wykres 53. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?	82
Wykres 54. Czy uważasz, że palenie pomaga w trudnych sytuacjach?	83
Wykres 55. Dlaczego najczęściej sięgasz po alkohol?	86
Wykres 56. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?	86
Wykres 57. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?.....	87
Wykres 58. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol?	88

Wykres 59. Czy używałaś/eś kiedykolwiek narkotyków?	89
Wykres 60. Czy zdarzyło Ci się przyjmować takie substancje jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza?.....	90
Wykres 61. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić narkotyki jest?	91
Wykres 62. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?	91
Wykres 63. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?	92
Wykres 64. Czy używałaś/eś kiedykolwiek dopalaczy?	93
Wykres 65. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?	95
Wykres 66. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?.....	96
Wykres 67. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?	98
Wykres 68. Czy wbrew Twojej woli wykonano Ci kiedyś zdjęcie lub nakręcono film?	98
Wykres 69. W jakim stopniu określisz swoją nietrzeźwość w efekcie ostatniego picia alkoholu?	106
Wykres 70. Czy kiedykolwiek zdarzyło się jakieś nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu?	111
Wykres 71. Czy osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu?	111
Wykres 72. Czy zna Pan/Pani przypadki sprzedaży nieletnim alkoholu lub papierosów?	112
Wykres 73. Jak często młodzi ludzie podejmują próbę zakupu napojów alkoholowych?	113
Wykres 74. Jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić papierosy?	113
Wykres 75. Jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić napoje energetyzujące?	114
Wykres 76. Jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić leki?	114

Spis tabel

Tabela 1. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	12
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej	12
Tabela 3. Procedura "Niebieskie Karty"	13
Tabela 4. Osoby doświadczające i stosujące przemoc w związku z procedurą NK.....	14
Tabela 5. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.....	31
Tabela 6. Przepięstwa na terenie gminy	32
Tabela 7. Ocena wazności problemów społecznych występujących na terenie gminy.....	35
Tabela 8. Analiza zjawiska spożywania alkoholu w czasie ostatnich 10 lat	36
Tabela 9. Użytki jako sposób na poradzenie sobie ze stresem	42
Tabela 10. Akt przemocy wśród uczniów III etapu edukacji	77
Tabela 11. Czy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?	80
Tabela 12. Ile razy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?	80
Tabela 13. Gdzie paliłaś/eś po raz pierwszy?.....	81
Tabela 14. Czy i kiedy po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?	84
Tabela 15. W jakich okolicznościach po raz pierwszy piłaś/eś alkohol?	85
Tabela 16. Jak często sięgasz po alkohol?.....	85
Tabela 17. W jakich okolicznościach i z jakiego powodu po raz pierwszy sięgnąłeś po dopalacze? ...	94
Tabela 18. Podaj swoją płeć	100
Tabela 19. Podaj swój wiek.....	100
Tabela 20. Czy kiedykolwiek piłaś/eś alkohol?	101
Tabela 21. Czy piłaś alkohol w wciągu ostatnich...?.....	101
Tabela 22. Jak dużą ilość piwa wypiałeś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?	102
Tabela 23. Jaką ilość wina wypiałeś/eś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?	103
Tabela 24. Jaką ilość wódki wypiałeś/eś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?	104
Tabela 25. Jak dużą ilość cydru wypiałeś/eś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?	104
Tabela 26. Jak dużą ilość alkopopu wypiałeś/eś podczas ostatniej okazji do picia alkoholu?.....	105
Tabela 27. Czy zdarzyło Ci się silne upicie tak, że straciłaś/eś kontrolę nad własnym zachowaniem?	106
Tabela 28. Jak oceniasz dostępność poszczególnych substancji?	108
Tabela 29. Zażywanie substancji psychoaktywnych przez uczniów	117

Tabela 30. Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	118
Tabela 31. Różnica ilościowa zjawisk przemocy wśród uczniów II i III etapu edukacji.....	119